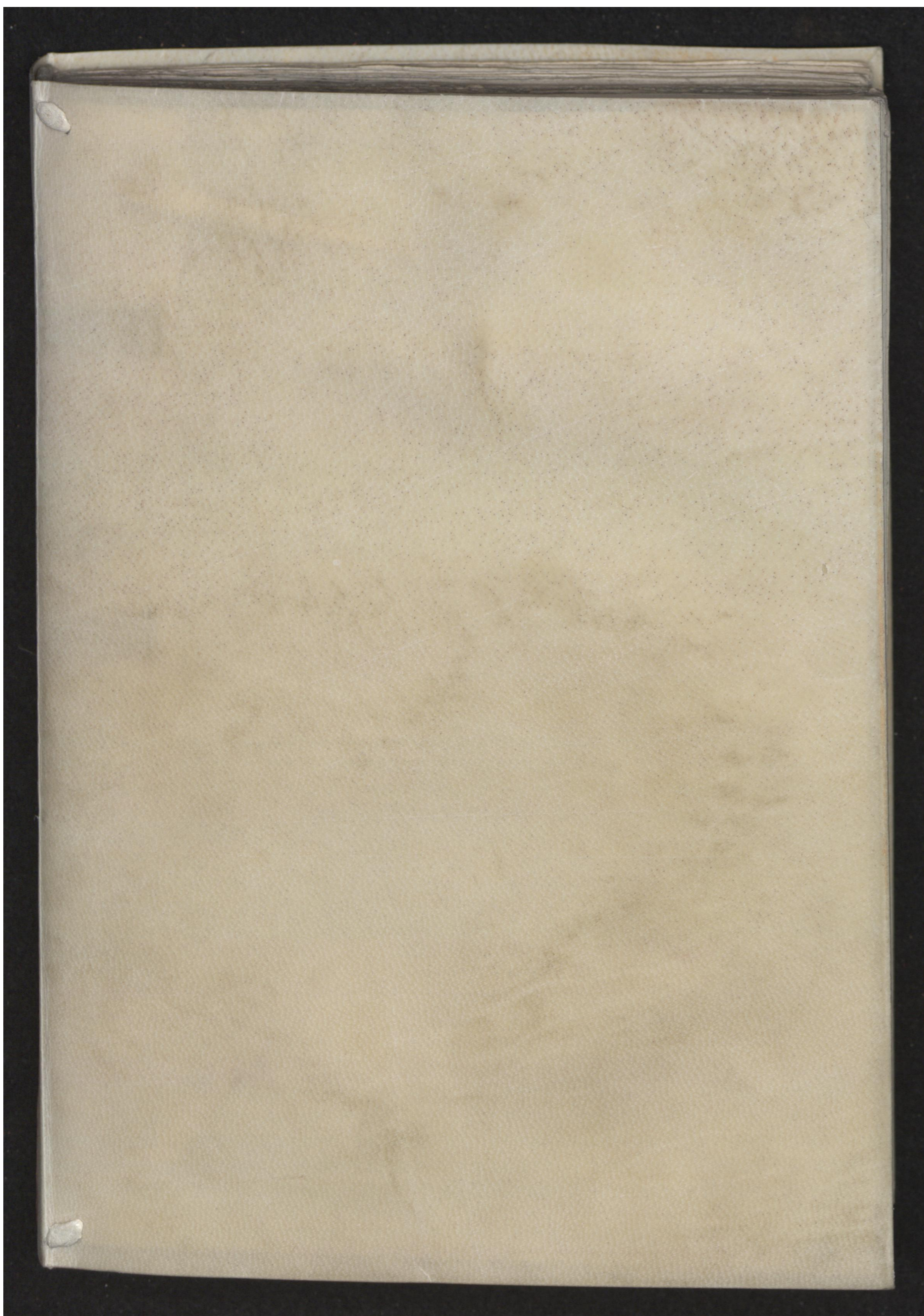

1
7
434

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.7.434/a

COMMENTARIUS
CAROLI PATINI,
IN
ANTIQUUM CENOTAPHIUM
MARCI ARTORII,
MEDICI CÆSARIS AUGUSTI.

419

PATAVII, M. DC. LXXXIX.

Ex Typographia Seminarii.

SUPERIORUM PERMISSU.

Pat

Ἰατροὶ φήμη μὲν πολλοί; ἔργῳ δὲ πάγχυ βαιοί,

Medici fama quidem multi; opere verò valde pauci.

Hipocrates in Arte.

Impensa Monumenti supervacanea est, Memoria nostri durabit, si vitam meruimus.

Jul. Frontinus.

ILLU-

ILLUSTRISSIMO VIRO D.

D. JOANNI GEORGIO VOLKAMERO,

ARCHIATRO CÆSAREO.

CAROLUS PATINUS.

Uærenti mihi multùmque cogitanti qui possem quàm plurimis prodesse, si quando studia medica intermitterem, nulla major occurrebat, quàm si abstrusas antiquitates per multa sæcula reconditas, Commentariis nostris ornatas, Reipublicæ Litterariæ exponerem. Sic studiorum vicissitudine, utriusque asperitatem demulcere conatus sum; ut continua in his aut illis meditandi suavitate, vitæ miserias, invidorumque hominum nequitiam illudere liceret. Hanc mihi philosophiam inseverat Guido Parens optimus, veram equidem languentis animæ medicatricem.

Exulent qui antiquitates a Medicis non indagandas autumant, ab eorum, ut ajunt, arte planè alienas, jam sepultas, & corruptas. Quasi qui valetudinis curam suscipiunt, elegantioribus litteris valedixissent, quas, proferre audeo, supra cujuslibet sortis homines excolunt. Nescire quid ante quàm na-

 tus

tus ſis, acciderit, id eſt ſemper eſſe puerum, *inquit Cicero; Quantum egregios homines juvet hiſtoriarum peritia, hùc adducere noſtri non eſt propoſiti: At hæc maximè in antiquis ſignis ſe prodit, quorum indagationem qui neglexerit, ſe a litterarum cultura alienum profitebitur. Utinam non periiſſent illa Philocori Athenienſis opera, Atticas omnes Inſcriptiones, ut refert Suidas, continentia: Utinam & Polemonis* Στιλοκόπαι *voluminibus temporum inclementia parcuiſſet, in quibus Græcarum civitatum* ἐπιγράμματα *collecta erant, operibuſque Ariſtodæmi, Neoptolemi, Pariani, Suetonii,* περὶ τῶν παρ' Ἕλλησι παιδίων, *ac aliorum ejuſmodi perpetuò deſiderandorum. Ex his enim quamplura nos latent, & opinor æternùm latebunt, Græcarum Rerumpublicarum inſignia facinora hiſtoriam maximè illuſtrantia. Egregium eſt Ciceronis teſtimonium,* Cognoſcat etiam orator rerum geſtarum & memoriæ veteris ordinem, quem laborem nobis Attici noſtri levavit labor, qui conſervatis notatiſque temporibus, annorum ſeptingentorum memoriam uno libro colligavit. *Sed fruſtra deblaterantes illos homines ad honeſtiorem vivendi normam hortarer, quos invidia inſcitiaque totos occupat. Abſit de vilioribus iſtis animis ultrò verba facere, & ad illuſtriſſimam convertamur.*

Tuam interpellari patiaris, Vir optime, dum hoc ARTORII monumentum publici juris facere decrevi, quæ illud protegeret. Nec paterna ſolùm aut mea tecum jam a multis annis contracta neceſ-

ſitu-

situdo id cupit, tuam sollicitat benevolentiam ipsa res, ne Medicus Cæsareus alienæ committatur quàm Cæsarei Medici tutelæ. Ille feliciter Cæsari Augusto inserviebat, Tu LEOPOLDO Augusto Cæsari, ambobus, Romanis Imperatoribus, optimis maximisque Principibus.

Faveas itaque meis votis, & Cenotaphium M. ARTORII è Græcia nuper ad Nos allatum, læto animo suscipe. Beneficium grata persolvet posteritas; heroicas tuas virtutes majoribus fortè honoribus repensura. Cæsareum esse Archiatrum, Academiæ Germanicæ Præsidem, Eruditorum lumen, & ægrotorum solatium, famam non modò Tibi vivo, sed quamdiu Musas reget Apollo, adeo asserunt; ut si defuerint statuæ, eadem mirabitur non erectas fuisse.

Vale, vir Illustrissime, Norimbergæ, Germaniæ & Orbis litterati decus.

Scribebam Patavii, IV. id. Sept. quo Romani celebrabant olim Natalitia ASCLEPI, M.DC.LXXXIX.

INSCRIPTIO.

Μάρκον Ἀρτώελον Ἀσκληπιάδην

Θεοῦ Καίσαρος Σεβαστοῦ Ἰατρὸν

Ἡ Βουλὴ καὶ ὁ Δῆμος τῶν Σμυρναίων

Ἐτίμησαν Ἥρωα πολυμαθίας Χάριν.

Versio.

Marcum Artorium Asclepiadem,

Dei Cæsaris Augusti Medicum,

Senatus Populusque Smyrnæorum

Honoravit Heroem, polymathiæ gratia.

COM-

ΜΑΡΚΟΝΑΡΤΩΡΙΟΝΑΣΚΛΗΠΙΑΔΗΝ
ΘΕΟΥΚΑΙΣΑΡΟΣΣΕΒΑΣΤΟΥΙΑΤΡΟΝ
ΗΒΟΥΛΗϏΟΔΗΜΟΣΤΩΝΣΜΥΡΝΑΙΩΝ
ΕΤΙΜΗΣΑΝΗΡΩΑΠΟΛΥΜΑΘΙΑΣΧΑΡΙΝ

SMYRNÆVM ARTORII MEDICI MONVMENTVM
Patauij, in Ædibus Patinianis, MDCLXXXVII.

COMMENTARIUS IN ANTIQUUM M. ARTORII MONUMENTUM.

UO tempore Smyrnam Jonicarum urbium pulcherrimam terræ motu eversam audivimus, nostram recreavit mentem tantæ calamitati ereptum fuisse pretiosum hoc marmor, Illustris viri memoriam vindicans & asserens. Cum innumeris antiquis Smyrnensibus cimeliis procul dubio periisset, ni mercatori tum suo marsupio consulenti, tum in mei gratiam indaganti occurrisset, qui illud emere & Venetias aduehi curâsset, brevi ad ædes meas deportandum. Bene veneris, o Medice, qui ægrotantem animam subleves, & post trecenta lustra quibus spirare desiisti, Medico fortunæ procellis fatigato, invidorum & pravorum hominum mores peroso, opem feras.

Sex circiter pedibus Venetis altum est hoc monumentum, longum duobus cum medio, in vertice quàm in basi paulò angustius. Inscriptionem plano marmori insertam non esse notandum est, quin quò fortassis offensionem effugeret, dolato marmori, ad duas tres-ve, ut loquuntur fabri, uncias penetrata, incisa est. Deesse præterea Viri stantis caput, nimiumque detrita esse duorum puerorum capita, temporum injuriæ imputetur, quod reparari curavi, eximii sculptoris Philippi Parodi Genuensis operâ, cereum tam affabre adaptantis, ut marmorei antiquique jacturam summopere elevaverit.

M. ARTORIUS stat tunicatus togatusque, ut solebant istius temporis Græci: Palliatum alter censeat, me non improbante, De quo Rosinus, *l.* 5. *c.* 32. hic describendus est. *Usus autem togæ proprius Romanorum fuit, ut Græcorum pallium. Itaque Togati pro Romanis dicti, ut Palliati pro Græcis. Et fabulæ togatæ fuerunt, in quibus Romani inducebantur: Ut palliatæ, in quibus Græci, & Galli, atque Hispani, teste Strabone. Togati vocati, qui victum cultum Romanorum adsciverunt.* Quare Suetonius: *Augustus*, inquit, *intervaria munuscula togas insuper, & pallia distribuit, lege proposita, ut Romani Græco, Græci Romano habitu uterentur:* Cicero pro Rabirio, objectum dixit Rabirio *quia Alexandriæ palliatus fuisset*. Et Scipio accusatus inquit Livius, *quia cum pallio, crepidisque inambulasset in gymnasio*. Cicero etiam objiecit Verri, *quia steterit soleatus* *Præ-*

Prætor cum pallio purpureo; Et in Antonium dixit de judice Græco Romæ judicante: *Judex modò palliatus, modo togatus.*

Dextram ARTORIUS porrigit sedenti juveni, etiam tunicato togatoque, quemadmodum in sexcentis aliis monumentis simile videre est.

Pedibus plane nudis scalptus est: Cujusmodi multas statuas græcas observare licuit. Stantem mortuum ut in plerisque monumentis sepulcralibus exhibet nostrum marmor, cui sedens filius vel affinis vel amicus vel fortè qui memoriam condidit, æternùm valedicere videtur, solemnibus his verbis ΧΡΗΣΤΕ ΧΑΙΡΕ, *Bene valeto*, quasi etiam afflictus diceret, *non te ampliùs videbo*. Sedens verò calceatus est, toto pede texto, superiori calcei parte habenis devincta. Hinc inde adstant duo pueri tunicati ad ministerium parati; alter oræ monumenti innixus, alter tibiis decussatim positis, quasi lugentes & Patroni mandata expectantes: Similes planè observantur, marmora inter Oxoniensia septimo & sexagesimo septimo. Pueros autem viris ministrandos, & fœminis puellas effingere solebat antiquitas; ut si vir & uxor, aut frater & soror, ejusdem marmoris aream occupent, illi puer, huic puella juxta apponi ex variis monumentis constet.

Cippus hic eò majoris æstimandus est, quò non a filiis hæredibus aut amicis pro more, sed ab universa Smyrneorum Republica, civem suum honorante positus est.

Multa passim occurrunt apud Antiquos testimonia quibus privatos homines a sua civitate honoratos fuisse constat. Illustris semper fuit septem urbium de patria Homeri contentio.

Ἑπτὰ πόλεις διερίζουσιν περὶ ῥίζαν Ὁμήρου,
Σμύρνα, Ῥόδος, Κολοφὼν, Σαλαμὶν, Χίος, Ἄργος, Ἀθῆναι.
Septem urbes certant de stirpe insignis Homeri,
Smyrna, Rhodus, Colophon, Salamin, Chius, Argos, Athenæ.

Porro præter memoratas in disticho civitates, mea aliorum populorum numismata & procul dubio antiqua, suo tempore R. P. litterariæ communicanda, majorem fore difficultatem disceptationemque arguunt; multæ enim ejus imagine suas signarunt monetas, quem civem suum asserebant & vindicare conatæ sunt.

Celebrem Ant. Musam qui post M. ARTORIUM medicinam Augusto fecit, maximis exceptum fuisse honoribus tradunt Veteres. Suetonius, c. 59. *Medico Antonio Musæ, cujus operâ ex ancipiti morbo convaluerat* Augustus, *statuam ære collato, juxta signum Æsculapii statuerunt*. Audiamus Plinium, l. 19. c. 8. *Divus certè Augustus lactucâ conservatus in ægritudine fertur, prudentiâ Musæ, Medici, quamobrem Populus Romanus statuam illi posuit juxta signum Æsculapii.*

De eo Horatius, l. 1. ep. 15. *Nam mihi Bajas*
Musa supervacuas Antonius.

Sum-

Summopere nobis placetille Cojensium ΚΟΙΩΝ nummulus suo civi XENOPHONTI, Imp. Claudii archiatro, gratulantium, ob impetratam vectigalium remissionem, aliosque honores concessos, de quibus Tacitus, *l.* 12. *Ann. c.* 61. De his fusè egimus nummulum datâ operâ explicantes.

Græcorum Romanorumque historiæ innumeris refertæ sunt exemplis, quibus privati homines a Republica seu Senatu Populoque honorati fuere: Quin & horum multi varia petiere, ab opibus à dignitatibus aliena, sed quæ beneficio famoso publicam existimationem indicarent: Inter Principes posteriorum sœculorum, nullus extitit qui de se benè meritis, majorem hujus generis gratiam prȩstiterit ac Serenissima Respublica Veneta. Quot in metropoli sua equestres pedestresque statuas erexit? Quot etiam in cæteris sui Dominii civitatibus? Quot omnis generis monumenta virtuti, fortitudini, aut doctrinædicata? Hæc certè civium animos ad virtutem ita incitant, ut vitam pro patria perdere consultiùs ducant, quàm illam obscurè retinere, Generososque Exteros ita inflammant, ut privatas res suas publicæ saluti postponere nullomodo dubitent. Felices animas quibus post fata id contingit: Felicem ultimi Romanorum memoriam è vita discedere ita desiderantis.

Decretum hic referre liceat Senatus Thyatireni, qui civem suum Clodium Aurel. Proclum ut *Heroem* egregiè honorat, inter Marmora Oxoniensia relatum.

Η ΚΡΑΤΙΣΤΕΙ ΘΥΑΤΗ ΡΗΝΟΝ ΒΟΥΛΗ ΚΛΩ- ΔΙΟΝ ΑΥΡ. ΠΡΟΚΛΟΝ ΗΡΩΑ ΑΝΔΡΑ ΕΥΓΕΝΗ ΕΠΙ ΣΕΜΝΟΤΗΤΙ ΒΙΟΥ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡ- ΓΙΑΙΣ ΠΑΣΑΙΣ ΔΙΑΤΕ ΑΥ- ΤΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΓΕΝΟΥΣ.	*Præstantissimus Thyatirenorum Senatus Clodio Aurelio Proclo, Heroi, viro nobili, ob sanctitatem vitæ, & magistratus, & munera publica omnia gesta & ab eo & a familia illius.*

Eodem animo Athenienses Harmodio & Aristogitoni impensis publicis statuas erigi curaverunt. Sic Delii, Alexandro Polycleti filio, marmora inter Oxoniensia 132. & Reginæ Laodicæ, *marm.* 142. & Theophrasto Acharnensi, *Append. marm.* 27. Smyrnenses Pomponio Cornelio, inter marmora Oxoniensia 79. Et Lerennio Septimio Heliodoro, *marmore* 143. Et L. Septimio Severo, *Appendicis marmore* 19. Nec alia deessent exempla, at tempori parcamus.

Multa supersunt monumenta grati Smyrnȩorum in suos cives animi, quasi qui publica singulorum existimatione, posteros amore patriæ incenderent. Hæc duo memorantur epigrammata, *in*

Anthol. l. 4. c. 1. Primùm eſt in imaginem Theodoſii Præfecti Smyrnenſis.

Τὸν μέγαν ἐν βουλαῖς Θεοδόσιον Ἀσίδος ἀρχὸν
Εἰκόνι μαρμαρέῃ στήσαμεν ἀνθύπατον.
Οὕνεκα Σμύρνην ἔγειρε, καὶ ἤγαγεν· ἐς φάος αὖθις,
Ἔργοις θαυμασίοις πολλὸν ἀειδομένην. Hoc eſt:

Magnum in conſiliis Theodoſium Aſiæ Præfectum
Imagine marmorea ſtatuimus proconſulem,
Quod Smyrnam excitavit & duxit in lucem iterum
Operibus admirandis valdè a multis decantatam.

Aliud honoravit imaginem Democharidis in Smyrna.

Δαμόχαρι κλυτόμητι δικασπόλε, σοὶ τόδε κῦδος,
Ὅτι γε τὴν Σμύρνην μετὰ λοίγια πείματα σεισμοῦ
Ἐσσύμενος πονέων, αὖθις πόλιν ἐξετέλεσσας.

Demochari, inclyte conſiliis, judex, tibi hæc gloria,
Quòd Smyrnam poſt exitialia damna terræ motus,
Studioſè laborans, rurſus civitatem perfeceris.

Multos alios populos Civibus ſuis delubra, ſacella, araſque erexiſſe innumeris antiquis monumentis patet, quos ut Deos vel Heroes vel conditores coluere, vel benefactores, aut ſingulares viros agnovere.

Et hæc ſunt *inciſa notis marmora publicis, per quæ ſpiritus & vita redit poſt mortem viris*, de quibus Horatius *Od.* 8. *l.* 4.

In hujus felicitatis partem veniſſe videtur celebratus hic M. ARTORIUS, Imp. Auguſti Archiater, quem ut veriſimile eſt, ob impetrata aliquot beneficia immortalitati aſſeruit Senatus Populuſque Smyrnenſis. Forte etiam ob medici dignitatem, ſummæ polymathiæ conjunctam. Ad id refertur hæc Pixodari moneta. Filius fuit Cariæ Regis, quem eo pacto curavit ſanavitque Dexippus Hippocratis diſcipulus, ne unquam Cojenſibus bellum gereret. Cujus profectò memoriam eleganter conſervat nummulus æreus caput Solis ab una parte exhibens, qualem Rhodiæ monetæ præferebant; Ab averſa figuram virilem ſtolatam ſtantem, dextra bipennem gerentem, cum nomine ΠΙΞΩΔΑΡΟΥ.

Inquirenti mihi cur monumentum a Smyrnæorum Republica in Civis benemeriti memoriam poſitum clariora non habeat ornamenta, nil aliud in mentem venit, quàm ut lapidum ſepulcralium mos ſervaretur, quos ultra ornare licitum non erat, ut olim in Monumento Tryphænæ expoſuimus. Inſcriptionis deinde ſuperbia tanta videtur ut cæteris ornamentis ſupplere videatur.

Priuſquam illam inveſtigemus, tituli noſtri ratio exhibenda eſt. CENOTAPHIUM eſſe diximus, ſcilicet vacuum ſepulcrum, & imaginarium: Sepulcrum quippe, corporis ſeu cadaveris erat conditorium. Unde I. C. Florentinus, l. XI. tit. VII. D. De relig.

definit

definit *Monumentum generaliter res eſt memoriæ cauſa in poſterum prodita, in qua ſi corpus vel reliquiæ inferantur, fiet ſepulcrum: Si verò nihil eorum inferatur, erit monumentum memoriæ causâ factum, quod Græci* κενοτάφιον *appellant*. Ratio nominis hæc eſt, κενὸς Græcis inane, τάφος ſepulcrum appellatur. Dum illud deficiebat, honoris causâ ſæpe CENOTAPHIUM conſtruebatur, & conſcribebatur: ut apud Virgilium *l.* 3. *Æneid.*

Solemnes tunc fortè dapes & triſtitia dona
Libabat cineri Andromache, Maneſque vocabat.
Hectoreum ad tumulum, viridi quem ceſpide inanem
Et geminas, cauſam lacrymis, ſacraverat aras.

Explicante Servio CENOTAPHII uſum: *Credebant enim Veteres, defunctorum animas honores ſepulcri carentes, ſtygiam paludem tranare non poſſe, unde a Sacerdotibus inventum eſt exequiarum genus, quod terræ injectionem vocabant; Ut etiam iis qui naufragio periiſſent.* Quod mirè noſtro ARTORII CENOTAPHIO convenit, procellis ſubmerſi, dum Româ Smyrnam navigaret, ut infra dicetur. Egregiè docet Humpf. Prideaux in notis ad marmora ſepulcralia. *Hæc* κενοτάφια *frequentiùs ab Antiquis in memoriam amicorum, quos maximo in pretio habuere, præſertim ſi illi naufragio intereuntes ſepulcris caruiſſent, condita fuere*. Dicebatur etiam κενήριον. Honorarii tumuli meminit Suetonius, *in Claud. c.* 1. ab exercitu Druſo excitati, quem Dio κενοτάφιον nuncupat: Τίμας καὶ εἰκόνων ἁψίδος κενοταφίου τε πρὸς αὐτῷ τῷ Ῥήνῳ λαβών. Ita Lampridius in Alexandro, *CENOTAPHIUM in Gallia, Romæ ampliſſimum Sepulcrum meruit*. Exemplum hujuſmodi declarat Inſcriptio XXVIII. Appendicicis ad marmora Oxonienſia, temporibus Imp. Antonini Pii.

ΗΡΩΔΗΣ ΜΝΗΜΕΙΟΝ ΚΑΙ ΤΟΥΤΟ ΕΙΝΑΙ ΤΗΣ ΑΥΤΟΥ ΣΥΜΦΟΡΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΡΕ- ΤΗΣ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΟΣ. ΕΣΤΙΝ ΔΕ ΟΥ ΤΑΦΟΣ, ΤΟ ΓΑΡ ΣΩΜΑ ΕΝ ΤΗ ΕΛΛΑΔΙ ΚΑΙ ΝΥΝ ΠΑΡΑ ΤΩ ΑΝΔΡΙ ΕΣΤΙΝ κ. τ. λ.	*Herodes hoc poſuit* *monumentum eſſe* *infortunii ſui &* *virtutis Conjugis.* *Non verò eſt ſepulcrum* *corpus enim eſt nunc* *in Græcia apud maritum* *&c.*

Nota hunc Herodem fuiſſe inſignem ſophiſtam qui Regillam ſuam uxorem invitùs occiderat.

Singula ἐπιγραφῆς vocabula jam perpendamus & brevi labore explicemus.

MAPKON. ARTORII prænomen fuiſſe nullus dubitet. Græcus hic Romanis moribus jam factus, familiæ ſuæ nomini prænomen admiſit, cui fortaſſis ut infra videbimus, ASCLEPIADIS cognomen adjunctum eſt. Cenſuram noſtram effugere non poſſunt qui ΜΑΡΤΩΡΙΟΝ nominant, litteram M. ΑΡΤΩΡΙΩ jungentes; Punctum quippe intermedium ſpatiumque abundè nobis favet, prætereа autores claſſici non pauci, ARTORII meminerunt nunquam verò MARTORII: At ſi quis in errore pervicax nonnihil rationis reliquum admitteret, ab hoc eleganti marmore planè doceretur.

ΑΡΤΩΡΙΟΝ Ille eſt Marcus ARTORIUS de quo Val. Maximus, l. I. c. VII. *Quem locum unde potius ordiar quàm a* Divi *Auguſti ſacratiſſima memoria? Ejus medico ARTORIO ſomnum capienti nocte, quam dies inſecutus eſt, quo in campis Philippicis Romanis inter ſe exercitus concurrere*, Anno ab V. C. DCCXII. *Minervæ ſpecies oborta præcepit, ut illum gravi morbo implicitum moneret, ne propter adverſam valetudinem proximo prælio non intereſſet. Quod cùm Cæſar audiſſet, lecticâ ſe in aciem deferri juſſit, ubi dum ſupra vires corporis pro adipiſcenda victoria excubat, caſtra ejus a Bruto capta ſunt. Quid ergo aliud putamus, quàm divino munere effectum, ne deſtinatum jam immortalitati caput, indignam cœleſti ſpiritu violentiam ſentiret? Auguſtum verò præter naturalem animi in omnibus rebus ſubtiliter proſpicientis vigorem, etiam recens & domeſticum exemplum, ut ARTORII ſomnio obtemperaret, admonuit: &c.* Paucioribus verbis Vellejus Paterculus, l. 2. *Cornu cui Brutus præerat, impulſis hoſtibus caſtra Cæſaris cœpit: Nam ipſe Cæſar, etiamſi infirmiſſimus valetudine erat, obibat munia ducis, oratus etiam ab ARTORIO medico ne in caſtris remaneret manifeſtè denunciatione quietis territo.* Ejuſdem facinoris etſi innominato medico, meminit Florus, l. 4 c. 7. *Pari in meliora præſagio, in Cæſaris caſtris omnia aves victimæque promiſerant; Sed nihil illo præſentius, quod Cæſaris medicus*, ARTORIUS proculdubio, *ſomnis admonitus eſt, ut Cæſar caſtris excederet, quibus capi imminebat; ut factum eſt.* Ita Xiphilinus: *Cæſar mirabiliter ſalvus evaſit, nam ei antequam prælium committeretur, Medicus ſomnium narravit, quo eum caſtris excedere jubebat*: Τῶν ἰατρῶν τίνος. Diſplicet abbreviatio quæ nominando noſtro ARTORIO pepercit. Hunc ARTORIUM celebrant Suetonius Plutarchuſque, innominatum tamen, neque Medicum deſignatum, ſed Amicum: Hæc ſunt Suetonii verba,

in

in Aug. c. 91. *Somnia neque sua neque aliena de se negligebat. Philippensi acie quamvis statuisset non egredi tabernaculo, propter valetudinem, egressus est tamen, Amici* (certè is est ARTORIUS) *somnio monitus: cessitque res prosperè, quando captis castris lectica ejus, quasi ibi cubans remansisset, concursu hostium confossa atque lacerata est*. Quem locum commentans Jo: Henr. Bœclerus, Germanicarum Musarum decus, olim dum viveret mihi amicissimus, ita illustrat ut sapientiam Romanorum, medicinæque nobilitatem vindicet, contra Robortellum aliosque litteratos, substituentes *Medici* pro *Amici*; inde argumentantes, servos solos diu medicinam Romæ exercuisse. *Absint hæ ineptiæ, absit falsitas*, inquit ille, post Illustres Casaubonum & Torrentium. Errorem ultra demonstrat Jacob Sponius alter heu! amicus noster, in 27. dissertatione reconditarum antiquitatum, quare supersedeo. Amicum Augusti fuisse ARTORIUM medicum, quod servo non convenisset manifestè docent hæc Plutarchi verba, in Bruto: *Ac Cæsar ut ipse in commentariis prodidit, cùm quidam amicus ejus M. ARTORIUS visionem in somno vidisset, quæ se juberet secedere & facessere ex castris: paulo ante exportatus fuerat, putaveruntque eum occubuisse, &c.* Potuit autem hic ARTORIUS, inquit Torrentius Suetonium illustrans, *honoris causâ, quamquam Medicus esset, in Amicorum cohorte censeri*.

Non prætereundum censeo Lactantii Firmiani l. 2. c. 8. testimonium. *Illud quoque somnium non minoris fuit admirationis, quo Cæsar Augustus dicitur esse servatus. Nam cùm bello civili Brutiano implicitus gravi morbo, abstinere prælio statuisset, medico ejus ARTORIO Minervæ species obversata est, monens ne propter corporis imbecillitatem, castris se contineret Cæsar. Itaque in aciem lecticâ perlatus est: Et eodem die a Bruto castra capta sunt.* Hæc ad eam rem sunt Appiani verba, l. 4. bellor. civil. *Bruti milites mox se verterunt ad oppositam sibi Cæsaris aciem, coactamque terga vertere, persecuti etiam castris potiti sunt: quæ illi communia cum Antonio Cæsare tum absente propter somnium & eam diem cavente, ut ipse scriptum reliquit in suis commentariis*. Dolendum equidem a gravissimo Autore Heroem nostrum Medicum non esse nominatum, hunc tamen designari luce meridiana clarius videtur.

Hujus mortem notat Eusebius *in Chronico* his verbis: *ARTORIUS medicus Augusti post Actiacam victoriam naufragio perit* anno mundi 5170. & v. c. DCCXXIII. Ea autem sic illustrat magnus Scaliger. *ARTORIUS medicus Augusti Medicum Valer. Maximus agnoscit, l. 1. c. de somniis. Familiarem Augusti, Plutarchus in Bruto, eique prænomen Marco fuisse*. Redeuntem itaque in patriam absorpsit mare, quem hoc marmoreo monumento seu CENOTAPHIO honoravit S. P. Q. Smyrnensis.

Egre-

Egregius est de ipso Clementis Alexandrini locus, l. 2. Pædag. c. 2. *ARTORIUS quidem in libro de longa vita ; sic enim memini, existimat oportere eousque potum solummodo præbere, donec cibi irrigentur, ut nobis vitam paremus longiorem.* ΑΡΤΩΡΙΩΝ ἐν τῷ περὶ μακροβιοτίας. Olim dum viveret amicus meus Petrus Lambecius Cæs. Aug. LEOPOLDI a bibliotheca, censebat unum esse Antonium Musa & M. ARTORIUM, quod etiam confirmavit, Bibliothecæ Cæs. l. 2. c. 7. his verbis. *Idem Antonius Musa apud Vellejum Patercul. l. 2. & Valer. Maximum, l. 1. c. 7. culpa negligentium & imperitorum librariorum corruptè appellatur ARTORIUS*. Sed quantum infeliciter conjicerit, arguit abunde Inscriptio nostra.

ARTORIUS alter memoratur a Juvenale, sat. 3.

——— ———*Vivat ARTURIUS isthic*
Et Catulus, maneant qui nigrum in candida vertunt.

Latinas ARTURIORUM inscriptiones omnes hic apponere nostri non est officii, celebres aliquot memorabimus. Romæ visitur in vinea Cardinalis Carpensis, basis e marmore viridi, in qua statuæ tres æneæ stetisse videntur, fortassis D. Augusti inter Marcos ARTURIOS medicum & tribunum.

M. ARTORIUS M. F. PAL. PRISCUS VICASIUS SABIDIANUS TRIB. COH. XV. VOLUNT. C. R. TR. LEG. VII. CLAV. PIÆ FID. PRÆF. ALÆ I, PANN. PRÆF. MONTIS BERENICIDIS FLAM. DIVI. AUG. PATR. COL.
RATEG. THEBALD. EX VOTO D D.

In Tuscana, in templo Arcis dicto *nuovo*, ara elegans in cujus tympano insculptus draco, medio ejus candelabrum, ut memorat Gruterus p. 523. 2.

D. M.
C. ARTORIO C. F. SCAP.
CAPENATO
EQ. LEG. II. ITAL. VIX.
ANN. XLIII. M. VIII. D. III.
K. ARTORIA CONJUGI
ET C. ARTORIUS M. FIL.
VISERIUS
FRATRI DULCISSIMO
CAUSA TESTAM.
FACIUND. COERAVERUNT
IN FRONTE PEDES III-S
IN AGRO PEDES VIII-S

Romæ inter viam Appiam & Latinam repersus est lapis proculdubio sepulcr alis eamdem familiam celebrans, a Reinesio explicatus p. 545.

C. ARTORIUS C. F. SUB.
PACHYNUS
MIL. VET. IN COH. XIII.
VOLUNT. CIV. ROM.
FRENIS EJUSDEM.

pro FRENIS docte substituit ERANIS, scilicet C. illum ARTORIUM Eranistam fuisse docens, seu sodalem & fratrium; dicunt Galli, *confrere*.

Altera inscriptio ab eodem doctissimo Reinesio relata p. 904. conjectu-

jecturam facit ARTURIAM familiam è Græca Romanam, & e Pagana Christianam factam.

X. ΑΡΤΟΥΡΙΑΙ IN ΠΑΚΕ IDUS JUNIAS.

Sic enim arguit in ΠΑΚΕ pro PACE, elementis græcis latinis mixtis. Hâc autem formula veteres Christianos in sepulcris usos fuisse docet passim Roma subterranea, Græcis scribentibus ΕΝ ΕΙΡΗΝΗ.

ΑΣΚΛΗΠΙΑΔΗΝ. Unum Asclepiadem designare videtur hoc vocabulum, cujus tamen quadruplicem apud Antiquos significationem observavimus: Nomine cognomine aut agnomine, stirpe, exercitio, & secta. Quatuor quidem Asclepiades nomine scriptores memoravit Stephanus *De Urbibus*: Primum Anazarbensem, qui librum de fluviis scripsit: Secundum Nicæensem: Tertium Tragilensem ex Trhacia juxta Chersonesum & Macedoniam; qui de rebus in tragædia decantatis sex libros scripsit, τὰ τραγῳδέμενα. Quartus ab eodem Stephano citatur his verbis; ΑΣΚΛΗΠΙΑΔΗΣ ἱστορεῖ τὰς Ναξίνας γυναῖκας μόνας ὀκταμήνα τίκτειν. ASCLEPIADES refert *Mulieres Naxinas* è Naxo inter Cyclades celebri *solas octavo mense parere*. Quodquidem inter mores Græcorum nugas adnumerari meretur. Unum ASCLEPIADEM nominat Suetonius, in Aug. c. 94. *In ASCLEPIADIS Mendetis* Θεολογεμένων *libris lego*, Ægyptium hominem ex præfectura Mendesia, qui Atiam ex dracone seu Apolline concepisse Augustum scripsit: sed de his alias. Quàm mihi placet Areopagitarum decretum Asclepiadem honorantium, quemadmodum narrat Athenæus, l. 4. Μενέδημον γοῦν καὶ Ἀσκληπιάδην τοὺς φιλοσόφους καὶ τ. λ. Hoc est, *Menedemum & ASCLEPIADEM philosophos ætate juvenes, inopesque accercitos interrogârunt, quo pacto dies totos cum philosophis exigentes, sine ullis facultatibus, tam bono corporis habitu essent? Ipsos verò ut è pristini præfectis quèmquam advocarent, petiisse: Qui cùm venisset, dixissetque singulis noctibus eos in pistrinum descendere, ac drachmas duas in mercedem utrumque accipere; admirati Areopagitæ, ducentis eos drachmis honorârunt.*

Asclepiadem unum nominat Cicero, de Orat. *Medicum & amicum L. Crassi Oratoris*: Atque etiam, *ASCLEPIADES, quos nos Medico & amico usi sumus, eloquentiâ vincebat cæteros Medicos*. Alter fuit Asclepiades junior dictus Φαρμακίων, qui memorabilis pharmacorum tam internorum quàm externorum compositiones multis libris tradidit, ac præcipuè ulceribus Chironiis & difficilibus sanandis: Vixit Neronis temporibus & frequentem habuit laudatorem Galenum,

lenum, *l. 1. de comp. med. cap.* 1. & passim. Ille est qui Niceton Smyrnæum sanavit, cui ad tantam molem creverat corpus, ut loco moveri nequiret. Domitiani medicum sive ἀρχιατρὸν fuisse unum Asclepiadem docet hæc inscriptio, a Reinesio *p.* 608. & Sponio, *in curiosis Antiq. p.* 428. relata.

L. ARRUNTIO
SEMPRONIANO
ASCLEPIADI
IMP. DOMITIANO
MEDICO T. F. I.
IN FRONTE P. XX.
IN AG. XX.

Alterius Asclepiadis inscriptionem vulgavit laudatus Reinesius, *p.* 608. & Sponius, *p.* 431. ex qua illum ab Imp. Trajano jus VII. civitatum adeptum fuisse constat.

C. CALPURNIUS ASCLEPIADES
PRUSA AD OLYMPUM MEDICUS
PARENTIBUS ET SIBI ET FRATRIBUS
CIVITATIBUS VII A DIVO TRAJANO
IMPETRAVIT
NATUS III. NONAS MARTIAS
DOMITIANO XIII. COS. &c.

Et hic fortasse filius fuit aut nepos celeberrimi ASCLEPIADIS Prussæi Bithyni, sectæ conditoris: Alter fuit T. ΑΙΛΙΟΣ ΑΣΚΛΗΠΙΑΔΗΣ, Augusti (qualis fuit ille nescitur, Antoninum Pium opinamur) libertus, medicus ludi matutini chirurgus, inter Gruterianas inscriptiones legitur, *p.* 335. Alter P. NUMITORIUS P. L. ASCLEPIADES Sevir Veronæ, & MEDICUS OCULARIUS, apud Gruter. *p.* 443. Ad rem nostram propriùs attinet effossus Smyrnæ lapis quadratus, in fastigium desinens, in quo sculpta statua togata ad dextram; ad sinistram cippus quadratus, cui caput senis βαθυπώγωνος impositum, subterque adstans puer &c. cum hac inscriptione a Reinesio vulgata, *p.* 601.

Ο ΔΗΜΟΣ in corona
ΑΣΚΛΗΠΙΑΔΗΝ
ΑΠΟΛΛΩΝΙΟΥ ΤΟΥ ΑΡΤΕΜΙΔΟΡΟΥ.

Quidni ita interpretarer? *POPULUS Smyrnensis hâc coronâ donavit ASCLEPIADEM APPOLLONII filium ARTEMIDORII nepotem.*

tem. De Asclepiade Myrleano sive Apamensi, ut sectæ conditore, suo loco dicemus.

Asclepiades etiam dicebantur qui orti essent è stirpe Æsculapii medici celeberrimi, quem Græci ΑΣΚΛΗΠΙΟΝ nuncupabant παρὰ τοῦ ἀσκελῆ ἠπιᾶν, *a curando difficilia*: seu ut vult Mercurialis, παρὰ τὸ ἀσκεῖν ἠπίως νοσοῦντας, *quòd ægrotos suaviter exercerent*. Sic qui ex Herculis Ἡρακλέους sanguine procreati erant, quique apud Spartam regnaverunt, teste Plutarcho, *in Lycurgo*, Ἡρακλεῖδαι dicti sunt. Atque etiam Ὁμηρεῖδαι Chienses illi ab Homero genus ducentes. Neque his qui Macedoniam tenuerunt & Alexandrum Asiæ domitorem procreaverunt, multùm inferiores erant Æsculapii filii, qui Messeniæ parti imperaverunt, cùm alteram regeret Nestor, & ad obsidendam Ilion venerunt, ut scribit Pausanias, *l.* 4. Καὶ γὰρ τοὺς Ἀσκληπίου παῖδας στρατεῦσαι φασιν ἐς Ἴλιον Μεσσηνίους ὄντας: quos paulo post ΑΣΚΛΗΠΙΑΔΑΣ nuncupat. Inter illos maximè memoratur Hippocrates, quem Divinum nuncupare ipse D. Augustinus non erubuit. De eo Galenus noster hæc verba facit, *l.* 1. *meth. med. c.* 2. *Siquidem Hippocrati ex ASCLEPIADARUM genere fides est habenda*: Ἱπποκράτει τῷ τῶν ΑΣΚΛΗΠΙΑΔΩΝ. Idem Galenus docet, c. 1. *Veteres medicos ab Æsculapio oriundos*, ita enim ΑΣΚΛΗΠΙΑΔΑΣ convertit doctus ejus Interpres Th. Linacer, *tanquam duces militibus & Reges subditis, imperare ægris voluisse*. Et paulo post: Dum Galenus veteres scribit artem medicam incepisse, posteros perfecisse, memorat *Non parvam litem fuisse eorum qui in Co atque Cnido habitabant, utri videlicet inventorum multitudine reliquos superarent*: Quippe geminum hoc genus ASCLEPIADARUM adhuc in Asia supererat, deficiente nimirum quod in Rhodo viguerat. Erant itaque ASCLEPIADES qui successione quadam hæreditaria acceptam a Parentibus medicinæ cognitionem in liberos propagabant, xcelusis plane alienis familiis. Quare illi τῶν ἰατρῶν παῖδες honorificè nuncupabantur. Egregium legitur epitaphium Romæ, a Grutero relatum, *p.* 634. 1.

Θ. Κ.
ΕΝΤΕ ΦΙΛΟΙΣΙ ΦΙΛΟΙΟ ΚΑΙ ΙΗΤΗΡΟΣ ΑΡΙΣΤΟΥ
ΠΑΙΔΕΙΗΣ Θ' ΙΕΡΗΣ ΕΓΓΥΘΕΝ ΑΨΑΜΕΝΟΥ
ΣΩΜ' ΑΣΚΛΗΠΙΑΔΟΥ ΚΑΙ ΥΙΕΟΣ ΕΝΤΑΔΕ ΒΗΡΟΥ
ΩΣ ΕΠΕΙΣΑ ΔΕ ΦΙΛΟΙΣ ΕΙΣ Ο ΔΕ ΤΥΜΒΟΣ ΕΧΕΙ.

Λ. ΦΟΝΤΕΙΩ ΦΟΡΤΙ ΑΣΚΛΗΠΙΑΔΗ ΤΩ ΓΕΝΕΙ
ΕΦΗΣΙΩΝ ΒΙΩΣΑΝΤΙ ΕΤΕΣΙΝ, Μ̄. ΜΕΣΙΝ Β̄.
ΗΜΕΡ. ΚΕ̄. ΩΡ. Ζ̄.
ΕΓΝΑΤΙΑ ΒΡΙΣΗΙΣ ΣΥΜΒΙΟΣ ΜΝΗΜΗΣ ΧΑΡΙΝ.

Dis Manibus
Inter amicos amici & Medici optimi,
Et in institutione sacra consummatissimi,
Corpus Asclepiadis, & filius ejus Veri,
Ut supersim amicis, unus & idem tumulus habet.

L. Fontejo Forti, Asclepiadi origine seu stirpe
Ephesiorum, qui vixit annos XL. menses II.
Dies XXV. horas septem.
Ignatia Briseis contubernalis, memoria causâ.

Docet autem Pausanias, *l.* 2. Æsculapium Epidauri primùm cultum fuisse, deinde Pergami; Traductam postea Dei religionem Smyrnam, condito templo assertam.

Divinam artem profitentes ASCLEPIADÆI dicti sunt; dum stantem naturam confirmarent, labantem repararent: Unde toties apud Græcos ΑΣΚΛΗΠΙΑΔΩΝ seu ἰατρῶν παῖδες ab exercitio seu opere omnium utilissimo appellabantur: Quo sensu legimus Podalirium Machaonemque in eorum κενοταφίῳ quod Triccenses Thessali erigi curaverunt, ASCLEPIADÆOS nuncupari.

Οἱ δ' ΑΣΚΛΗΠΙΑΔΑΙ Ποδαλείριος ἠδὲ Μαχάων,
Πρόσθεν μὲν θνητοὶ, νῦν δὲ Θεῶν μέτοχοι.

Non tamen omnibus passim Medicis inditum est id cognomen, sed consummatis & nobilioribus, Æsculapii nomine donari quoquomodo meritis. Eo sensu intelligendum venit egregium illud Pausaniæ medici Siculi epitaphium, in Anthologia relatum, l. 3. c. 15.

Παυσανίην ἰητρὸν ἐπώνυμον Ἀγχίτεω υἱὸν
Τὸν δ' ΑΣΚΛΗΠΙΑΔΗΝ πατρὶς ἔταψε κόνις,
Ὃς πλείστους κρυεραῖσι μαραινομένους ὑπὸ νούσοις
Φῶτας ἀπέστρεψεν Περσεφόνας θαλάμων. Hoc est;

Pausaniam medicum doctum, Anchitei filium
Hunc ASCLEPIADEM patrius sepelivit pulvis
Qui plurimos frigidis labefactatos a morbis
Homines avertit a Proserpinæ thalamis.

Ex Medentium numero ASCLEPIADARUM dicto multa posteris tradita sunt suis autoribus cognomina: Ἀσκληπιὰς herba est, hederæ similis, de qua Plinius, *l.* 27. *c.* 5. Est etiam Collyrium a Celso, *l.* 6. *c.* 6. memoratum. Ἀσκληπίον species est panacis ab Æsculapio nominata, in honorem filiæ Panaceæ. Ἀσκληπίος τροχίσκος Pastillus est, cujus mentionem, facit Aetius, *l.* 14. Est

etiam

etiam nomen ſmegmatis aridi a Paulo Ægineta deſcripti, *l. 7. c.* 13. Malagma etiam ſignificat dolori ſummovendo, a Galeno l. 7. τῶν κατὰ γένη deſcriptum. Jo. Tzetzes, *Chiliad.* 10. 349. titulum fecit *De ASCLEPIADARUM arte*, Περὶ ΑΣΚΛΗΠΙΑΔΩΝ τέχνης.

Interdum è ſecta nomen habuerunt qui ASCLEPIADIS dogmata tuebantur; ASCLEPIADÆI potiùs quàm ASCLEPIADES dicendi, contra quos Galenus noſter in Eraſiſtratæos, & ASCLEPIADÆOS. *In multis*, inquit l. de Criſ. c. 8. *ſæpius deliravit ASCLEPIADES, & quicunque non norunt Naturas eſſe morborum medicatrices.* Celebris enim fuerat ASCLEPIADES ille ſectæ conditor, Eraſiſtrati olim diſcipulus qui ſcripſit *de acutis paſſionibus*. De quo ita Plinius, l. VII. c. XXXVII. *Summa autem ASCLEPIADI Pruſienſi condita nova ſecta, ſpretis legatis & pollicitationibus Mithridatis Regis, reperta ratione quâ vinum ægris medetur, relato è funere homine & ſervato: ſed maximè ſponſione facta cum Fortuna, ne medicus crederetur, ſi unquam invalidus ullo modo fuiſſet ipſe, & victor ſuprema in ſenecta lapſu ſcalarum exanimatus eſt.* Audiamus iterum Plinium, l. 26. c. 3. *Donec ASCLEPIADES ætate magni Pompeii, orandi magiſter, nec ſatis in arte ea quæſtuoſus &c. Totam medicinam ad cauſam revocando conjecturam fecit, quinque res maximè communium auxiliorum profeſſus, abſtinentiam cibi, aliàs vini, fricationem corporis, ambulationem, geſtationes. Quæ cum unuſquiſque ſemetipſum ſibi præſtare poſſe intelligeret, faventibus cunctis, ut eſſent vera quæ facillima erant, univerſum prope humanum genus circumegit in ſe, non alio modo quàm ſi cœlo emiſſus adveniſſet. Trahebat præterea mentes artificio mirabili vinum permittendo ægris, dandoque tempeſtivè tum frigidam aquam.* Ejuſdem mentionem facit Celſus, his verbis: *In duas partes medicina diviſa erat, aliis rationalem artem, aliis uſum tantùm ſibi vindicantibus: Nullo verò quoquam poſt eos qui ſupra comprehenſi ſunt agitante, niſi quod acceperat donec ASCLEPIADES medendi rationem ex magna parte mutavit.* Et libro 5. c. 1. *Medicamentorum uſum ex magna parte ASCLEPIADES non ſine magna cauſa ſuſtulit: Et cùm omnia ferè medicamenta ſtomachum lædant, malique ſucci ſint, ad ipſius victus rationem potius omnem ſuam curam tranſtulit.* De eodem verba facit Scribonius Largus, in Præfatione, *ASCLEPIADES maximus autor medicinæ negavit ægris danda medicamenta.* In libro tamen præparationum quem inſcribit παρασκευασικῶν, *contendit ultimæ ſortis eſſe medicum, qui non ad ſingula quæque vitia, binas ternaſue compoſitiones & expertas, paratas habeat.* Et quoniam medendi ſcientiæ decreta confeſſæ antiquitatis præjudicio firma tenenti ac meditata quotidie oratione labefactavit, ideo Galenus *l. 3. de Criſibus*, ἕξιν ἀντιλογικὴν eum exercuiſſe refert. Cælius Aurelianus, *l. de acutis* ſcribit *Eum ſemper in curandis ægris ambitione quodam, aliorum Medicorum præſidia, ſive bona ſive mala, rejicere conſueviſſe.* Multa de eodem ſcri-

bit Apulejus, l. 4. Florid. *ASCLEPIADES ille inter præcipuos medicorum, si unum Hippocratem excipias, cœteris Princeps &c.* Macrobius, *l. 5. Saturn.* ejus mentionem facit his verbis: *ASCLEPIADES autem, vir inter Græcos apprimè doctus ac diligens, carchesia a navali re existimat dicta: Ait enim navalis veli partem inferiorem Pateram vocari; circa mediam,* τράχηλον *dici, summamque verò partem Carchesium nominari.*

Opinionem huc adducere liceat, scilicet in varias sectas abiisse diversa genera ASCLEPIADARUM, *ut qui in Co erant alia dogmata sentirent, quam qui in Cnido aut Rhodo.* Perpendenti supracitatum Galeni locum, *l. 1. method. c. 1.* mihi in mentem venit sectarum varietatem a locis quos incolebant illi ASCLEPIADES genere, ortam esse.

Multos ASCLEPIADES a secta dictos, legimus in libris antiquis. Titus & Chrysippus ipsum sectæ conditorem audiverant, quam amplexi sunt. Ille *de anima* scripsit, hic *de Lumbricis*, ut tradit Cælius Aurelianus, l. 3. c. 5. Themison Laodicæus scripsit *de tardis passionibus & Epistolas*: Idem ille est qui a Præceptore deficiens, novam sectam condidit dictam Methodicorum, in quem sæpè Galenus invehitur. Priùs illum notaverat Juvenalis, sat. v. *Quot Themison ægros autumno occiderit uno.* Arejus ASCLEPIADIS Prusiensis discipulus, teste Galeno, *l. 5. de compos. med.* Niceratus, Julius Bassus, Petronius, Sextius Niger, *diligentissimus medicinæ autor*, inquit Plinius l. 32. c. 3. Diodotus, Claudius, & ARTORIUS noster, qui omnes cum multis aliis pariter ΑΣΚΛΗΠΙΑΔΑΙ *ASCLEPIADES* dicti sunt. Alterius medici, sectâ methodici, marmoreum monumentum huc adduci potest, quod eximiæ integritatis repertum est etiam Smyrnæ, & ad Christianissimum Regem a tribus annis transmissum. Hæc leguntur in ejus basi.

Μ. ΜΟΔΙΟΣ ΑΣΙΑΤΙΚΟΣ	*M. Modius Asiaticus*
ΙΑΤΡΟΣ ΜΕΘΟΔΙΚΟΣ	*medicus methodicus.*

Pectori verò inscriptum erat hoc distichum,

ΙΗΤΗΡ ΜΕΘΟΔΟΥ ΑΣΙΑΤΙΚΕ ΠΡΟΣΤΑΤΑ ΚΑΙΡΕ
ΠΟΛΛΑ ΜΕΝ ΕΣΘΛΑ ΠΑΘΩΝ ΦΡΕΣΙ ΠΟΛΛΑ ΔΕ ΛΥΓΡΑ.

Alludente postremo carmine Homero canenti de Ægypto,

Πολλὰ φέρει μεμεγμένα ἐσθλὰ ϗ λυγρά.

Facile non esset, tantus legitur apud Antiquos ASCLEPIADARUM Medicorum numerus, singulos securè ad declaratas significationes revocare: Id porrò certum est sæculorum decursu, ASCLEPIADÆOS maximè a secta dictos fuisse. Rem non ingratam me facturum opinor, ASCLEPIADES cæteros, qui legenti mihi occurrerunt, hîc commemorare.

Duo primùm leguntur in inscriptione Gruteriana *p. 93.* quæ Romæ visitur.

TI. CLAUDIUS ASCLEPIADES
ET CÆCILIUS ASCLEPIADES
EX VOTO NYMFABUS D. D.

ASCLEPIADEM Philini filium Clazomenium memorat ænea tabella referens ſenatus conſultum fœderis a F. Urſino deinde Grutero, *p.* 503. relatum.

Et alium Strabo, *l.* 3. qui primùm in Hiſpania Truditana Grammaticam docuit, & deſcriptionem gentium in iſtis regionibus agentium edidit. Quòd Myrlea ejus patria eadem ſit ac Bithyniæ Pruſa, ideo nonullis placuit hunc cum magno ASCLEPIADE confundere: Verùm hic Pompeii M. temporibus, ille Attali & Eumenis Pergamenorum Regum, interjecto ſæculo.

Quidam legitur M. ΑΥΡΕΛ. ΑΣΚΛΗΠΙΑΔΗΣ in ſtatua fori Trajani memoratus abſque ulla temporis aut exercitii deſignatione; ut & alter in marmore Oxonienſi centeſimo trigeſimo ſexto. ASCLEPIADES poeta tragicus, Iſocratis diſcipulus, ad rem noſtram minùs facit, ut & ille ASCLEPIADES Phliaſius, a Diogene Laertio commemoratus, *in vita Menedemi*. Egregium eſt marmor inter Arundelliana, a Reineſio relatum, *p.* 725. in quo Amilla matrei filia monumentum ſibi, ASCLEPIADI conjugi & Poſteris condit, præſcriptis etiam legibus ſepulcralibus: ΑΜΙΛΛΑ ΜΑΤΡΕΟΥ ϗ τ. λ.

ΘΕΟΥ *Dei* ſeu *Divi*: Eò proceſſerat Græcorum & Romanorum adulatio ut ſuos benefactores pro Diis habuerint: Frequentes inde Auguſtorum Auguſtarumque conſecrationes quas ἀποθεώσεις Greci dicebant, ex S. C. decretæ, ut eorum memoria religioſiùs a poſteris celebraretur. Ne tamen inde Auguſtum, hujus monumenti temporibus, fato functum eſſe opinemur, in cujus fortaſſis gratiam Medicum ARTORIUM honoravit S. P. Q. Smyrnenſis. Illi enim vivo videntique aræ dicatæ ſunt, inquit Horat. l. 2. Epiſt. 1.

Præſenti tibi maturos largimur honores,
Jurandaſque tuum per numen ponimus aras.

Et ode 5. l. 3. *Præſens DIVUS habebitur Auguſtus*. Idem apud Appianum legitur, de bello civ. l. 1. *Quo facto vivus videnſque conſecratus & AUGUSTUS a Populo Romano appellatus*.

ΚΑΙΣΑΡΟΣ ΣΕΒΑΣΤΟΥ, *Cæſaris Auguſti*: Nullum hic dubium eſt, deſignari feliciſſimum Principem Octavianum, cui ſupra cœteros contingit J. C. Salvatorem noſtrum in cenſu ſuo habere, & lege Regia, Europæ, Aſiæ, Africæque dominari. Quippe qui egregiis

cla-

classicorum virorum testimoniis, M. ARTORII & postea Ant. Musæ clarissimorum medicorum opera usus est. Neque tamen quæ hic leguntur Cæsaris Augusti vocabula, secundum numero Imperatorem perpetuò designant, cùm Posterorum dignitates fuerint, quæ in eo veluti cognomen & agnomen. Rectè meo judicio doctissimi Gronovius, Schefferus, & Munkerus, Hyginum Augusti libertum, non aurea Octaviani ętate, sed aut Antoninorum aut inferiorum Augustorum vixisse censent. CÆSARIS nomen Julio sumpsit Augustus, adoptionis jure, quod eorum postea successores semper usurpaverunt. AUGUSTI cognomen Octaviano impositum est, ac inde hujus successoribus ob divinum quid & præstantiam, de quo Dio, *l.* 43. Suetonius, *c.* 7. Græci dixerunt ΣΕΒΑΣΤΟΝ, quasi venerandum & homine majorem.

ΙΑΤΡΟΝ *Medicum*. In monumentis tum Græcis tum Latinis descriptum passim occurrit exercitium laudati defuncti: Inummera ejusmodi nobis suppetunt Medicorum epithaphia. Celeberrimum est illud Agathemeri inter Epigrammata græca relati, & marmora Oxoniensia.

ΚΛΑΥΔΙΟΣ ΙΗΤΗΡ ΑΓΑΘΗΜΕΡΟΣ ΕΝΘΑΔΕ ΚΕΙΜΑΙ,
ΠΑΝΤΟΙΗΣ ΔΕΔΑΩΣ ΚΡΑΙΠΝΟΝ ΑΚΕΣΜΑ ΝΟΣΟΥ
ΞΥΝΟΝ ΤΟΥΤΟ ΔΕ ΜΟΙ ΚΑΙ ΜΥΡΤΑΛΗ ΕΙΣΑ ΣΥΝΣΥΝΩ
ΜΝΗΜΑ ΜΕΤ ΕΥΣΕΒΕΩΝ ΔΕΣΜΕΝ ΕΝ ΗΛΥΣΙΩΙ.
Claudius Aghathemerus medicus hic jaceo,
Omnigeni qui cognoveram præstantissimum remedium morbi.
Commune hoc mihi est, & æque Myrtate conjugi
Monumentum; cum Piis autem nos sumus in Elysio.

Locuples Gruteriana collectio multa suppeditavit hîc describenda pagg. 581. & 632. & seqq.

Roma	ΤΙ. ΚΛΑΥΔΙΩΙ ΑΛΚΙΜΩ ΙΑΤΡΩ ΚΑΙΣΑΡΟΣ &c. τ. λ.	*Ti. Claudio* *Alcimo medico* *Cæsaris.*
Roma	ΚΛΑΥΔΙΩΙ ΜΑΚΡΙΤΩΙ ΙΑΤΡΩ	*Claudio Macrito medico.*

ΘΕ-

In Asia Pag. 115. 5.

ΘΕΣΙΣ ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΙΗΤΡΟΥ ΞΑΝΘΟΥ ΤΟΥ ΝΟΣΟΚΟΜΟΥ ΥΙΟΥ ΚΑΙ ΧΑΡΙΤΟΣ ΣΥΝΒΙΟΥ ΑΥΤΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΤΕΚΝΩΝ ΑΥΤΩΝ

Sepulcrum Theodori medici rufi,
Præfecti valetudinarii filii, & Charitis uxoris ejus &
Eorum filiorum.

Θ. Κ.	*Dis Manibus*
Λ. ΑΠΟΛΛΟΝΙΩΙ	*Lucio Appolonio*
ΙΑΤΡΩΙ	*medico*
Μ. Χ.	. . . .
ΚΑΡΜΗ ΑΝΕΘΙΚΕΝ.	*Carme posuit.*

Γ. ΚΛΑΥΔΙΟΣ	*Cajus Claudius*
ΣΕΙΛΙΑΝΟΣ	*Silianus*
ΙΑΤΡΟΣ	*medicus*
ΕΦΕΣΙΟΣ	*Ephesius.*

Romæ

ΚΟΡΝΟΥΤΟΥ	*Cornuti*
ΙΑΤΡΟΥ	*medici*
ΚΑΙ ΡΟΥΦΙΝΗΣ	*& Rufines*
ΘΥΓΑΤΡΟΣ	*filiæ.*

Apud Ursin. D. M. ARRIUS CN. LIB. HERMES MEDICUS &c.

Aug. ACRONI P. MEDICO AUG. &c.

Taurin. D. M. L. AVIANO. L. F. PUB. VALERIANO MEDICO &c.

Apud Ursin. P. CARM. SOSTHE MEDIC. VI. VIR. AUG. ANCHAR.

Patavii

DIS MANIBUS C. CÆCILI C. F. SAB.
AQUILÆ CÆCILIÆ C. L. MOSCHIDI.
Romæ C. CÆCILIUS DIÆTUS MEDICUS
FILIO ET LIB. CONJUGI SUÆ PIISSIMIS.

D. M.

Beneventi D. M. SACRUM MARCO CASINEJO PAETO MEDICO &c.

Beneventi A. CLODIO A. F. MEDICO &c.

Narbonæ VIV. L. POMPONIA L. L. DIOCLES MEDICUS &c.

Romæ D. M. T. JULIO ROSIANO APOLLINARI MEDICO &c.

Mogontiæ PEREGRINO HELIODORO CONSUMMATAE PERITIAE,
MEDICO ET MIRÆ PIETATIS JUVENI CO.
COMINIA FAUSTINA MATER INFELICISSIMA F. C.

Budæ D. M. C. JULI FILETIONIS DOMO AFRICA MED. &c.

Romæ D. M. M. JUNIO DIONYSIO MEDICO &c.

Romæ MENANDER MEDICUS V. A. XXI. TITULUM DONA PSYCHE.

Mediolani V. F. M. PETRONIUS HERAS MEDICUS &c.

Romæ D. M. SEX. PEDIO SEX. LIB. SECUNDO MEDICO &c.

Comi D. M. C. PLINII VALERIANI MEDICI &c.

Ameriæ HIPPOCRATES ZEUXIDIS. L. MEDICUS
EROTIS HIPPOCRATIS. SOROR.

Concordiæ D. SEMPRONIUS JUCUNDUS MEDICUS ARIMINIENSIS.

Apud Ursinum L. TAURANIUS L. L. OLYMPUS MEDICUS OLL. XII.

Tibure TALLUS MEDICUS MAG. H. V.

ZOPYRUS ALEXANDRI F. ALEXANDER MEDICUS.

Brixiæ D. M. THEOPHILETIS MEDICI
SEVERA MARITO CARISISMO.

Interdum clinicis & ocularis quos pro medicis habebant, ſuus dicatus eſt honos; Legitur hæc inſcriptio prope collem Hortulanum.

Romæ

TI. LYRIUS TI. CÆSARIS AUG. SER. CELADIANUS MEDICUS OCULARIUS &c.

Tum

Apud Ursin. Tum SILICIUS MEDICUS AB OCULIS.

P. ATTIUS ATIMETUS AUG. MEDICUS AB OCUL.

Romæ TI. JULIUS AUG. ET AUGUSTÆ CUTISONUS MEDICUS OCULARIUS H. S. E.

Romæ inter portã Appiã & Lat.

CHRESTÆ CONSERVÆ ET CONJUGI
CELADUS ANTONIUS DRUSI
MEDICUS CHIRURG. BENEMERITI FECIT.
EA VIXIT ANN. XVII.

Quin & Medicæ multæ suas habuerunt inscriptiones, sua epitaphia; atque etiam obstestrices, sarcinatrices, Seplasianii, balneatores, unctores, prægustatores, servi a cyatho, a potione, & alii de quibus alias.

At cur ARTORIUM nostrum solo medici titulo ornat cenotaphium, non Archiatri? Honorifica quippe est hæc vox, quæ Principis Medicum designat: Augusti ævo nondum erat in usu. Legitur apud Strabonem, *l.* 14. Κτησιὰς ὁ ἰατρεύσας μὲν Ἀρταξέρξην, non ἀρχιατρός. Ex G. Xylandri versione a Casaubono recognita, *Ctesias Artaxerxis Medicorum Princeps*: Quibus facile est conjicere illius temporis usum græcè descriptum, latino sermone nostris moribus esse accommodatum. Andromacus Neronis Medicus a Galeno ἀρχιατρὸς nuncupatur, *l. de loc. affec. c.* 1. Mos deinde fluxit medicos tali titulo honorare, quasi & Principum medicos, & medicorum Principes: Dignitatem exhibent multæ antiquæ inscriptiones.

Romæ ad S. Stationi

M. LIVIO CELSO
TABULARIO SCHOLAE MEDICORUM
M. LIVIUS EUTYCHUS
ARCHIATROS &c.

Budæ in Illyrico

D. M.
ACTIUS CAJUS ARCHIATER
SIBI ET JULIAE PRIMAE
CONJUGI INCOMPARABILI
U. S. P.

Omnium antiquissima videtur hæc Lampsacensis a doctiss. Sponio, heu amico olim meo singulari, Itiner. *l.* 3. *p.* 91. *& a* Curiosissimo Equite Anglo, D. Georgio VVehler, *in suo Itin. p.* 77.

Η ΓΕΡΟΥΣΙΑ ΚΥΡΟΝ ΑΠΟΛΛΩΝΙΟΥ ΑΡΧΙΑΤΡΟΝ ΑΡΙΣΤΟΝ ΠΟΛΕΙΤΗΝ ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΠΡΟΣ ΠΟΛΛΟΙΣ ΕΥΕΡΓΕΤΗΜΑΣΙΝ ΕΙΣ ΑΥΤΗΝ ΑΛΕΙΨΑΝΤΑ ΛΑΜΠΡΩΣ ΚΑΙ ΠΟΛΥΔΑΠΑΝΩΣ ΚΑΙ ΑΣΥΝΚΡΙΤΩΣ ΚΑΙ ΑΠΟ ΧΑΡΙΣΑΜΕΝΟΝ ΧΕΙΛΙΑΣ ΑΥΤΙΚΗΣ ΤΗ ΓΕΡΟΥΣΙΑ.	*Senatus* ſupple honoravit *Cyrum Apollonii filium* *Archiatrum optimum* *Civem illuſtrem* *Ob multa beneficia* *In ſecollata* *Splendidè & ſumptuosè & incomparabiliter.* *Donatum mille drachmarum* *Atticarum, ſenatui.*

Ille forte Cyrus eſt, ad quem pertinet hæc Inſcriptio, *in villa Strozzi Florentina*.

CYRUS
LIVIÆ DRUSI CÆS.
MEDICUS

Græci quippe, patriâ in provinciæ formam redactâ, ſæpè in Urbem properabant, plerumque medicinæ exercendæ, quam ſupra cæteros populos callebant: Ita poſt ſæculum contigit Galeno noſtro, qui Aurelii, Veri, Fauſtinæque gratiſſimus fuit Archiater.

Conſtantinus Imp. illuſtribus privilegiis ſuos Archiatros honorari voluit, l. 12. cod. tit. 41. *Archiatros noſtri palatii nec non Urbis Romanæ &c.* Caſſiodorus, in epiſt. ad Valent. & *Archiatri* & *Archiatrorum comitis* mentionem facit, illius quidem ut Principum Medici, hujus ut Principis inter medicos. Annua ejus ſtipendia memorat Plinius fuiſſe CCL. H-S. quæ ad monetæ Venetæ rationem redacta, facerent Hungaricorum aureorum ſex millia. Egregia ſunt Caſſiodori verba *l. 6. epiſt. 9.* cùm Imperatorem talia dicentem narrat, *Indulge noſtro palatio, habeto fiduciam ingrediendi, fas eſt tibi nos fatigare jejuniis, fas eſt contra noſtrum ſentire deſiderium.* Nullum itaque ἐπίθετον adjungebant primis temporibus Medici officio, quod ſummum & meritò inter Philoſophos cenſebant, valetudinem tuendæ atque recuperandæ dicatum. Aliter egerunt poſteri qui titulos aliquando magnificos addiderunt, aliquando etiam deſignaverunt peculiare Medici officium: Ut etiamnum Barbari Turcæ a Græcis proculdubio edocti, binam faciant medicorum ſpeciem, cujus alii *Sofoi* & *grammatiſmenoi Jatroi*, alii ſimpliciter *Jætroi* nuncupantur. Hi levi duntaxat aut nulla medicinæ cognitione imbuti, medicamentis utuntur & abutuntur, chirurgiam,

giam, pharmaciamque exercentes, & miniſtros medicinæ ſe præbentes: *Sofoi* ſeu ſapientes & Philoſophi, artem omnium longiſſimam multo ſtudio comparatam profitentur, adhibitis convenientibus ratiocinationibus, experientias firmantibus. Vide Sponium *Tom.* 2. *p.* 82. Utinam in ſola Græcia circulatores & circumforanei, Medici titulo gauderent.

Η ΒΟΥΛΗ ΚΑΙ Ο ΔΗΜΟΣ ΤΩΝ ΣΜΥΡΝΑΙΩΝ. *Senatus Populuſque Smyrneorum.*

Solemnis erat Rerumpublicarum formula. Utrumque vocabulum Rempublicam Smyrnenſem hîc complectitur, ut ex ſexcentis inſcriptionibus patet. Interdum ſcribebatur ſolius Populi voluntas, ut in decretis, Fœdus Smyrneorum & Magnetum deſignatibus; Ἔδοξεν τῷ ΔΗΜΩ, *Placuit POPULO*: Deinde porro legitur Στρατηγῶν γνώμη, *Ducum conſilio*: Hoc eſt Prætorum & Polemarchi, virorum ſumma fide & prudentia pacis bellique tempore, civitatis præſidium, cuſtodiam, reſque publicas adminiſtrantium. Interdum ſolius Senatus ſeu conſilii, ut in hac inſcriptione inter marmora Oxonienſia, n. 2. Ἀγαθῇ τύχῃ καὶ ἐψηφίσατο ἡ κρατίστη Βουλή, κ. τ. λ. *Bonæ fortunæ: Ut decrevit præſtantiſſimum Concilium &c.* Inde Βουλαῖος dictus eſt Jupiter, in nummo, ut *Concilis dator*, & Senatores dicebantur Βουλευταί. Hic non deſcribam quæ ad hanc rem facientia in MARCELLINA noſtra declarata ſunt, *p.* 385. Præter marmora in quibus Senatus populuſque indicantur, egregium poſſideo M. Aurelii nummum æreum, in quo honoratus venit Imperator a Nicomedenſium Senatu Populoque hâc epigraphe. ΒΟΥΛΗ. ΔΗΜΟΣ, ΝΕΙΚΟΜΗΔΕΙΑΣ ΟΜΟΝΟΙΑ. *Communitas Nicomediæ Senatum*, ſcilicet & *Populum* comprehendens, egregiè deſignatur viro & fœminâ turritâ; hâc civitatem ſignificante, illo Senatum, qualis ΙΕΡΑ ΣΥΓΚΛΗΤΟΣ in multis aliis repræſentatur.

Ex illis autem verbis, dubium nobis non relinqutiur audito Smyrnæ M. ARTORII in patriam revertentis naufragio, Senatum Populumque Smyrnenſem hoc ejus honori decreviſſe Cenotaphium, quod fortaſſis ſtatuam promore habuit comitem: Multas enim baſes in illis regionibus disjectas audio, interdum etiam cum nominum dignitatumque ſculptura: Faxint Superi, ut ad illuſtris illius Medici gloriam artiſque meæ dignitatem, tum Smyrnenſe decretum, tum ARTORII ſtatua, tum alia ejuſmodi monumenta nobis tandem innoteſcant. Diligentiæ non parcam, quam ſpe numquam intermoritura fovere animus eſt.

ΕΤΗΜΗΣΑΝ. Tum ob dignitatem tum ob meritum fortaſſis & acceptum beneficium, *honoravit* M. ARTORIUM S.P.Q. Smyr-

nensis. Τιμάω quippe idem Græcis erat quàm latinis *habeo in pretio*, *honoro*, *magnifacio*. Illud tamen Τιμᾶν apud Hebraici sermonis peritos, non tantùm honorem sed & subsidium indicat: Quo sensu Commentatores Evangelii Mathæi *c.* 15. Τίμα τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα, *Honora patrem & matrem* præceptum censent, parentibus liberos præter cultum succurrere debere: Sic Τιμὴ a Τίειν deduci videtur, quod *persolvere* significat, allusione facta ad parentum impensas laboresque. Cultum hoc monumento ARTORIUM Medicum intelligere possumus, ἐκ τοῦ τιμᾶν apud Plutarchum significatione, τὴν Ἀθηνᾶν ἄγουσιν ἐν τιμῇ, quo nihil aliud quàm *Minervam coli* percipimus.

Memorat Reinesius, *p.* 508. columnam marmoream Sardibus repertam, quâ Senatus Populusque Sardianus Ti. Claudium Quirina, tresque ejus filios honoraverat.

Η ΒΟΥΛΗ ΚΑΙ Ο ΔΗΜΟΣ	*Concilium & Populus*
ΚΑΙ Η ΓΕΡΟΥΣΙΑ	*Et Senatus*
ΕΤΙΜΗΣΑΝ	*Honoraverunt*
ΤΙΒΕΡΙΟΝ ΚΛΑΥΔΙΟΝ	*Tiberium Claudium*
ΤΙΒΕΡΙΟΥ ΥΙΟΝ ΚΥΡΙΝΑ ϗ.τ.λ.	*Tiberii filium Quirina, &c.*

Quidni hic Quirina prænomen Tiberii acceperit a suo patrono, ut solebant Græci adulatores; ac deinde ob CIVITATES ASIÆ RESTITUTAS Imp. Tiberii nummum ornantes, Sardiani ad Tmolum montem tum Imperatori Tiberio, tum Tiberio Quirina qui suæ civitatis patriæ restitutionem fortassis procuraverat, grata Respublica hoc decretum fecerit; Rectiùs conjiciant peritiores.

Alteram ejusdem forte Tib. Claudii Quirina inscriptionem vulgaverat Gruterus, *p.* 581. 9 quam quòd artem medicam illustret, hîc referre non intermittam. Romæ in hortis S. Pauli ad viam Ostiensem in ara marmorea elegantissima.

ΤΙΒΕΡΙΩΙ ΚΛΑΥΔΙΩΙ	*Tiberio Claudio*
ΚΟΥΙΡΕΙΝΑΙ	*Quirina*
ΜΕΝΕΚΡΑΤΕΙ ΙΑΤΡΟΙ	*Menecrati medico*
ΚΑΙΣΑΡΩΝ ΚΑΙ ΙΔΙΑΣ	*Cæsarum & propriæ*
ΛΟΓΙΚΗΣ ΕΝ ΑΡΓΟΥΣ	*Logicæ & Argis*
ΙΑΤΡΙΚΗΣ ΚΤΙΣΤΗΙ ΕΝ	*Medicinæ conditori in*
ΒΙΒΛΙΟΙΣ ΡΝS ΔΙΩΝ	*Libris* 156. *Dion*
ΕΤΕΙΜΗΘΗ ΥΠΟ ΤΩΝ ΕΝ	*Honoravit ob*
ΛΟΓΙΜΩΝ ΠΟΛΕΩΝ ΨΗΦΙΣ	*Insignium urbium*
ΜΑΣΙΝ ΕΝ ΤΕΛΕΣΙ ΟΙ ΓΝΩΡΙΜΟΙ	*Familiares senatus cõsulto*
ΤΩΙΕΑΥΤΟΝ ΑΙΡΕΣΙΑΡΧΗΙ ΤΟ ΗΡΩΟΝ	*Suæ sectæ autori*
	Hoc monumentũ fecerunt.

Præ-

Præclaram inſcriptionem retulit Reineſius *p.* 499. ſcilicet Pſephiſma Senatus Populique Delii, quo Clinodemo Laboti F. publico ſcilicet Deliorum hoſpiti, & de eorum templo optimè merito, honores decernebantur. ΕΔΟΞΕΝ ΤΗΙ ΒΟΥΛΗ ΚΑΙ ΤΩΙ ΔΗΜΩΙ ϗ τ. λ. *Placuit Concilio & Populo &c.* Et egregiam alteram in quâ ob merita, honores cum locis prærogativa in certaminibus, Mendicæo Dioclis F. Cyrenæo, & poſteris ejus tribuuntur.

Superba eſt & inſcriptioni noſtræ maximè affinis quæ Sardibus reperta a Reineſio vulgata eſt, *p.* 334. & a Sponio, noſtro obſer. *Itin. tom.* 3. *p.* 146.

ΑΥΤΟΚΑΤΟΡΑ ΚΑΙΣΑΡΑ	*Imperatorem Cæſarem*
ΘΕΟΥ ΑΔΡΙΑΝΟΥ ΥΙΟΝ	*Divi Hadriani filium*
ΘΕΟΥ ΤΡΑΙΑΝΟΥ ΥΙΟΝΟΝ	*Divi Trajani nepotem*,
Τ. ΑΙΛΙΟΝ ΑΔΡΙΑΝΟΝ	*T. Ælium Hadrianum*
ΑΝΤΟΝΙΝΟΝ ΕΥΣΕΒΗΝ ΣΕΒΑΣΤΟΝ	*Antoninum pium Auguſtū*
ΔΗΜΑΡΧΙΚΗΣ ΕΞΟΥΣΙΑΣ Β.	*Tribuniciæ poteſtatis II.*
ΥΠΑΤΟΝ ΤΡΙΤΟΝ ΠΑΤΕΡΑ ΠΑΤΡΙΔΟΣ	*Conſulē III. patrem patriæ*
Η ΒΟΥΛΗ ΚΑΙ Ο ΔΗΜΟΣ	*Senatus populuſque*
ΤΩΝ ΣΑΡΔΙΑΝΩΝ	*Sardianorum*
ΕΤΙΜΗΣΑΝ ΗΡΩΑ	*Honoravit Heroem*
ΕΥΝΟΙΑΣ ΑΥΤΟΥ ΧΑΡΙΝ.	*Benevolentiæ ejus causā*

Egregias ſequentes inſcriptiones ΕΤΙΜΗΣΑΝ celebrantes hoc loco tranſcribi dignas cenſuimus. Mytilenis ad marmoream baſim.

Gruter. p. 1091. 4.	ΑΓΑΘΗΙ ΤΥΧΗΙ	*Bonum factum*
	Α ΒΟΛΛΑ ΚΑΙ Ο ΔΑΜΟΣ	*Concilium & Populus*
	ΕΤΕΙΜΑΣΣΕΝ ΑΥΡ.	*Honoravit Aurel.*
	ΑΡΤΕΜΙΔΟΡΟΝ Β. ΤΟΝ	*Artemidorum II.*
	ΤΩ ΥΜΕΝΑΙΩ ΒΟΛΛΕΥΤΑΝ	*Hymenæi Senatorem*
	ΑΓΩΝΟΘΕΤΗΣΑΝΤΑ	*Panegyricum ſolemnium*
	ΚΑΙ ΠΑΝΗΓΥΡΙΑΧΙΣΑΝΤΑ	*Principatum exercentem*
	ΕΝΔΟΞΩΣ ΚΑΙ ΦΙΛΟΤΕΙΜΟΣ	*Glorioſè & honorificentiſſimè*

Nollem ex varia ſcribendi formula quidquam majeſtati epigrammatum detrahi, cùm aliquando quadratarii, aliquando inſcriptores peccaverint. Lectoris benignitas jis facilè occurret.

Α doricè pro Η · ΒΟΛΛΑ pro ΒΟΥΛΗ · ΔΑΜΟΣ pro ΔΗΜΟΣ · ΕΤΗΜΑΣΕΝ pro ΕΤΙΜΗΣΑΝ, vel ΕΤΕΙΜΗΣΕΝ.

Gru-ter. p. 427.

Η ΒΟΥΛΗ ΚΑΙ Ο ΔΗΜΟΣ
ΣΕΒΑΣΤΗΝΩΝ ΤΕΚΤΟΣΑΓΩΝ
ΕΤΙΜΗΣΕΝ Μ.
ΚΟΚΚΗΟΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΝ
ΤΩΝ ΕΑΥΤΩΝ ΠΟΛΙΤΗΝ
ΑΝΔΡΑ ΣΕΜΝΟΝ ΚΑΙ
ΤΗ ΤΩΝ ΗΤΩΝ ΚΟΣΜΙΟΤΗΤΙ
ΔΟΚΙΜΩΤΑΤΩΝ .

Senatus & Populus
Sebastenorum Tectosorgum
Honoravit Marcum
Cocceum Alexandrum
Suum civem
Virum pium
Et morum honestate
Spectatissimum .

Η ΒΟΥΛΗ ΚΑΙ Ο ΔΗΜΟΣ
ΠΡΑΞΙΚΛΗΝ ΝΕΟΜΗΔΟΥΣ
ΗΤΙΜΗΣΕΝΤΟ ΕΒΔΟΜΟΝ
ΧΡΥΣΩΙ ΣΤΕΦΑΝΩΙ ΑΡΙΣΤΕΩΙ
ΚΑΙ ΕΙΚΟΝΙ ΧΑΛΚΗΙ
ΚΑΙ ΠΡΟΕΔΡΙΩ ΕΝ ΤΟΙΣ ΑΓΩΣΙΝ
ΚΑΙ ΣΙΤΗΣΕΙ ΕΝ ΠΡΥΤΑΝΕΙΩΙ
ΑΡΕΤΗΣ ΕΝΕΚΕΝ ΚΑΙ ΕΥΝΟΙΑΣ
ΚΑΙ ΕΥΕΡΓΕΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΙΣ ΤΗΝ
ΠΑΤΡΙΔΑ
ΚΑΙ ΕΠΙ ΤΗΙ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΘΕΟΥΣ ΕΥΣΕΒΙΑΙ
ΚΑΙ ΕΠΙ ΤΩΙ ΚΑΤΑ ΠΑΝΤΑ ΤΡΟΠΟΝ
ΑΡΙΣΤΑ ΠΕΠΟΛΙΤΕΥΣΘΑΙ

Senatus & Populus
Praxiclem Neomedis filiū
Honoravit septimum
Aurea corona pro præmio
Et effigie ænea
Et prima sede in certa-
minibus
Et jure epulandi in Pry
tanæo
Ob virtutē & benevolentiā
Et beneficia in patriam
Et ob pietatem erga Deos
Et omnium per omnia
Reipublicæ administrationē

Gruter. p. 460i 1. *Venet. apud Proc. Conta.*

Marmor ex insula Paro Venetias allatum ei non multùm est dissimile:

Η ΒΟΥΛΗ ΚΑΙ Ο ΔΗΜΟΣ
ΕΤΙΜΗΣΕΝ ΘΡΑΣΩΝΑ ΘΡΑΣΙΞΕΝΟΥ
ΧΡΥΣΩΙ ΣΤΕΦΑΝΩΙ ΚΑΙ ΕΙΚΟΝΙ ΜΑΡΜΑΡΙΝΗΙ
ΚΑΙ ΠΡΟΕΔΡΙΑΙ ΕΝ ΤΟΙΣ ΑΓΩΣΙΝ
ΚΑΙ ΣΙΤΗΣΙΝ ΕΝ ΠΡΥΤΑΝΕΙΩΙ
ΑΡΞΑΝΤΑ ΤΗΝ ΤΟΥ ΑΡΧΟΝΤΟΣ ΑΡΧΗΝ
ΚΑΛΩΣ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΣ
ΚΑΙ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΩΣ ΤΗΙ ΠΑΤΡΙΔΙ
ΑΡΕΤΗΣ ΕΝΕΚΕΝ ΚΑΙ ΕΥΝΟΙΑΣ
ΗΣ ΕΧΩΝ ΔΙΑΤΕΛΕΙ
ΠΡΟΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΝ
ΚΑΙ ΕΠΙ ΤΗΙ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΘΕΟΥΣ ΕΥΣΕΒΕΙΑΙ

Senatus & Populus
Honoravit Thrasonem
Thrasixenis filium
Aurea corona
Et effigie marmorea
Et prima sede in certa-
minibus
Et jure opulandi in Pry-
taneo
. . . .
Bellè & justè
Utiliter pro patria
Virtutis & benevolentiæ
causa
Erga civitatem.
Et propter pietatē in Deos.

Gruter. p. 1159. 11.

Aram

Aram commemorat Gruterus *p.* 1095. 5. in qua videtur supplenda lacuna honorifico nostro vocabulo ΕΤΙΜΗΣΕΝ: Illius ideo inscriptionem hic transcribi concedatur.

ΤΗΝ ΕΠΙ ΠΑΣΗ ΑΡΕΤΗ	*Omni virtute*
ΣΩΦΡΟΣΣΥΝΗΤΕ ΚΑΙ ΣΟΦΙΑ	*Prudentia & sapientia*
ΔΙΑΠΡΕΠΟΥΣΑΝ ΙΑΛΛΙΑΝ ΒΑΣΙΛΛΑΝ	*Edoctam Jalliam Basillam*
ΒΟΥΛΗ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣ	*Senatus & Populus*
ΤΗΣ ΛΑΜΠΡΑΣΙ . . . ΩΣ ΣΑΥΡΟΜΕΝΙΤΩΝ	*Lampras. . . . Tauromenitarum*
ΤΗΝ ΛΑΜΠΡΟΤΑΤΗΝ	Honoravit *clarissimam*.

Alteram Inscriptionem vulgaverat amicus olim noster Sponius, quam Smyrnæ observaverat. Tom. 3. p. 130.

ΝΕΩΚΟΡΟΣ ΣΜΥΡΝΑΙΩΝ ΔΗΜΟΣ	*Neocorus Smyrnæorum Populus*
ΕΤΕΙΜΗΣΕΝ ΜΑΡΚΟΝ ΑΤΤΙΛΙΟΝ	*Honoravit Marcum Attilium*
ΒΡΑΔΟΥΑ ΤΟΝ ΑΝΘΥΠΑΤΟΝ	*Bradua, Proconsulem*
ΕΠΙΜΕΛΗΘΕΝΤΟΣ ΜΑΡΚΟΝ	*Curante Marco*
ΑΥΡΗΛΙΟΥ ΠΕΡΠΕΡΟΥ ΤΟΥ	*Aurelio Perpero,*
ΕΠΙ ΤΩΝ ΟΠΛΩΝ ΣΤΡΑΤΗΓΟΥ	*Militum Præfecto.*

Nolim esse longior in transcibenda inscriptione Caii Artorii Auli Julii Quadrati a Senatu Pergameno *honorati* tempore Trajani: Η ΒΟΥΛΗ ΚΑΙ Ο ΔΗΜΟΣ ΤΩΝ ΠΡΩΤΩΝ ΝΕΩΚΟΡΩΝ ΠΕΡΓΑΜΗΝΩΝ, ΤΟΝ ΕΥΕΡΓΕΤΗΝ ΕΠΙΜΕΛΗΘΕΝΤΩΝ ΤΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ ΤΩΝ ΣΤΡΑΤΙΩΤΩΝ Eam videre est in *Sponii itiner. t.* 3. *p.* 142. Sufficiant hæc monumenta varios honores hac voce ΕΤΙΜΗΣΑΝ designantia, & si plurima sint ad manus: Ad cœterorum vocabulorum explicationem progrediamur.

ΗΡΩΑ. *Heroem.* Quid variis temporibus significaverit illa vox, diximus abundè in alio Smyrnensi monumento, cui inscriptus est ΛΟ. ΜΟΥΡΔΙΟΣ ΗΡΑΚΛΑΣ ΕΤΩΝ Κ. ΗΡΟΣ: Ut olim solis Deorum filius tribuebatur honorificus ille titulus, sic postea coquis etiam atque pincernis delatus est, ut videre est apud Homerum, *Odyss.* Σ. Meliori jure potuit competere Medico in summa artis dignitate constituto, summâ peritiâ amplissimaque πολυμαθία conspicuo. Docet divinus noster Hippocrates *l. de insomniis* sect. 4. *Decernendas esse Diis supplicationet ad res quidem prosperas, Soli, Jovi cœlesti, Jovi Ctesio, Minervæ Ctesiæ, Mercurio & Apollini. Ad adversas verò, Diis averruncatoribus*, ϰ̀ *& Terræ, & HEROIBUS*, ϰ̀ ΗΡΩΣΙΝ *ut gravia omnia avertant, & averruncent.*

Præ-

Præter Heroici honoris amplitudinem, indicat hoc ARTORII monumentum, ipſum jam fato functum fuiſſe, juxta legem *Letho datos Divos habeto*. Vide Cicer. l. 2. de leg. *Quoniam* inquit Plutarchus, in Solone, *pium eſt defunctos exiſtimari ſacros*. ARTORIUS eodem forte modo HEROS nuncupatus eſt, quo Marathonii qui in pugna occubuiſſent, ſic enim Pauſanias *l.* 1. Σέβονται δὲ οἱ Μαραθώνιοι τούτους τε οἱ παρὰ τὴν μάχην ἀπέθανον. ARTORIUM Imperatori ſuo ſervientem miſerè naufragio periiſſe ſupra commemoravimus pag. 439.

Alterum ut HEROEM legimus honoratum fuiſſe a Lyttiorum civitate, ſcilicet etiam defunctum:

ΛΥΤΤΙΩΝ Η ΠΟΛΙΣ	*Lyttiorum civitas*
Τ. Φ· ΛΕΟΝΤΙΟΥ ΥΙΟΝ ΚΥΡΕΙΝΑ	*T. Flavium Leontii filium*
ΑΚΕΣΤΙΜΟΝ ΠΡΩΤΟΚΟΣΜΟΝ ˉΒ.	*E tribu Cyrena Aceſtimum*
ΑΓΟΡΑΝΟΜΟΝ ˉΒ. ΞΥΣΤΑΡΧΗΝ	*Protocoſmum iterum*
ΕΡΟΥ ΑΓΩΝΟΣ ΠΕΝΤΑΕΤΗΡΙΚΟΝ	*Sacri certaminis quinquennalis*
ΤΟΥ ΚΟΙΝ ΟΥ ΤΩΝ ΚΡΗΤΩΝ	*Communis Cretenſium*
ΑΡΕΤΗΣ ΕΝΕΚΑ ΚΑΙ ΤΗΣ ΤΗΝ ΠΟΛΙΝ	*Virtutis ergo & perpetuæ*
ΑΔΙΑΛΕΙΠΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΨΥΧΙΑΣ	*In civitatem magnanimitatis.*
ΗΡΩΑ ΚΑΙ ΚΟΣΜΟΠΟΛΙΝ	*HEROEM & Coſmopolitam*
Τ. Φ. ΧΑΡΜΑΤΙΩΝ ΤΟΝ	*T. Flavium Charmationem*
ΕΑΥΤΟΥ ΠΑΤΡΩΝΑ.	*Suum patronum.*

Eodem animo Decretum Senatus Thyatiræ ΗΡΩΑ *HEROEM* ſuum civem honorat quod in ſuperioribus adduximus p. 435. Atque etiam Sardianorum decretum ſupra relatum p. 454. in quo tres Heroes, medici ut opinor filii, a ſua civitate honorantur.

Ad majorem hujus epitheti intelligentiam maximè faciunt Luciani verba, *in macrobiis*, Heroicos honores ob collatum beneficium commemorantis, & eo ſpectabilioraquò ad D. Auguſti & M. ARTORII tempora referuntur: Ἀθηνόδορος Σάνδωνος Ταρσεὺς, Στωϊκὸς καὶ τ.λ. Hoc eſt, *Athenodorus Sandonis, Tarſenſis Stoicus, qui fuit Præceptor Cæſaris Auguſti Dei, cujus precibus Tarſicivitas vectigalibus levata eſt, duos & octoginta annos, agens mortuus eſt in patria: Huic Tarſenſis populus quotannis ſolemnes honores ut HEROI perſolvit*. In Smyrnenſi inſcriptione a Reineſio relata *p.* 694. legitur ΘΕΟΙΣ ΗΡΩΣΙΝ pro DEIS MANIBUS ſeu Inferis: Frequentius verò ΘΕΟΙΣ ΚΑΤΑΧΘΟΝΙΟΙΣ.

ΠΟΛΥΜΑΘΙΑΣ: Hac voce utitur Plato, *l. de leg.* ad indicandam plurimarum rerum notitiam, multijugam rerum variarum eruditionem & diſciplinam: Sic hodie ſonat quæ ſummam unius

rei

rei peritiam designabat. Apud Isocratem, ἐὰν ᾗ φιλομαθής, ἔσῃ πολυμαθής. Ut nullus in studiis valde proficere videatur, nisi eorum amore & propensione ducatur. Mirari satis non possum hominum quorumdam malitiam, πολυμαθίαν in vitium vertentium, quasi minùs ille præcipuis suis studiis intentus esset, qui eadem alienis ornaret. Miseriam hanc in Italia sola expertum me profiteor, antiquo Musarum omnium receptaculo. Remittantur ad marmor nostrum, ut olim scelesti ad lapides, qui πολυμαθίαν vituperio quàm laude digniorem censent. Conjectura est M. ARTORIUM non solùm medicæ artis, sed & diversarum disciplinarum quas inter peregrinandum collexerat, peritiâ, Augusto placuisse & suorum popularium gratiam atque honores meruisse.

Inscriptionem vulgavit Th. Reinesius *p.* 458. ut cumque nostræ convenientem.

Η ΠΟΛΙΣ Η ΤΑΙΝΑΡΙΩΝ
ΤΙΒΕΡΙΟΝ ΚΛΑΥΔΙΟΝ ΧΑΡΙΤΩΝΑ
ΤΩΝ ΑΡΙΣΤΟΝ ΠΟΛΕΙΤΗΝ
ΣΩΦΡΟΣΥΝΗΣΤΕ ΚΑΙ ΠΕΡΙ ΤΗΝ
ΑΓΟΡΑΝΟΜΙΑΝ ΑΝΥΠΕΡΒΛΗΤΟΥ
ΦΙΛΟΤΙΜΙΑΣ ΕΝΕΚΕΝ
ΨΗφίσματι Βουλῆς.

Respublica Tanariensium
Tiberium Claudium Charitonem
Optimum amicum
Ob sapientiam & incredibilem in gesto adilatu
Magnificentiam
Decreto Consilii.

Alteram observavimus apud eumdem *p.* 358. ΕΥΣΕΒΙΑΣ ΕΝΕΚΑ ΔΟΓΜΑΤΙ ΣΥΓΚΛΗΤΟΥ. *Pietatis causâ, decreto Senatus*: Et apud Gruter. *p.* 1126. ΦΙΛΟΚΑΓΑΤΙΑΣ ΧΑΡΙΝ *ob probitatem*: Et *p.* 1156. ΜΝΗΜΗΣ ΚΑΙ ΕΥΣΕΒΙΑΣ ΧΑΡΙΝ *memoriæ & pietatis causa*. Alteram etiam inter marmora Oxoniensia *p.* 150 *Ob virtutem & probitatem, & erga suos benevolentiam*. ΑΡΕΤΗΣ ΕΝΕΚΕΝ ΚΑΙ ΚΑΛΟΚΑΓΑΘΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΙΣ ΕΑΥΤΟΥΣ ΕΥΝΟΙΑΣ *Et pag.* 270. *Ob virtutem & justitiam* ΑΡΕΤΗΣ ΕΝΕΚΕΝ. ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ. Legitur etiam apud Sponium *t.* 3. *p.* 181. ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΑΣ ΕΝΕΚΑ *ob gratum animi monumentum*. Et apud Meursium ΕΥΝΟΙΑΣ ΚΑΙ ΕΥΕΡΓΕΣΙΑΣ ΕΝΕΚΑ, *ob benevolentiam & beneficentiam*. Et p. 291. *Placuit Populo &c. honorare Mendicæum Dioclis filium, Cyrenæum ob virtutem & pietatem erga templum, & benevolentiam erga populum Deliacum*. ΑΡΕΤΗΣ ΕΝΕΚΕΝ ΚΑΙ ΕΥΣΕΒΙΑΣ ΤΗΣ ΕΙΣ ΤΟ ΙΕΡΟΝ ΚΑΙ ΕΥΝΟΙΑΣ ΤΗΣ ΕΙΣ ΤΟΝ ΔΗΜΟΝ ΤΩΝ ΔΗΛΙΟΝ. Non possum mihi temperare quin ex Marmoribus Oxoniensibus transcribam ἐπιγραφὴν ferè similem, & superbissimam, *p.* 276. hoc nostrum marmor illustrantem.

Ο ΔΗ-

Ο ΔΗΜΟΣ Ο ΔΗΛΙΩΝ ΒΑΣΙΛΙΣΣΑΝ	*Popolus Deliacus Reginæ*
ΛΑΟΔΙΚΗΝ ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΣΕΛΕΥΚΟΥ	*Laodicæ Regis Seuleuci filiæ*
ΓΥΝΑΙΚΑ ΔΕ ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΠΕΡΣΕΩΣ	*Uxori vero Regis Persei*
ΑΡΕΤΗΣ ΕΝΕΚΕΝ ΚΑΙ ΕΥΣΕΒΕΙΑΣ	*Ob virtutem & pietatem*
ΤΗΣ ΠΕΡΙ ΤΟ ΙΕΡΟΝ ΚΑΙ ΕΥΝΟΙΑΣ	*Erga templum & benevolentiam*
ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΔΗΜΟΝ ΤΩΝ ΔΗΛΙΩΝ.	*Erga populum Deliacum.*

Alibi etiam legitur ΑΡΕΤΗΣ ΕΝΕΚΑ ΚΑΙ ΣΩΦΡΟΣΥΝΗΣ *ob virtutem & prudentiam*. Philomathiæ marmoris nostri congruit honorata Philologia, in hac Ephesina inscriptione a doctiss. Sponio observata & vulgata, itin. *t.* 3. *p.* 132.

Η ΒΟΥΛΗ ΕΤΕΙΜΗΣΕΝ	*Senatus honoravit*
ΠΟΠΛΙΟΝ ΑΙΛΙΟΝ	*Publium Ælium*
ΦΛΑΒΙΑΝΟΝ ΑΠΟΛΛΟΔΩΡΟΝ	*Flavianum Appollodorum*
ΑΣΠΕΝΔΙΟΝ ΦΙΛΟΛΟΓΟΝ ἐ τ. λ.	*Aspendium Philologum* hoc est *litterarum amatorem*.

Gruter. 1127. 6.

ΘΕΟΜΝΗΣΤΕΑΝΟΝ	*Theomnestianum*
ΕΥΝΟΥ ΑΝΙΤΑ ΘΕ	. . . . . .
ΟΜΝΗΣΤΟΥ ΤΟΝ	*Theomnesti proprium*
ΙΔΙΟΝ ΥΙΟΝ ΦΙΛΟΤΕ	*Filium ob amorem*
ΚΝΙΑΣ ΧΑΡΙΝ ΚΑΤΑ	*Artium, juxta*
ΤΟ ΨΗΦΙΣΜΑ ΤΗΣ	*Decretum*
ΛΙΤΤΙΩΝ ΠΟΛΕΩΣ	*Littiorum civitatis*

Megaræ vidit Sponius, Itiner. *t.* 3. *p.* 221.

Η ΒΟΥΛΗ ΚΑΙ Ο ΔΗΜΟΣ	*Senatus & Populus*
ΤΙΒ. ΚΛΑΥΔΙΟΝ ΑΤΤΙΚΟΝ ΥΠΑΤΟΝ	*Tib. Claudium Atticum Consulem*
ΕΠΙ ΕΥΕΡΓΕΣΙΑΣ ΚΑΙ ΕΥΝΟΙΑ	*Ob beneficientiã & benevolentiã*
ΤΗ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΠΟΛΙΝ	*Erga civitatem.*

Consul autem fuit ille Ti. Claudius Atticus anno v. c. 896. Antoninorum temporibus.

ΧΑΡΙΝ *Gratiâ*, *causâ*, frequenter legitur ἕνεκεν & ἕνεκα ut apud Platonem, *de Legibus*: Et in inscriptione Reinesiana *p.* 756. ΜΝΗΜΟΣΥΝΥΣ ΕΝΕΚΕΝ, & in Itin. Sponii t. 3. p. 85.

ΙΟΥ-

ΙΟΥΛΙΑΝ ΘΕΟΔΩΡΑΝ ΑΡΕΤΗΣ ΕΝΕΚΕΝ ΘΕΟΙΣ.	*Statua Juliæ Theodoræ Propter virtutes ejus Diis dicata est.*

Eadem porro significatione ΧΑΡΙΝ passim usurpatur, ut in hac egregia Dei Lampsaceni inscriptione apud Gruter. *p. 95.*

ΙΘΥΦΑΛΛΩΙ ΚΟΡΥΝΗΦΟΡΩΙ ΚΗΠΟΦΥΛΑΚΙ ΚΛΕΠΤΟΜΑΣΤΙΓΙ ΕΥΕΡΓΕΣΙΑΣ ΚΑΙ ΕΥΔΟΚΙΑΣ ΧΑΡΙΝ ΛΑΜΨΑΚΙΝΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ.	*Ityphallo, clavam portanti Hortorum custodi, occultè verberanti, Beneficientiæ & affectus causa Lampsacenorum communitas.*

Æliæ Victorianæ inscriptionem refert Reinesius *p.* 623. alteramque *p.* 812. in quibus ΜΝΗΜΗΣ ΧΑΡΙΝ *memoriæ causâ*. Et aliam Stabiis repertam cum iisdem vocabulis.

ΜΥΡΙΝΟΣ ΚΑΙ ΥΓΙΕΙΑ ΘΕΟΤΙΜΩΙ ΤΩΙ ΥΙΩΙ ΕΤΩΝ ΙΓ. ΜΝΗΜΗΣ ΧΑΡΙΝ.	*Myrinus & Hygiæa Theotimo filio Annorum* 13. *Memoriæ causâ.*

Spectabilis ea est relata *p.* 708. quæ Romæ visitur ΧΑΡΙΝ ΑΙΩΝΙΟΥ ΜΝΗΜΗΣ, *memoriæ æternæ causa*. Ita docuit Cicero, *Virorum fortium memoriam honore Deorum immortalium consacratam*: ut in nummis Claudii Gothici; Maximiani, Constantii, Chlori, Romuli, Licinium filium videre est MEMORIÆ ÆTERNÆ. Legitur etiam altera Romæ apud eumdem p. 730. ΜΝΗΑΣ ΧΑΡΙΝ, *recordationis causâ*, quamvis rectius ΜΝΕΙΑΣ, ut *p.* 792. ΜΝΕΙΑΣ ΧΑΡΙΝ. Et apud Sponium *t.* 3. *p.* 107.

ΑΥΡΗΛΙΣ ΕΛΠΙΔΗΦΟΡΟΣ ΑΥΡΗΛΙΙΑ ΧΡΥΣΟΓΟΝΗ ΘΥΓΑΤΡΙ ΜΝΗΜΗΣ ΧΑΡΙΝ.	*Aurelis Elpidiphoros Aureliæ Chrisogones filiæ Memoriæ causâ &c.*

Apud Gruter. p. 126. 13. ΣΥΝΦΕΡΟΥΣΑ ΝΕΙΚΑΝΟΡΙ ΜΝΗΜΗΣ ΧΑΡΙΝ. Atque iterum Apud eumdem *p.* 1142. 6.

Greek	Latin
ΘΕΟΙΣ ΚΑΤΑΧΘΟΝΙΟΙΣ	*Dis manibus*
ΨΥΧΗ ΑΓΑΘΗ	*Anima bona*
ΔΙΟΔΩΡΟΣ ΑΝΗΡ	*Diodorus Vir*
ΚΑΙ ΑΝΤΙΓΕΝΙΔΑΣ	*Et Antegenidas*
ΥΙΟΣ ΜΝΗΜΗΣ ΧΑΡΙΝ ΑΙΩΝΑΣ	*Filius, memoriæ æternæ causa*
ΙΟΥΛΙΑ ΕΚΛΕΚΤΗ	*Julia Eclecte*
ΕΠΟΙΗΣΑΝ	*Fecit*
ΕΖΗΣΕΝ ΕΤΗ ΔΓ.	*Vixit annis XLII*

Greek	Latin
ΘΕΟΙΣ ΚΑΤΑΧΘΟΝΙΟΣ	*Dis manibus*
ΙΟΥΛ. ΑΚΜΗΙ ΣΥΝΔΟΥΛΗΙ	*Jul. Acmæ Conservæ*
ΑΚΤΙΟΣ ΤΡΟΦΙΜΟΣ	*Actius Trophimus*
ΜΝΗΜΗΣ ΚΑΙ ΕΥΣΕΒΙΑΣ	*Memoriæ & pietatis*
ΧΑΡΙΝ ΑΝΕΘΗΚΕΝ.	*Causa Posuit.*

At ſatis exemplorum hæc vocabula illuſtrantium & fortaſſis, quàm par erat nimis: Frequens facit ſcribentis vitium, argumentorum multitudo. Sucurrat mihi velim poſtulata benevoli Lectoris indulgentia, ſi ejuſmodi Commentariis delectetur. Illâ enim impetratâ, ſeveram ſtudiorum medicorum acerbitatem, ſuavioribus Muſis comtemperare decrevi: Exclament Zoili, menteſque male feriatæ, ut hominem inter ſtercus & urinam conceptum clamitantes, ſic Medicum de febre, putredine, cœteriſque miſeriis, aſſiduò cogitare debere Valeant iſti homunciones. Vivamus nos & vivat M. ARTORII memoria.

F I N I S

COMMENTARIVS CAROLI PATINI,

IN TRES INSCRIPTIONES GRÆCAS, SMYRNA NVPER ALLATAS.

PATAVII, M. DC. LXXXV.

Ex Typographia Seminarii Patavini.

SVPERIORVM PERMISSV.

Miremur periisse homines? Monumenta fatiscunt,
Mors etiam saxis nominibusque venit.

Ausonius.

REVERENDISSIMO PATRI,

P. FRANCISCO DE LA CHAIZE, E SOCIETATE IESV, REGI A CONFESSIONIBVS,

CAROLVS PATINVS.

Ngenuos quosque dominii Veneti incolas ad metropolim interdum volentes duci, nolentes etiam occulta quadam genii vi trahi, omnibus compertum est: Sic ego Musis aliquando Patavinis ad aliquot dies valedicens, Venetias peto, tum stimulantibus negotiolis, tum amicis visitandis, necnon Serenissimæ Reipublicæ Proceribus qui mihi favent & benefaciunt, excolendis atque honorandis.

Ea est civitatis consuetudo, ut cuiuslibet sortis homines, toto ferme die, at horis potissimum matutinis ac vespertinis, alii confectis, alii conficiendis negotiis,

confluant ad illam D. Marci plateam decantatiſſimam, terræ mariſque aſpectu amœniſſimam, quæ ut ampliſſima, continuum videtur palatii atrium, triplici diſtinctum templo: Neſcias otioſorum magis an negotioſorum ſit commune receptaculum. Huc plerumque concurrunt nobiles, plebeii, mercatores, tum præcipuè exteri, qui vel unà recreati oculorum voluptate, itineris ſuſcepti moleſtiam blandè repenſant.

Inter huius ſortis homines ſub veſperam prodeambulanti, occurrit mihi pridem notus Antiquarius proxeneta, qui auribus clanculùm inſuſurrat meis, ſe duos vetuſtiſſimos lapides nactum venales, Smyrna recens advectos; quorum illico, ſi commodum foret, mihi copiam faceret. Monentem, ſalutatis priùs amicis, extemplo ſequor, & apud Græculum mercatorem lapides illos indagare liberum fuit, quorum elegantia atque integritas meam ipſam expectationem ſuperavit. Similis uterque eſt magnitudinis, quatuor palmas in latitudine, tres in longitudine circiter continens. De typo atque inſcriptione primùm inter nos agitur; Illiterati porrò negociatores oraculum in jis latere quo theſaurum eruerent, cupiebant. Ego pro virili ἐπιγράμματα quatenus à me intelligebantur officiosè aperio, adiiciens me maiora inveſtigaturum, ſi horum exemplar mihi ſuppeteret. Exorata tranſcribendi licentia, ſtatim Turcico more, humi ſedere non pudet, omneſque characteres & notulas quantà poſſum induſtrià expiſcor. Aliud poſcere lapidum Domini, ſcilicet ut ipſe Zechinos pro lapidibus reponerem: urgebant, eòque demùm compellunt, ut profitear crumenæ meæ vires lapidum pretio pares non eſſe, me tamen pro illis decem quos geſtabam Zechinos, lubenter repoſiturum. Aeſtimatione

mea

mea non ſatis arridente, impetravi ut eleganti manu artificiosè delinearentur figuræ quas ruditer adumbraveram; ut ſaltem præclari monumenti inter ſordidas manus periclitantis imago quædam in tuto collocaretur. Quod non ita multo poſt præſtitit ingenuus pictor Gallus, Natalis Cucinus, eò tamen adactus, ut exemplar ſuo ſimile mercatori impertiretur. Eximia horumce lapidum graphide potitus, nolui in ſinu gaudere, ſed ut pretioſis gemmis frueretur Reſpublica litteraria, de adhibendis commentariis cogitavi.

Proſperè tunc evenit ut alter lapis non abſimilis argumenti ab eadem civitate advectus in manus meas inciderit, quod quidem ampliorem mihi campum aperuit, & curren- ti calcar addidit. Certus porrò operis tractandi non diu hæſi ad quem illud dirigerem: Tu enim Rev. Pater, illico occurriſti, quòd & antiqua monumenta prout merentur, & me ſupra merita diligas. Adde quod jam dudum eſt quòd nullum obſervantiæ erga Te meæ atque gratitudinis exſtare publicum teſtimonium ſuppudebat. Hæc ergo lucubratiuncula erit exiguum quidem at ſincerum animi mei monumentum.

Quòd ſi illis horis, imò potiùs momentis ſubceſivis quibus ab altiſſimis ſanctiſſimiſque ſtudiis ad eruditum otium delaberis, aliquid oblectamenti ex hac lectione hauſeris, tunc verò me amplum ex meo labore dicam an luſu, collegiſſe fructum, exiſtimavero.

E Muſæo noſtro Patavino, Kal. Ian. M.DC.LXXXV.

PRI-

PRIMA INSCRIPTIO.

Αὐρηλία Τρύφαινα Ἀλεξάνδρου ἐπεσκεύασε
τὸ προγονικὸν ἡρῷον αὐτῇ καὶ κληρονόμοις
αὐτῆς καὶ ἀπελευθέροις καὶ Ἀντωνίῳ Μελιτίνῳ με-
τὰ τῆς γυναικὸς ὁμοίας, καὶ τέκνων αὐτῶν καὶ Παμ
φίλου μόνου, ὠνησαμένη τὸ καινὸν ἀγγεῖον Προ-
κοννήσιον τὸ κατὰ τοῦ Σωλαρίου, μηδενὸς ἔχον-
τος ἐξουσίαν ἑτέρου εἰς τὸ καινὸν ἀγγεῖον
τεθῆναι, ἢ μόνης τῆς Τρυφαίνης: ὁμοίως μηδὲ εἰς τὸ
ἕτερον ἀγγεῖον τὸ προγονικὸν: μηδὲ ἀπαλλοτριῶσαι
τὸ ἡρῷον: Ὡς ἐάν τις παρὰ ταῦτα τολμήσῃ ποιῆσαι
ἀποτείσει Μητρὶ Θεῶν Σιπυλήνῃ δηνάρια δὶς
χείλια πεντακόσια. Ταύτης τῆς ἐπιγραφῆς
ἀπόκειται τὸ ἀντίγραφον εἰς τὸ ἀρχεῖον ἀποτεθὲν
ἐπὶ Στεφανηφόρου Αἰλίου Βίωνος, μηνὸς τρίτου.

VER-

ΑΥΡ·ΤΡΥΦΑΙΝΑΑΛΕΞΑΝΔΡΟ
ΤΟΠΡΟΓΟΝΙΚΟΝΗΡΩΟΝ, ΑΥΤ
ΑΥΤΗΣΚΑΙΑΠΕΛΕΥΘΕΡΟΙΣΚΑΝ
ΤΑΤΗΣΓΥΝΑΙΚΟΣΟΜΟΙΑΣΚΤΕ
ΦΙΛΟΥΜΟΝΟΥ ΩΝΗΣΑΜΕΝΗΤ
ΚΟΝΝΗΣΙΟΝΤΟΚΑΤΑΤΟΥΣΩΛΑΡΙΟ
ΤΟΣΕΞΟΥΣΙΑΝ ΕΤΕΡΟΥΕΙΣ ΤΟΚ
ΤΕΘΗΝΑΙΗΜΟΝΗΣΤΗΣΤΡΥΦΑΙΝΗ
ΕΤΕΡΟΝΑΝΓΕΙΟΝΤΟΠΡΟΓΟΝΙΚΟΝΝ
ΤΟΗΡΩΟΝ ΩΣΕΑΝΤΙΣ ΠΑΡΑΤΑΥΤ
ΑΠΟΤΕΙΣΕΙΜΗΤΡΙΘΕΩΝΣΙΠΥΛΗ
ΧΕΙΛΙΑΠΕΝΤΑΚΟΣΙΑΤΑΥΤΗΣ
ΑΠΟΚΕΙΤΑΙΤΟΑΝΤΙΓΡΑΦΟΝΕΙΣΤ
ΕΠΙΣΤΕΦΑΝΗΦΟΡΟΥΑΙΛ·ΒΙΩΝ

SMYRNÆVM TRYPHÆNÆ

Inscriptum marmori albo
longum pedibus Venetis IV.
Patauij, in Ædibus P

MDC LXXXV

ΑΝΑΡΟΥ· ΕΠΕΣΚΕΥΑΣΕ
Ν· ΑΥΤΗ ΚΑΙ ΚΛΗΡΟΝΟΜΟΙΣ
ΟΙΣ ΚΑΝΤΩΝΙΩ ΜΕΛΙΤΙΝΩ ΜΕ
ΙΑΣ Κ ΤΕΚΝΩΝ ΑΥΤΩΝ Κ ΠΑΜ
ΜΕΝΗ ΤΟ ΚΑΙΝΟΝ ΑΝΓΕΙΟΝ ΠΡΟ
ΣΩΛΑΡΙΟΥ Ʒ ΜΗΔΕΝΟΣ ΕΧΟΝ
ΕΙΣ ΤΟ ΚΑΙΝΟΝ ΑΝΓΕΙΟΝ
ΤΡΥΦΑΙΝΗΣ ΟΜΟΙΩΣ ΜΗΔΕ ΕΙΣ ΤΟ
ΟΝΙΚΟΝ ΜΗΔΕ ΑΠΑΛΛΟΤΡΙΩΣΑΙ
ΑΡΑ ΤΑΥΤΑ ΤΟΛΜΗΣΗ ΠΟΙΗΣΑΙ
ΣΙ ΠΥΛΗΝΗ ΔΗΝΑΡΙΑ ΔΙΣ
ΤΑΥΤΗΣ ΤΗΣ ΕΠΙΓΡΑΦΗΣ
ΟΝ ΕΙΣ ΤΟ ΑΡΧΕΙΟΝ ΑΠΟΤΕΘΕΝ
Λ· ΒΙΩΝΟΣ ΜΗΝΟΣ ΤΡΙΤΟΥ ΩΩ

TRYPHÆNÆ MONVMENTVM,
n marmori albo puriſsimo,
s Venetis IV. altum prope III.
, in Ædibus Patinianis,
M DC LXXXV.

VERSIO.

AVrelia Triphæna Alexandri, instauravit hoc avitum monumentum, sibi, & hæredibus suis, & libertis, & Antonio Melitino, cum ejus uxore simili, & filiis eorum, & Pamphilo solo, cùm emisset novum vas Proconnesium, situm juxta Solarium, nullo alio habente facultatem, ut ponatur in novum vas, nisi sola Tryphæna: Et pariter nec in aliud vas avitum, neque ut alienet monumentum: Vt si quis ausus fuerit præter hæc facere, pro mulcta pendat Matri Deorum Sipylenæ, denariorũ duo millia & quingentos. Huius inscriptionis servatur exemplar in Archivis, repositũ tempore Stephaniphori Aelii Bionis, mense tertio.

Postquam è lapide characteres apprimè delineati fuerunt, eo prorſus modo quo ſcripti erant, eoſdem æri diligentiſſimè conſignari id primùm mihi conſilium fuit: Atque ut legentium incommodo obviam iretur, eoſdem uſitatis characteribus noſtris, diſtinctis ut decet vocabulis, typis imprimendos curavi, cum nobis aliquot quæ mihi ſcribenti occurrerunt.

Monumentum hoc ſepulcrale fuiſſe neminem fugere poteſt; ad cujus interpretationem mirè faciunt binæ leges Atticæ à Tullio *lib. 2. de legibus* relatæ: Prima erat, SUPER TERRÆ TUMULUM NE QUID STATUITO NISI COLUMELLAM TRIBUS CUBITIS NE ALTIOREM AUT MENSAM AUT LABELLUM. Altera verò, NE QUIS SEPULCRA DELEAT NEVE ALIENUM INFERAT: SI QUIS TYMBON hoc eſt buſtum, AUT MONUMENTUM, AUT COLUMNAM VIOLARIT, DEJECERIT, FREGERIT, POENA ESTO. Ad eas accedit Ulpiani Lex 11. *Digeſt. de Sepulcro violato:* ITA DE STATUA DE MONUMENTO EVULSA CELSUS SCRIBIT, *ſive affixa ſive ſit applumbata ſepulcro*, commentatur Fr. Accurſius. Pœnæ etiam obnoxium eſſe qui veſtes cum mortuo conditas furaretur, docet Syneſius epiſt. CXLII: Ηγῦμαι δὲ ἀσεβέϛερον ἀποθανόντων λόγυς κλέπτειν, ἢ θοιμάτια ὃ καλεῖται θυμβωρυχεῖν. Hoc eſt, *Cenſeo autem ſceleſtius eſſe defunctorum verba ſurripere quàm veſtes*. Ex XII tabularum lege, ſepulcrorum violatores graviſſimè plectebantur: Hinc emanarunt leges Pandectarum & Codicis, *de ſepulcro violato*. Antiquorum morem vel ruditer callentibus notum eſt Athenienſes jam à Cecropis primi ipſorum Regis temporibus, mortuos ſuos terra condidiſſe; quod teſtatur Cicero, *l. 2. de leg. Antiquiſſimum ſepulturæ genus quo apud Xenophontem Cyrus utitur; Redditur enim terræ corpus, & ita locatum ac ſitum, quaſi operimento matris obducitur*. Arnobiuſque *lib. 6. adv. gent.* Cecrops autem regnavit æræ Argivæ an. CCLV. Poſt LX. annos cœperunt Græci igne ſuos mortuos comburere, ritus initium ad Herculem referentes, qui Argeum familiarem in bello cæſum combuſſit, ſcilicet ut fidem liberaret, quam de illo reducendo obligaverat. Vide Euſtalii narrationem ad Homericæ Iliad. α. Ideo ſcribit Lucianus, ὁ μὲν Ελλὼ ἔκαυσεν, *Nam Græcus exurit*. Non tamen exolevit prior ille mos humandi ſcilicet corpora, ſed uterque apud ipſos remanſit pro arbitrio. Illum imitati ſunt Romani, ut videre eſt apud Plinium, *l. 7. c. 54.* & Ciceronem, *l. 2. de legibus*. Platonis quidem inſtitutio fuit ut in agro infœcundo & ſterili ſepulcra conſtituerentur, ne viventibus officeretur. Tanti autem veteres ſepulturam exiſtimarunt, ut cùm graviſſimè imprecari vellent, imprecarentur ἐκπίπτειν χθονὸς ut legitur apud Sophoclem, Κακὸς κακῶς ἄθαπτος ἐκπέσοι χθονὸς, *ut inſepulti jacerent*. Quare Athenienſium lege ſanctum erat, ut ſi quis in inſepultum incidat cadaver, ſaltem terram ei injiciat: Ος ἂν ἀτάφῳ περιτύχῃ σώματι ἀνθρώπου, πάντως ἐπιβάλλειν αὐτῷ γῆν, θάπτειν δὲ πρὸς δυσμὰς βλέποντας. Hoc eſt, *Inſepulto nominis*

nis cadaveri terram injicito , & in sepulcro occasum versus condito . Multa ejusmodi observabantur , quas *cerimonias sepulcrorum* nuncupat Cicero , *in Tusc.* brevitatis causà nunc omittenda . Unum in præsentiarum non silebo , ab Alberto Magno l. 1. Eth. commemoratum , *Omnes antiquos de quacunque lege fuerint , sepulcra solemnia habere voluisse* . Pleraque porro cadavera Antoninorum temporibus cremari desiisse doctis viris persuasum est , donec mos sensim obsoleverit . Christiani quidem sua cadavera nunquam cremarunt , totamque hanc ustrinam sustulerunt , Judæorum exemplo qui integra sepeliebant , juxta Ægyptiorum morem , *suos mortuos condere non cremare* solitorum , ut docet Tacitus , *hist. lib.* 5. *c.* 5. Et christiani quidem fiducià resurrectionis quam non longè abesse ipsius Ecclesiæ primordio , sibi persuaserant . Ex quo tot lucernæ sepulcrales , Christi Salvatoris nomine abbreviato inscriptæ .

Ita omnia faciebant ut brevi excitandas mortales exuvias , à tabe præservarent immunes : *Et qui in totum unguenta abdicaverant , ea solis funeribus reservabant* , inquit Octavius, apud Min.Felicem . Audiamus D. Augustinum , *de civitate Dei* , *l.* 1. 13. ubi de officio Christianorum circa suprema , præcipuè de unctione cadaveris disputat : *Et laudabiliter commemorantur in Evangelio , qui corpus , cùm de cruce acceptum , diligenter atque honorificè ungendum sepeliendumque curarunt : Verum istæ autoritates non hoc admonent , quòd insit aliquis cadaveribus sensus , sed ad Dei providentiam , cui placent etiam talia pietatis officia , corpora quoque mortuorum pertinere significant , propter fidem resurrectionis adstruendam* . Ad quod maximè respexit primus Poeta Christianus Prudentius , in hymno S. Fructuosi & sociorum , qui ignis supplicio martyrium expleverant :

Tum de corporibus sacris favillæ
Et perfusa mero leguntur ossa , &c.

Apud Min. Felicem , *in Octavio* , Ethnicus contra Christianos declamitans & resurrectionem irridens , inter cœtera ait ; *Inde videlicet & execrantur rogos , & damnant ignium sepulturas . Quasi non omne corpus etsi flammis subtrahatur , annis tamen & ætatibus , in terram resolvatur : Nec intersit utrum feræ diripiant , an maria consumant , an humus contegat , an flamma subducat : Cùm cadaveribus omnis sepultura , si sentiunt , pœna sit ; si non sentiunt , ipsa conficiendi celeritate medicina* . Sed ante Minutium , Tertullianus *de resurrectione* , carpens Ethnicorum superstitionem , qui mortuis cibos deferebant : *At ego* , inquit , *magis videbo vulgus , tunc quoque cùm ipsos defunctos atrocissimè exurit , quos postmodum gulosissimè nutrit* .

Cippis saxeis στήλαις seu κύβεσι plurima posteris consulentes famæ cupidi consignabant : Hinc certiores temporum atque rerum gestarum rationes . Sic leges , decreta , fœdera , Deorum & mortuorum tituli , vota , ludi , certamina , aliaque solemnia incidi solemne erat . Sic Euhemerus Siculus , autore Lactantio, *de falsa relig. cap.* 11. res gestas Jovis & cœterorum qui Dii putabantur collegit , historiamque contexuit , ex Titulis & Inscriptionibus

nibus sacris, quæ in antiquissimis templis habebantur. In fano Jovis Triphylii, columnæ aureæ erant positæ, Numinis gesta continentes. In Sicyoneo ἀναγραφὴ erat seu descriptio ejusmodi sacrata, in qua Junonis Argivæ Antistitum, Poetarum etiam & Musicorum celebriorum nomina erant consignata. Columellæ quibus Cretenses sacra descripserant Corybantum, à Porphyrio *l.* 2. περὶ ἀρχῆς ἐμψύχων memorantur. Quin obvium est quod de columnis illis Sesti nepotum, lateritia altera, altera saxea, quibus sideralis scientiæ inventa sua mandarunt, habet Fl. Josephus.

Erant præterea ἐπιγράμματα inscripta sepulcris, ideo ἐπιτάφια dicta ἐπὶ τὸν τάφον. Ita Antyllus scriptor, de Thucididis monumento. Καὶ στήλη δὲ ἕστηκεν ἐν τῇ Κοίλῃ Θουκυδίδης Ἀλιμούσιος ἔχουσα ἐπίγραμμα. Hoc est, *Et columna erat super arca Thucididis, ex tribu Alimusia, habens inscriptionem.* Qualis solebat esse illa inscriptio, docet Theopratus, περὶ περιεργίας. Καὶ γυναικος δὲ τελευτησάσης, ἐπιγράψαι ἐπὶ τὸ μνῆμα, τοῦ δὲ ἀνδρὸς αὐτῆς, καὶ τοῦ πατρὸς καὶ τῆς μητρὸς καὶ αὐτῆς τῆς γυναικὸς τοὔνομα, καὶ ποδαπή ἐστι, καὶ προσεπιγράψαι ὅτι οὗτοι πάντες χρηστοὶ ἦσαν. Hoc est, *Et uxore defuncta, inscribere monumento, viri ejus, & patris & matris, & ipsius uxoris nomen, & qualis sit, & adscribere singulorum laudes.*

Omnes ferè Græci Romanique extra muros singuli sua sepulcra in suis fundis habuere. Lex XII. tabularum, & postea Duillio Consule, Senatus decreto iterum sancita HOMINEM IN URBE NE SEPELITO NEVE URITO. Hàc autem Imperatores, Virgines Vestales, & viri clariores, qui ob ingentia merita privilegium sepulcra in urbe habendi consecuti fuerant, non tenebantur. Ii igitur soli intra muros, cœteri omnes extra in agris sepeliebantur, & plerumque juxta vias publicas, ut humanæ conditionis & fragilitatis viatores admonerentur: Inde toties sepulcrorum titulis præmissum erat, ASPICE, SISTE, CAVE, VIATOR, &c.

Tam amplum nobis superesse monumentorum numerum miretur nemo, qui norit ipsa eorum loca religiosa & sancta habita fuisse: De quo audiamus Ciceronem, l. 2. de leg. *A Majoribus nostris statuæ multæ decretæ sunt, sepulcra autem paucis. Statuæ intereunt tempestate, vi, vetustate; sepulcrorum autem sanctitas in ipso solo est, quod nulla vi moveri neque deleri potest.* Et ibid. *Sepulcra fiunt sanctiora vetustate. Sepulcrorum tanta est religio ut extra sacra & gentem inferri fas negent esse &c.* Solonis lege, pœna jis constituta est, qui sepulcra violassent; vide supra, NE QUIS SEPULCRA DELEAT &c.

Vir immortalitate dignus Thomas Hovvard Arundelliæ Comes, multa marmora ex Asiæ Græciæque ruinis conquisiverat elapso sæculo, quæ in Angliam deportari curavit. E Smyrna præsertim plura habuit, quod etiam à Gassendo, *in vita Peireskii* memoratur *l.* 4. *ad an.* 1629. Et quæ primùm in hortis Arundellianis Londini reposita erant, tandem Oxoniensi Academiæ donata sunt, descripta olim à nob.

Io. Seldeno, nuper verò ab eruditissimo Humpfrido Prideaux. Inde certè nobilitantur monumenta hæc nostra de quorum vetustate nil ausim affirmare præter id quod primo intuitu persuadebat opinio, scilicet viginti sæculis esse vetustiora.

His in universum ita explanatis, facilior via sternitur ad enucleandas singulas præclari monumenti partes.

ΑΥΡ. *Aurelia*. Quin hisce characteribus ΑΥΡΗΛΙΑ significetur, non ambigo, cœteros characteres desiderari designante puncto. Non obstat nomen apud Romanos usitatum fuisse, siquidem & eodem sæpè Græci usi sunt: Crescente scilicet imperio Romano, exteros Romana etiam nomina assumpsisse certissimum est. Evangelistam Marcum Græcum fuisse quis dubitaret? Romani porrò Marci prænomine multò priùs usi fuerant. AVRELIAM gentem Romanam fuisse, eamque plebejam, multis numismatibus celebrem, exponere nunc superfluum. Sic docet Festus, *quòd jis locus publicè datus sit, ubi Soli sacrificium facerent*.

ΤΡΥΦΑΙΝΑ *Tryphæna*. Elisos quamvis postremos characteres cernamus, procul dubio injuria temporis, ex reliquis apicibus eosdem supplere facile est; adde quod circa mediam inscriptionem, id nominis iteratum legitur: Cœtera inscriptio integerrima est, nec ullam vel minimam patitur exesionem. Tryphonis nomen non adeo rarum est: Tryphon Diodotus memoratur à Machabæis, l. 1. Diodoro Sic. T. Livio, *in epist. l. LV.* Strabone *l. XIV & XVI.* Justino, *l. XXXVI. c. I.* Josepho, *l. XIII. c. XII.* & Athenæo, *l. VIII.* qui cæso pupillo Antiocho VI. vi & fraude regnum Syriæ occupavit. Alter Tryphon erat Origenis discipulus, Ecclesiæ nascentis anno CCL. Alterque ejusdem nominis, martyr insignis, qui sub Tr. Decio, Niceæ passus est, cujusque festum Kal. Feb. celebrat Ecclesia Romana. Tryphæna apud eumdem Augustinum legitur, *l. XXXIX. c. II.* commentante doctissimo Grævio, quam per e simplex scribi vult Schefferus Ptolomei Physconis filia, Antiochi VIII uxor, vulgò Epiphani & Grypi dicti, tamdem ab Antiocho Philopatore seu Cyziceno interempta.

Inter Marmora Oxoniensia una TRYPHÆNA occurrit, *inscript. LXIV.* cujus sepulturæ hi erant inscripti characteres:

C. JULIUS JASON ET
COCCEIA TRYPHÆNA
FECERUNT SIBI ET
LIBERTIS LIBERTATIBUSQUE
SUORUM DUMTAXAT QUI
EX FAMILIA EORUM FUISSENT.
IN FR. P. VI. S. IN AGR. P. VIIII.

Idem celebrat nomen inſcriptio CXV. claſſ. XVII. apud Reineſium, quam à Cl. Bartholino acceperat, qui eam Patavii viderat in ara quadrata ex ſaxo.

SIIMPRONIANII
TRYPHIINAII.
D. M.

ubi notandum duplex II pro e ſumptum eſſe, ut in pluribus aliis ſaxis. Legitur & apud Petr. Arbitrum *TRYPHÆNA quæ lacrymas effudit decepta ſuplicio*, &c. Hoc exſtat monumentum Brixiæ, ut referunt Muſæ Lapidariæ Io. B. Ferretii.

MINICIA FORTUNATA SIBI ET MINI
CIÆ TRYFENÆ LIB.
QUÆRERE CESSAVI NUNQUAM NEC PERDERE DESI
MORS INTERVENIT, NUNC AB UTROQUE VACO.
VIVITE FELICES QUI LEGITIS.

Aliud ita inſcriptum vulgavit Th. Reineſius, quod Romæ viſitur in domo Angeli Rubæi.

D. M.

D. M.
M. APRONIO MUSONIO
ANTONIA TRYPHÆNA
MONUMENTUM F.
CONJUGI B. M. CUM Q. V. AN. XXXX.
ET SIBI ET S. L. L. Q. E.

Ad ulteriorem hujus nominis seu cognominis indagationem, transcribenda hic venit inscriptio XXXII Appendicis Marmorum Oxoniensium, quæ Londinum olim deportata, in popinæ vestibulo conspiciebatur. Hæc autem cum nostra tantam habet affinitatem, ut magna sit conjectura illam Smyrnà in Angliam delatam, unà cum aliis ibidem descriptis. Marmor in quo exarata erat, figuræ quadratæ & extensionis undique pedis sesqui alterius egregiè cum nostra convenit, ejusdem planè magnitudinis. Sepulcralis est ut nostra, utraque emptionem ulteriorem designante, & *vas Proconnesium*, quamvis altera ΣΟΡΟΥ vocem admittat, altera ΑΝΓΕΙΟΥ. TRYPHONIS filii mentionem facit, qui TRYPHÆNÆ fortè nostræ consanguineus fuit. ALEXANDRAM celebrat, ut nostra ALEXANDRUM, hæc patrem, illa filiam.

ΑΛΚΗ ΤΙΜΟΚΡΑΤΟΥΣ ΤΟΥ	*Alca filia Timocratis, filii*
ΑΠΕΛΛΟΥ ΤΟΝ ΤΟΠΟΝ ΚΑΙ ΤΗΝ	*Apellis, locum, &*
ΚΑΜΑΡΑΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΑΤ' ΑΥΤΗΣ	*Camaram, & cœnaculum,*
ΔΙΑΙΤΑΝ ΚΑΙ ΤΑ ΕΝΣΟΡΙΑ	*quod supra eam est, & loculos*
ΗΓΟΡΑΣΕΝ ΜΕΤΑ ΚΑΙ ΔΟΚΙΜΟΥ	*emit, cum Decimo filio*
ΔΟΚΙΜΟΥ ΚΑΙ ΤΡΥΦΩΝΟΣ ΔΟΚΙ	*Docimi, & Tryphone filio*
ΜΟΥ ΤΩΝ ΣΥΝΤΡΟΦΩΝ ΚΑΙ ΕΘΗ	*Docimi, qui cũ ea simul enutriti erãt &*
ΚΕΝ ΣΟΡΟΝ ΠΡΟΚΟΝΝΕΣΣΙΑΝ ΕΝ	*posuit sepulchrum loricatum*
Η ΚΕΚΗΔΕΥΚΕΝ ΤΟΥΣ ΣΥΝΤΡΟ-	*in quo sepelivit cum ea simul enutritos,*
ΦΟΥΣ ΖΩΣΑ ΕΑΥΤΗ ΤΕ ΚΑΙ ΤΗ ΘΥΓΑ	*dum vixit sibi, & filiæ*
ΤΡΙ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΤΟΥ ΤΕΙΜΟ-	*Alexandræ Timocratis fil.*
ΚΡΑΤΟΥΣ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΙΔΙΟΙΣ ΑΠΕΛΕΥΘΕ	*& libertis suis, & cum ea*
ΡΟΙΣ ΚΑΙ ΤΟΙΣ ΚΑΤΟΙΧΟΜΕΝΟΙΣ ΣΥΝ	*simul enutritis, qui defuncti*
ΤΡΟΦΟΙΣ ΤΟΙΣ ΚΑΙ ΑΥΤΟΙΣ ΔΕΣΠΟ-	*sunt, & ipsis dominis*
ΤΑΙΣ ΑΥΤΩΝ ΚΑΙ ΤΩ ΚΛΗΡΟΝΟΜΟΥ	*eorum, & hæredi*
ΑΥΤΩΝ ΚΟΥΔΙΩΝΙ.	*eorum Cudioni.*

Huc referenda est inscriptio Gruteriana quæ olim Nemausi legebatur.

D. M.

D. M.
C. ALLII C. F. VOLT.
MACRINI
EUPORUS ET
TRYPHÆNA
LIB.

Cœterùm, inſcriptio Clariſs. Grævii opinionem firmat TRYPHÆNAM per diphtongum ſcribentis, doctiſſimo Scheffero volente e ſimplex. An à voce Τρυφᾶσθαι derivatur, quæ luxus & deliciarum indulgentiam ſonat, atque etiam nitere & ſplendere?

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ. *Alexandri* nomen frequentiſſimum fuiſſe tum apud Græcos tum apud Latinos nemo dubitat: Hunc porrò Tryphænæ patrem, valde obſcurum fuiſſe cenſebimus, donec ab alio monumento celebratus innoteſcat. Athenienſium lege ſancitum erat, ne qua oriretur aut fraus aut controverſia, ut in tabulis publicis privatiſve, & in omni negotio *patris & paterni nomen populi adſcriberetur:* Πρὸς παραγράφειν τοῦ πάτρος καὶ τοῦ δήμου τοὔνομα; quam etiam laudat Demoſthenes; ita exempli gratia ſcribebant ΜΑΝΤΙΘΕΟΣ ΜΑΝΤΙΟΥ ΘΕΡΙΚΙΟΣ. Nonne elegantiores eſſent cœteræ inſcriptiones, ſi præter nomen paternum, adeſſet etiam patrium? Quod, ut è Varrone refert B. Auguſtinus, *l. XVIII. de civit. Dei, cap. IX.* Cecropis temporibus inſtitutum eſt ubi de contentione quæ inter Neptunum & Minervam fuit, ob imponendum Athenienſium urbi nomen, agit. *Cujus ut iracundia placaretur, triplici ſupplicio dicit idem Autor ab Athenienſibus affectas eſſe mulieres, ut nulla ulteriùs ferrent ſuffragia, ut nullus naſcentium maternum nomen acciperet, & ne quis eas* Ἀθηναίας *vocaret.*

ΕΠΕΣΚΕΥΑΣΕ præt. ab ἐπισκευάσω *reconcinno, reparo, ſarcio* quod fractum eſt: A quo non novum ſepulchrum à Tryphæna factum eſſe declaratur, ſed inſtauratum & ampliatum.

Frequenter occurrit in ſepulcris ΠΡΟΓΟΝΙΚΟΝ *avitum*, ſcilicet ab avis, & progenitoribus, qui à Græcis πρόγονοι dicebantur. Γεννᾷν olim ſolorum virorum erat, ut τίκτειν mulierum. Tamen apud Marcum, Ελισαβὲθ γεννήσει υἱόν σοι: *Eliſabeth pariet filtum tibi*. Unde γεννάω *genero*, de utroque ſexu dicitur, &, ideo προγονικὸν. Virgil. Æneidos, l. I. v. 621.

Tunc ille Æneas quem Dardanio Anchiſæ
Alma Venus Phrygii genuit Simoentis ad undam.

Poſſe-

Possessiones à majoribus acceptæ dicebantur προγονικὰ κτήματα; solebant enim Veteres *sibi familiæque sepulcra constituere*, ut ait Cajus, *D. de relig.*

ΗΡΩΟΝ, *Sepulcrum*. Hoc vocabulum eadem significatione cernitur in alio lapide Smyrnæ effosso, cujus ectypum vulgavit doctiss. Th. Reinesius, *class. I. inscr. XLIII.* qui quoniam cum nostro maximam habet affinitatem, hic describendus venit.

Μ	ΟΥΛΠΕΙΑ ΑΓΡΙΠΠΕΙΝΑ Α	Σ	*Ulpia Agrippina*
Η	ΓΟΡΑΣΑΤΟ ΗΡΩΟΝ Π	Ι	*comparavit sepulcrum*
Τ	ΑΝ ΕΥΝ ΤΑΙΣ ΣΟΡΟΙΣ ΩΣ	Π	*totum cum loculis*
Ρ	ΚΑΙ ΗΩΝΗ ΠΕΡΙΕΧΕΙ ΕΑ	Υ	*sicut scriptura continet,*
Ι	ΥΤΗ ΚΑΙ ΤΩ ΑΝΔΡΙ ΚΑΙ	Λ	*sibi & Viro, &*
Θ	ΤΕΚΝΟΙΣ ΚΑΙ ΕΚΓΟΝΟΙΣ ΟΥ	Η	*liberis & posteris.*
Ε	ΔΕΝΟΣ ΕΧΟΝΤΟΣ ΑΠΑΛΛΟ	Ν	*Nemine habente potestatem*
Ω	ΤΡΙ	Η	*illud alienandi.*
Ν	ΩΣΑΙ ΑΥΤΟ ΕΙ ΔΕ ΜΗ ΔΩΣΕΙ	Φ	*Si verò quis*

cætera desiderantur, sed ex similibus inscriptionibus ita possunt suppleri,
contrafecerit solvet mulctam ....
MATRI DEUM SIPYLENÆ *Phrygiæ*.

Legitur iterum, *class. VII. Inscr. XXIIX.* ΤΟΥΤΟΥ ΤΟΥ ΗΡΩΟΥ pro *monumento* seu *sepulcro*, quamvis ab antiqua Græcia minùs usurpatum notet idem Reinesius μνημεῖον scribente, pro parte domus secretiore, & pro *sepulcro*. Lucianus, in *Charonte*, jungit Ἠρία, τύμβους, τάφους. Dion Halicarnassæus *l. 1.* ἡρῷον usurpat pro sacello. Egregius est locus Jamblici, *1. Pythag. XXXI.* ubi de interfectis ab Eurymene decem Pythagoreis, quos ex insidiis capere vivos jussus fuerat à Dionysio: Γῆν οὖν ἐπαμήσαντες τοῖς πεσοῦσι, καὶ ΗΡΩΟΝ πολυάνδριον ἐπιχώσαντες αὐτόθι ὑπέστρεφον. Nimirum *postquam terram injecissent cæsis, HEROUM insuper jis adgerasse* scribit: ΗΡΩΟΝ itaque sive ἡρῷον sit monumentum insigni viro erigi solitum, quod Cicero, *de leg.* 182. pro *vestibulo sepulcri* usurpat. Ἠρίον apud Homerum legitur. ἤρια apud Suidam, τὰ ἐν τῇ γῇ μνήματα *monumenta in terra*, ἤρια οἱ τάφοι. Φασὶ δὲ τινες κοινότερον μὲν πάντας τοὺς τάφους οὕτως ὀνομάζεσθαι κατ' ἐξαιρετὸν δὲ τοὺς μὴ ἐν ὕψει ᾠκοδομημένους. *Nonnulli autem censent omnia in genere sepulcra ita nominari, peculiariter verò ea quæ non sunt in altitudinem exstructa*. Sit itaque sepulcrum, subterraneum ædificium, arevato opere exstructum, pavimentis stratum, ac parietibus circumseptum, in quo tanquam in cellam quamdam per gradus aliquot descendebatur, foribus condito-

ditorii clauſis vel apertis, prout uſus requirebat. Poteſt ἡρῷον de privato ſepulcro intelligi, ut Ceramicum de publico: Δύο ἦσαν Κεραμεικοί· ὁ μὲν ἔνδον τῆς πόλεως, ὁ δὲ ἔξω. Ἔνθα καὶ τοὺς ἐν πολέμῳ τελευτήσαντας ἔθαπτον δημοσίᾳ καὶ τοὺς ἐπιταφίους ἔλεγον. *Duo erant ſepulcra dicta* κεραμεικοί: *alterum quidem intra urbem, & alterum extra, ubi & in bello defunctos publicè ſepeliebant, ac vocabant* ἐπιταφίους, quaſi dicas, *ſepulcratos*. Audiamus Thucididem, l. 1. Τιθέασιν οὖν εἰς τὸ δημόσιον σῆμα, ὅ ἐστιν ἐπὶ τοῦ καλλίστου προαστείου τῆς πόλεως: Hoc eſt, *Reponuntur itaque in publicum ſepulcrum, quod eſt in pulcherrimo urbis ſuburbio*. Quòd Scholiaſtes explicat, εἰς τὸ δημόσιον σῆμα τὸ καλούμενον Κεραμεικόν, *quod vocatur Ceramicum*. Plura ſunt in Atticis Pauſaniæ, Ἠρίαι *portæ ab Athenienſibus appellantur, quòd illinc ad ſepulcra mortui efferebantur;* αἱ πύλαι Ἀθήνησι διὰ τὸ τοὺς νέκρους ἐκφέρεσθαι ἐκεῖ ἐπὶ τὰ ἠρία, ὅ ἐστι τοὺς τάφους. Ita autor Etymologici. Pulcherrimus eſt locus Plutarchi, *in Theſeo*: Καὶ τάφους τῶν πεσόντων περὶ τὴν πλατεῖαν εἶναι τὴν φέρουσαν ἐπὶ τὰς πύλας παρὰ τὸ Χαλκώδοντος Ἡρῷον, ἃς νῦν Πειραϊκὰς ὀνομάζουσι: Hoc eſt, *Et ſepulcra deſideratarum* Amazonum *in platea quæ fert ad portas ſecundam Chalcodontis monumentum, quas Peraicas nuncupant*. Egregie Herodotus, *lib. VI.* ἡρώου mentionem facit; Καὶ τοῦτο μὲν οἱ στέφανοι ἐφάνησαν ἐόντες ἐκ τοῦ ΗΡΩΟΥ τοῦ παρὰ τῇσι αὐλείῃσι ἱδρυμένου τὸ καλέουσι Ἀστροβάκου· τοῦτο δὲ οἱ μάντιες τὸν αὐτὸν τοῦτον ΗΡΩΑ ἀναίρεον εἶναι. Hoc eſt, *Compertumque eſt illas coronas fuiſſe ſumptas ex HEROICO CONDITORIO* (ex interpretatione Vallæ) *quod eſt juxta januam aulæ extructum, quod vocant Aſtrobaci, & Vates eſſe hunc eumdem HEROEM reſponderunt*. Ad derivationem nominis, juvat Hezychii locus, in quo pro *mortuo* ſcriptus eſt, quaſi νεκρὸς unde ἡρῷον & ἤριον. *Heroum* pro monumento debet intelligi in lapide Hierapolitano, qui ab erud. Sponio deſcriptus eſt, *Itin. t. 3. p.* 150. ΤΟΥΤΟ ΤΟ ΗΡΩΟΝ ΣΤΕΦΑΝΟΙ Η ΕΡΓΑΣΙΑ ΤΩΝ ΒΑΦΕΩΝ: Hoc eſt, *Hoc ſepulcrum coronat Communitas tinctorum*. Ut Heroum & Herium pro ſepulcro; ita dictum eſt Cæſareum, in inſcriptione Gruteriana, pag. CCXXVI.

P. VEIDIUS P. F. POLLIO

CÆSAREUM IMP. CÆSARI

AUGUSTO

ET COLONIAI BENEVENTANAI.

ΚΛΗΡΟΝΟΜΟΙΣ. *Hæredibus*, ſcilicet legitimis, quibus ab inteſtato defertur hæreditas. Sunt qui volunt ut ab hærede differat κληρονομηθεὶς, *hæres inſcriptus*, ἀγχιστεὺς *agnatus*, σύγγενης *ex eadem familia*, & οἰκεῖος *familiaris*. Κληρονόμος legitur apud Plutarchum *in Romulo*, Κληρονόμον ἀπέλιπεν ἐπὶ πολλοῖς κτήμασι. Hoc eſt, *hæredem reliquit amplarum fortunarum*. Cœterùm

in-

inſcriptionibus ſepulcralibus frequenter hi erant ſculpti characteres, H. M. H. S. Hoc Monumentum Hæres ſequatur, vel, H. M. H. N. S. Hoc Monumentum Hæres Non Sequatur. Noſtra verò apertè declarat hæredibus idem monumentum deberi.

ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΟΙΣ, *Libertis*. Ὁ ἐκ δούλου ἠλευθερωμένος qui ex ſervo liber factus erat, dicebatur libertus, *Novella* 98. Libertorum filii dicebantur ἀπελευθερικοὶ libertini. *Hotom. in Inſtit. l.* 1. *ff. de excuſat.* Frequens erat patronorum mos libertos libertaſque ſuas, atque illorum poſteros, ſui ſepulcri participes nuncupare, cujus cùm multa ſuppetant exempla, unum ſelegimus à Reineſio commemoratum, Jadæ exſtans, *Inſcriptione LXXIX. Claſſ. XIV.*

HELVIA VENEREA V. F. SIBI
ET Q. PETRONIO CAPITONI
VIRO SUO ET PETRONIO APHRO-
DISIO ET SUIS LIBERTIS LIBER-
TABUSQUE POSTERISQUE EORUM.

Viva Fecit.

Servis verò non competebat iſte honos, ſed ſepulcris carebant. Ἐπεὶ μὴ δοῦλοι μνημεῖα κτῶνται, ἀλλ' ἐλεύθεροι, ex Artemidoro; quod de privatis intelligendum eſt: Nam ea miſericordia tenebantur Antiqui, ut etiam publica monumenta tenuibus hominibus & ſervis ædificarent. Exſtat tamen vetus epitaphium Græcum, quo Servus Domino ſuo gratias agit ob conceſſum ſepulcri privilegium, quare ipſi ſtudium, diligentiam & fidem mortuus pollicetur, quem ipſe vivum liberis ſuis magiſtrum & alumnum præfecerat. *Quod ſi, inquit, præ ſenectute ad me veneris, etiam in orco, me ſervum habebis.* Lib. 3.

Δοῦλος ἐγὼ, γαὶ δοῦλος, ἐλευθερίῳ δὲ με τύμβῳ
    Δέσποτα Τιμάνθη τὴν σὴν ἔθου τροφέα.
Εὐαίων, ἀπινῆ τείνοις βίον· ἢν δὲ ὑπὸ γήρως
    Πρὸς με μόλῃς, σὸς, ἐγὼ, δέσποτα, κἠν ᾄδῃ.

Servus eram, tu Timanthes, poſt fata Sepulcro
    Ingenuo altorem das recubare tuum.
Sit felix longumque ævum tibi: Sin gravis annis
    Huc venias; tibi vel ſub Styga ſervus ero.

C AN-

ΑΝΤΩΝΙΩ. *Antonio*. Nomen est Græcum & Latinum. Gens Antonia apud Romanos celeberrima fuit. Antonius hic Melitini prænomen obtinet.

ΜΕΛΙΤΙΝΩ. Melitinus videtur diminutivum à Mellio, cujus aliquot exstant apud Guterum inscriptiones: Hæc etiam Neapoli visitur.

ΜΕΛΙΘΩΝΙ	*Melitoni*
ΠΑΙΔΙ ΑΓΑΘΩ	*Juveni strenuo*,
ΖΗΖΑΝΤΙ ΕΤΗ ΙΗ	*Vixit annos XVIII*.
Ο ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΣ	*Præceptor*. Supple. *Posuit*.

Solebant clientes & manumissi patronorum nomina assumere: sic ab Ælio dicebantur Æliani; ab Æmilio, Æmiliani; ab Anicio, Aniciani; ab Apronio, Aproniani; à Cæcilio, Cæciliani; à Cassio, Cassiani; à Claudio, Claudiani; à Clodiano, Clodiani; à Cælio, Cæliani; à Julio, Juliani; à Licinio, Liciniani; à Lucilio, Luciliani; à Marcello, Marcelliani; à Proculejo, Proculejani; à Quinctio, Quinctiani; à Sentio, Sentiani; à Valerio, Valeriani. Egregium est epigramma, *l. 2.* ἀνθολ. cujusdam Stephani qui è paupere dives factus, Philostephanus appellari voluit.

Ἦν Στέφανος πτωχὸς, καὶ παῖς ἅμα· νῦν δὲ προκόψας,
Πλουτεῖ, καὶ γεγένητ' εὐθὺ Φιλοστέφανος.

Inter Neptuni amasias numerat Hyginus, *fab. CVII.* Meliten Busiridis filiam, ex qua filium habuit Metum, cujus diminutivus esse videtur Melitinus. Meleti unius ex accusatoribus Socratis, mentionem facit Laertius *in Plat.* postmodum capite damnati. Illum commemorat Plutarchus, *de animi tranquillitate*, Socratem inducens ita loquentem, *Interficere me Anytus & Melitus possunt, nocere mihi non possunt*. Lapidis inscriptionem inter meas schedas jacentem eò minùs prætermittam, quò TRYPHÆNÆ nomen una cum MELITINA juncta est: ΜΕΛΙΤΙΝΗ ΑΤΤΑΛΟΥ ΤΡΥΦΑΙΝΑ.

ΓΥΝΑΙΚΟΣ. Uxor dignitatis nomen est, non voluptatis; quam ideo unam ducebant Athenienses, juxta legem, Ἕνα ἄνδρα μιᾶς γυναικὸς τυχεῖν: *Unam tantum uxorem ducito*. Id Athenæus commemorat, *l. XIII.* Ἐν Ἀθήναις πρῶτος Κέκροψ μίαν ἑνὶ ἔζευξεν. *Athenis primus Cecrops unam uni junxit*. Cui po-

postea derogatum esse videtur ante Socratis tempora, qui duas dicitur habuisse *uxores legitimas*, γαμετὰς γυναῖκας. Quamvis non desint qui alteram veram uxorem censeant, alteram pellicem, uxoris loco retentam, πρὸς τὸ παιδοποιεῖσθαι, ad suscipiendos liberos. Quo etiam sensu Nuptiæ definiuntur ab hac lege, ἐπ' ἀρότρῳ παίδων, *Liberorum quærendorum causà*. Porrò ex uxoris vocabulo intelligenda venit Antonii Melitini conditio, hominis scilicet liberi; Servi enim nuptias non contrahebant, sed συνουσίας: Neque illæ quibuscum consueverunt, *Uxores*, sed potiùs *conjunctæ conservæ è quibus habeant filios*, nuncupabantur: ut scribit Varro, *de re rust. l. I. c. XVII.* Idque juxta Solonis legem, *Servi fœminis utuntor*: χρῆσθαι δὲ δούλους συνουσίαις γυναικῶν.

ΟΜΟΙΑΣ. *Simili*. Quid sibi velit illa similitudo & paritas uxoris, ambiguum mihi prima fronte visum est. Æqualem porrò sortem & conditionem interpretor, juxta id Thucididis, ἐπὶ τοῖς ἴσοις καὶ ὁμοίοις. Quippe ὅμοιον & ἀνόμοιον sunt qualitatis, ἴσον & ἄνισον, quantitatis: Uxorum differentiam perstrinximus superiori nota. Illa fortè similitudo refertur ad leg. *Fœminæ* dig. de senat. & leg. *mulieres* dig. l. XII. *quia splendent honore mariti uxores: Et cùm duo sint in carne una, sociique divinæ & humanæ domus dicantur*, l. 1. dig. de ritu nupt. *l. adversus* C. de crimi. expi. hæred. Indignum lex existimavit, *marito in altissimo honoris gradu collocato, uxoris dignitatem pariter non concrescere*. L. si liberam. C. de nupt. *Quid enim tam humanum est, quàm ut fortuitis casibus, prosperis vel adversis, conjugis participem conjugem fieri?* L. *si cum dotem*. §. *Si maritus* dig. sol. matr. *Meritò absurdum veteres putaverunt, aliquid esse quod non inter virum & uxorem commune sit*.

ΤΕΚΝΩΝ. *Filiorum*. Τίκτω *pario*, unde τὰ τικτόμενα *liberi*. Τέχω inusitatum est. Τέκνον pro *filio*, *sobole*, usitatissimum; ut de catulis canum & & simiarum usurpetur, κυνῶν καὶ πιθήκων τέκνα. Filios autem tantùm *legitimos* nominemus: Qui enim ex concubina nati, *naturales* duntaxat dicendi sunt, honorifico legitimorum titulo illos lege exornante, §. *Aliquando, de nupt. in Instit.*

ΠΑΜΦΙΛΟΥ. Pamphili cognomen frequentissimè occurrit apud Veteres, quod omnia amantem denotat, & ab omnibus amatum. Pamphili alicujus epitaphium observaverat Amasiæ, in cœmiterio Armeniorum, Ill. legatus Busbequius.

ΦΟΙΒΗ	*Phœbe*
ΠΑΜΦΙΛΩ ΚΟΥΡΙΔΙΩ	*Pamphilo Juveni*
ΑΝΔΡΙ	*marito suo*
ΜΝΗΜΗΣ ΧΑΡΙΝ	*recordationis ergo* .

ΩΝΗΣΑΜΕΝΗ. *Cùm emisset*. Ωνέομαι, ὤνῦμαι verbum est ἀνώμαλον, cujus futurum ὠνήσομαι. Ampliatum hic cernimus sepulcri locum, empto vicino, quibus contractibus, nihil est apud Veteres frequentius. Ita interdum κατεσκεύασε *præparavit*; ἔθηκε *posuit*; ἐπείμησεν *honoravit*; συνκεχωρηκότος αὐτῷ *concedente ipsi*, ἐδώρησα *dedi*, ἀγοράσας τὸ θωράκειον καὶ τὰς ἐπ' αὐτῷ σορὺς τρεῖς *emens hoc thoraceum*, & *tria in eo sepulcra*. Inscriptum marmori hoc vocabulum eodem sensu vulgavit, *in antiq. Lugdun. p.* 183. clariss. Sponius.

D. M.
M. LICINIO FILONI
BENEMERENTI DE SE
LICINIA ARETHUSA
CONLIBERTO SUO FECIT
CUI LOCUS EMPTUS EST
LONGUM P. VI. LATUM P. IIII.

Addita interdum fuit emptionis summa, ut in hoc epitaphio.

D. M.
TEGEDIÆ FORTUNATÆ ET L. CORNELI FIRMI
VIVI SIBI FECERUNT
QUEM EMERUNT HS CXX.

ΤΟ ΚΑΙΝΟΝ ΑΝΓΕΙΟΝ. *Novum vas*. Monumento avito & familiari NOVUM VAS adjecit Tryphæna, in quod sola inferri jubet. Denominationis simplicitatem miror, cùm jam Μνημεῖον, Μνῆμα, Θωράκειον, Διαίτη, Καμάρα, Σοροι, Ενσορία, voces fuerint receptæ, designandis pleræque locis ad peragendos sepulcrales ritus consecratis. Μνημεῖον primùm quidem significabat partem ædium secretiorem, postea sepulcrum, ut pote omnium secretissimam. Μνῆμα dictum est ἀπὸ τῆς μνήμης, *à memoria*, quòd sepulcrum mortuorum, refricet recordationem viventium; & viatores mortalitatis admoneret: quare frequenter scriptum erat SISTE VIATOR. *Monumentum est*, inquit Festus, *quod mortui causà ædificatum est, & quidquid ob memoriam alicujus factum est, ut fana, porticus, scripta, & carmina*. Marmor Oxoniense, n.° CXLVII. egregium præbet hujus MEMORIÆ exemplum, Legati Hadriani Aug. effigiem referens, cum hac inscriptione:

D. M.
VIVIO MARCI
ANO LEG. H.
AUG. JANUARIA
MARINA CONJUX
PIENTISSIMA POSUI
T ME MORIAM.

Sepulcrum Othonis ejusque tenuitatem ob inscriptum ἐπίγραμμα ΜΑΡΚΟΥ ΟΘΩΝΟΣ irridens Vitellius, seu, ut fert Suetonius, c. 10. *Lapidem memoriæ Othonis inscriptum intuens*, dignum eo mausoleo *ait*. Audiamus Servium: *Locus ustrina dici solet; operis constructio, sepulcrum; inscriptum nomen, memoria atque monumentum*. Eleganter & festivè Cicero, lib. de Senect. *Nec sepulcra legens, vereor quod ajunt, ne memoriam perdam, his enim ipsis legendis redeo in memoriam mortuorum*. Adhuc Itali sibi memoriam erigere dicunt, pro monumento, *tale defunto hà la sua memoria in tale Chiesa*. Pulcher est locus Artemidori, *l.* 1. *Oneirocriticic.* c. 64. ἐν μνήμασι δὲ καὶ τάφοις, καὶ ἐν ὁδῷ καθεύδειν, τοῖς μὲν νοσοῦσι, θάνατον προσαγορεύει. *In monumentis, sepulcris, & viis dormire, ægrotantibus mortem prænuntiat*. Convenit & memoriæ definitio à Cicerone tradita l. 2. de Invent. *Est*, inquit, *per quam repetit animus ea quæ fuerunt*. Quare in veteri inscriptione legitur:

SER-

SERVILIUS TROILUS
SE VIVO
COMPARAVIT MEMORIAM
SIBI ET SUIS.

Θωράκειον latinis *maceria* dicebatur, à θώραξ *pectus*, quia ſeptum illud altitudinem pectoris humani æquabat; Plerumque palis terræ infixis, à ditioribus marmore factum erat. Intus hoc ſeptum erant Διαίτη, Καμάρα, Σωροὶ, Ενσορία, cœnaculum erat, in quo epulum ſepulcrale exhibebatur. Atque id videntur Græci ab Hebræis addidiciſſe. *Archeloum Herodis filium ſeptem dies patris ſui mortem Hieroſolymis luxiſſe, & funebre epulum populo exhibuiſſe, juxta ſolitos Hebræorum mores*; autor eſt Joſeph, l. 2. de bell. Judaic. Et apud Ezechielem, c. 24. v. 17. & 22. *Cibos lugentium non comedas*. Cecropem illud etiam inſtituiſſe autor eſt Cicero, l. 2. de leg. *Sequebantur epulæ quas inibant parentes coronati*. Funebres has epulas περίδειπνα appellabant, ut legitur apud Plutarchum, *in problem.* Ita autor Etymologici: Περίδειπνον ἡ ἐπὶ τοῖς ἀποθανοῦσι γενομένη ἑστίασις. In Hectoris quoque funere, epuli ſepulcralis meminit Homerus, Iliad. ω.

Χεύαντες δὲ τὸ σῆμα πάλιν κίον· αὐτὰρ ἔπειτα
Εὖ συναγειράμενοι, δαίνυν τ᾽ ἐρικυδέα δαῖτα
Δώμασιν ἐν Πριάμοιο, Hoc eſt,

Aggeſto à tumulo redibant, atque deinde
Benè collecti convivabantur ſplendidum convivium
Ædibus in Priami.

De quo vide Artemidorum, *l.* 4. ὀνειροκρ. *c.* 83. Lucianum *de luctu*, Ciceronem, *l.* 2. *de legibus*, Athenæum, *l.* 7. Apollonium, *l.* 2. *Argonaut.* Ex quibus adagium eſt celebratum ab Eraſmo, *Ne in funebri quidem cœna laudaveris*. Οὐκ ἐπαινεθείης οὐδ᾽ ἐν περιδείπνῳ, de perdito homine, cui nulla prorſus laus conveniebat, *nam mentiri nefas habebatur*, inquit Cicero. In fine quippe convivii, laudes mortui celebrabantur. Audiamus D. Auguſtinum, de morib. Eccleſ. Cath. c. 34. *Novi multos eſſe ſepulcrorum & picturarum adoratores, novi multos qui cum luxurioſiſſimè ſuper mortuos bibunt, & epulas cadaveribus exhibentes, ſuper ſepultos, ſeipſos ſepeliunt*. Animadvertenda porro venit lex à Solone lata, à Cicerone relata, *l.* 2. *de leg.* SERVILIS UNCTURA OMNISQUE CIRCUMPOTATIO TOLLITOR: Unde liberis conceſſas fuiſſe epulas iſtas patet, ſervis verò minimè.

Ka-

Καμάρα domus erat concamerata, ſub terra condita, in qua erant Σόροι & Ενσόϱια, in quibus ipſa cadavera vel cadaverum cineres recondebantur. Σοροὶ enim cavamina quadrata & oblonga erant in parietibus Cameræ circumcirca factæ, in quibus ponebantur arcæ lapideæ, recentioribus Latinis *Sarcophagi*, Græcis verò Ενσοϱία dictæ, quæ cadavera defunctorum, & urnæ quæ cineres eorum, ſi cremata eſſent, continebant. Adeo ut in ſingulis Καμάραις plures Σοροὶ: in ſingulis Σοροῖς plura Ε'νσοϱία erant. In veſtibulo autem τῆς Καμάρας, titulus ſepulcralis marmori inſcriptus erat, quo indicabatur ad quos ille ſepulturæ locus pertinebat, & qui in eo ſepulti erant, qui ideo, ut apud A. Gellium legitur, l. 18. c. 7. *Gloſſarium mortuorum* vocabatur. Horum omnium exempla paſſim conſpiciuntur in P. Aringhi ROMA SUBTERRANEA. *Oſſarium* legitur apud Ulpianum, *leg.* 2. *dig. de ſepulcro viol.* & in Jure Canonico *de ſepulturis*, ſcilicet ut Sarcophagi, & ἐνσορία, in quo oſſa reconderentur, Græcis dicta ὀσοθῆκαι & ὀσοδοκεῖα. Etiam probatur ex veteri inſcriptione.

JULIA FUSCINIA OSSUARIUM VIVA SIBI FECIT.

Conditivum & conditorium à claſſicis Autoribns uſurpata ſunt. Ita Seneca, epiſt. 60. *Qui verò latitant & torpent, ſic in domo ſunt quaſi in* CONDITIVO. Plinius, *l.* 7. *c.* 16. de proceriſſimæ ſtaturæ hominibus ſub Auguſto, *Quorum corpora ejus miraculi cauſa in* CONDITORIO, *Saluſtianorum aſſervabantur hortorum*. Petronius de Matrona Epheſina loquens, *In* CONDITORIUM *etiam proſequuta eſt defunctam*: Et mox, *Deſcendit igitur in* CONDITORIUM. Id etiam dictum eſt CINERARIUM, locus ſcilicet urnarum, oſſium fragminibus & cineribus refertarum: Ita *Domus* & *Domus æterna* hoc ſenſu dictæ ſunt. Mauſoleum quod primùm à Cariæ Rege nomen habuit, pro ſepulcro etiam à Romanis prolatum eſt: Ita Suetonius, in Auguſto, c. 100. *Reliquias legerunt Trimores equeſtris ordinis, tunicati & diſcincti, pedibuſque nudis, ac in* MAUSOLEO *condiderunt*. Arbitror ſæquioris ævi vocabulum, eſſe REQUIETORIUM, quod tamen in bina Inſcriptione veteri legitur: P. SCANTIUS PHILETUS FECIT SIBI ET SCANTIÆ NICE LIB. REQUIETORIUM. Et in alia REQUIETORIUM, AMICI, BENEFACERE SEMPER STUDIOSUS FUI. Hinc Caſſiodorus l. 6. ep. 8. Defunctorum, *Sacram quietem dicit*.

ΠΡΟΚΟΝΝΕΣΙΟΝ. *Proconnesium*. Turbavit me, fateor, hæc vox quam ad insulam unam è Sporadibus Προκόννησον revocare non sustinebam; de qua sic Stephanus, Προκόννησος μία τῶν Σποράδων ἐν τῇ Προποντίδι. Ὁ πολίτης, Προκοννήσιος. Memoratur ipsa à Ptolomæo, *l.* 3. *c.* 11. apud quem perperam Προικόννησος scribitur, & Strabonem, *l.* 13. Προκόννησος, quam memorat *urbem habere & fodinam lapidis albi valde laudati, ex quo vicinarum urbium opera confecta erant*. Πόλιν ἔχουσα καὶ μέταλλον μέγα λευκοῦ λίθου σφόδρα ἐπαινούμενον τὰ γοῦν κάλλιστα τῶν ταύτῃ πόλεων ἔργα, ταύτης ἐστὶ τῆς λίθου. Equidem felicissimè, classis VII inscriptionem XXIIX. interpretatus est Th. Reinesius, Σορὸς Προκοννήσια *est loculus è marmore Proconnesio fabrefactus*. Similem prorsus locum nominat marmor Oxoniense XXXII. Appendicis, ΚΑΙ ΕΘΗΚΕΝ ΣΟΡΟΝ ΠΡΟΚΟΝΝΕΣΙΑΝ, ab interprete doctissimo ita latinè redditum, *Et posuit sepulcrum loricatum*. Atque etiam aliud scilicet n° CXXXVIII. quod quamvis mutilum sit, nec explicatum, nostrum maximè illustrat, à quo vicissim illustratur:

ΤΟΥΤΟΥ ΤΟΥ ΗΡΩΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΝ ΑΥΤΩ
ΑΠΟΚΕΙΜΕΝΗΣ ΣΟΡΟΥ ΠΡΟΚΟΝΝΗΣ
ΣΙΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΛΟΙΠΩΝ ΠΑΝΤΩΝ
ΚΗΔΟΝΤΑΙ ΟΙΣ ΚΑΙ ΔΙΑΦΕΡΟΥΣΙΝ
ΚΑΤΑ ΓΕΝΟΣ ΚΑΣΤΡΙΚΙΟΣ ΑΤΤΙΚΟΣ
ΚΑΙ ΚΑΣΤΡΙΚΙΟΣ ΑΡΤΕΜΙΔΩΡΟΣ Ο ΚΑΙ
.... ΜΙΑΝΟΣ Ο ΗΡΩΟΝ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑ
.... ΟΙ ΠΡΟΠΑΠΠΙ ΑΥΤΩΝ ΚΑΣΤΡΙΚΙ
.... ΟΣ ΚΑΙ ΡΑΡΙΑΝ Ο ΤΑΥΤΗΣ ΤΗΣ ΕΠΙ
.... ΡΗΣ ΕΞΦΑΓΙΣΜΑ ΑΠΟΚΕΙΤΑΙ ΕΙΣ
ΑΡΧΕΙΟΝ ΧΡΕΟΦΥΛΑΚΙΟΝ.

Quidni celebraretur marmor Proconnesium, ut Caricum, Thessalicum, Pindicum, Bithynum, Synnadæum, Numidicum, Thasium, Thænarum, Troadense, Carystium, Lunense, Parium, cùm Proconnesus à marmore nomen habuisse videatur, παρὰ τὸ τὸν προῖκα τῶν μαρμάρων μεταδοῦναι. Marmoreum itaque declaratur illud vas ab Aurelia Tryphæna coemptum, & quidem Proconnesium, cui multum favet locorum vicinia. Metalli Proconnensis meminit Vitruvius, *l. X. c. VII.*

Mo-

Monumenta autem alia ex silice vel saxo, alia è marmore: Egregius est Suetonii locus, in Nerone, c. 50. *In eo monumento solium Porphyretici marmoris superstanti Lunnensi ara circumseptum est lapide Thasio*. Ditioribus & honoratioribus parabantur ex marmore, cujus exemplum memorat Cicero, in epist. fam. l. 4. *Posteaquam curavimus, ut jidem Athenienses in eodem loco monumentum ei marmoreum faciendum locarent*; & pro Archia; *Ennius in sepulcro Scipionum putatur esse constitutus è marmore*. Ita lusisse dicitur Martialis, in Licinium tonsorem Augusti;

Marmoreo tumulo Licinus jacet: at Cato, parvo:
Pompejus, nullo: Credimus esse Deos?

ΤΟ ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΣΩΛΑΡΙΟΥ; *situm juxta solarium*. Solarium nomen esse hominis quidam opinati sunt, potiùs loci & situs. Ἡλιοκάμεινος legitur in marmore Arundelliano donaria ad gymnasii Smyrnensis ornatum recensente, pro loco: ΚΑΤΕΣΚΕΥΑΣΘΗ ΔΕ ΚΑΙ Η ΗΛΙΟΚΑΜΕΙΝΟΣ ΕΝ ΤΩ ΓΥΜΝΑΣΙΩ καὶ τὰ λ. Quod ita interpretatur doctissimus Seldenus, *sed constructum est etiam SOLARIUM in gymnasio &c. Heliocaminus* seu solaris fornax legitur apud Plinium, *vaporarium* scilicet *solare in aprico loco situm ad Solis calorem excipiendum*. Ita Budæus, in Pandectis. *Locus est concameratus totus Soli expositus*, inquit Plinius junior, *in epist.* Nos juvat alia inscriptio marmoris Oxoniensis, n. XVI. Appendicis, quod prius Seldenianum fuerat, è Smyrna pariter allatum. *Concedente illi Artemidoro, in nomine suo & filiorum suorum & posterorum, usum concessi Thoracei quod sub SOLARIO est*, ὑποκάτω τοῦ ΣΩΛΑΡΙΟΥ. Deinde infra, *Nullo potestatem habente pretio alienare aliquid eorum quæ pertinent ad primum Thoraceum, aut ad SOLARIUM suprastructum, &c.* μήτε τοῦ κατεπωκοδομημένου ΣΩΛΑΡΙΟΥ καὶ τὰ λ. Ad id puto referri legem ab Atheniensibus latam sepulcrorum magnificentiam minui jubentibus: *Ne quis sepulcrum facite operosius quàm quod decem homines effecerint triduo, neque id OPERE TECTORIO exornata, nec Hermas imposito*. Hanc legem laudat Marcus Tullius, *lib. 2. de legibus*.

ΜΗΔΕΝΟΣ ΕΧΟΝΤΟΣ ΕΞΟΥΣΙΑΝ. *Nullo potestatem habente*. Videntur hæc verba non modò prohibere ne quivis alter in idem vas recondatur, sed etiam formulæ loco esse: Ea enim prorsus similis inter Arundellianas inscriptiones leguntur, num. LXXXI.

ATTAΛΟΣ ΓΑΙΟΥ Ο ΚΑΛΟΥΜΕΝΟΣ	*Attalus Caii filius qui vocatur*
ΓΑΙΟΣ ΕΛΕΜΠΟΡΟΣ ΑΓΟΡΑΣΑΣ ΤΗΝ	*Cajus Elemporus emens*
ΚΑΜΑΡΑΝ ΚΑΘΑΡΑΝ ΕΠΕΣΚΕΥΑΣΕΝ	*hanc Camaram puram instauravit,*
ΕΑΥΤΩ ΚΑΙ ΤΟΙΣ ΙΔΙΟΙΣ ΜΗΔΕΝΟΣ Ε	*sibi & suis, nullo potestatem*
ΧΟΝΤΟΣ ΕΞΟΥΣΙΑΝ ΚΛΗΡΟΝΟΜΩΝ	*habente ex hæredibus*
ΜΟΥ ΠΟΛΗΣΑΙ ΤΗΝ ΠΡΟΔΗΛΟΥΜΕΝΗΝ	*meis vendere supradictam*
ΚΑΜΑΡΑΝ	*Camaram*
ΔΙΑ ΤΟ ΕΙΝΑΙ ΑΥΤΟ ΠΡΥΤΑΝΕΩΣ ΚΑΙ	*quia est Prytanis &*
ΒΟΥΛΕΥΤΟΥ.	*Senatoris.*

Atque etiam eadem de causa in marmore Seldeniano, Appendicis XVI. *Nullo potestatem habente &c.* ΜΗΔΕΝΟΣ ΕΧΟΝΤΟΣ ΕΞΟΥΣΙΑΝ. Amicus meus Jacob Sponius, de R.P. litteraria optimè meritus, inscriptionem observavit Thyatiræ, similes voces continentem, ΜΗΔΕΝΟΣ ΕΧΟΝΤΟΣ ΕΤΕΡΟΥ ΕΞΟΥΣΙΑΝ. Id prorsus simile apud Romanos prohibebatur, §. *Si quis, leg.* 111. *Dig. de sepulcro violato*, his verbis; *Licet enim cavere testatori, ne quis eò* in hæreditarium sepulcrum *inferatur, ut rescripto Imp. Antonini cavetur: Servari etenim voluntatem ejus oportere*. Ita in sententiis Pauli, quas ex vetustissimo libro Vesontione ad se perlato refert Cujacius, *l.* 21. *observat. c.* 13. Porro sciendum est unicuique genti aut familiæ, suum fuisse monumentum: unde Demosthenes ἐν τῷ πρὸς Μακάρτατον: ἐν τῷ μνήματι Βουσελιδῶν πάντες οἱ ἀπὸ τοῦ Βουσέλου γενόμενοι κεῦνται: Hoc est, *In sepulcro Buselidarum omnes à Buselo jacent*. Quare Marcellinus cognationem Thucydidis cum Cimone probat hoc argumento: Πρὸς γὰρ ταῖς Μελιτίσι πύλαις καλουμέναις ἐστὶν ἐν Κοίλῃ τὰ καλούμενα Κιμώνια μνήματα ἔνθα δείκνυται Θουκυδίδου τάφος. Hoc est, *Juxta Melitenses portas sunt sepulcra dicta Cimonia*. Et probro vertebatur Majorum suorum sepulcro probari: Ἀπόταφος ἀντὶ τοῦ ἀπεστερημένος τῶν προγονικῶν τάφων. D. Epiphanius, in hist. Proph. *Natham verò extremo senio confectus vita decessit, & in Gabaoth proprio suo tumulatus est agro*.

ΜΗΔΕ ΑΠΑΛΛΟΤΡΙΩΣΑΙ. *Neque alienet*. Cave credas sepulcrorum alienationem intelligi debere de eorumdem in alium usum conversione; id enim læsæ religionis crimen fuisset, tum apud Græcos tum apud Romanos; contra quod severissimis legibus satis cautum erat. Vide leges Digestis *de sepulcro violato*, quarum prima sic se habet. *Sepulcri violati actio infamiam irrogat*. Alienatio in inscriptionibus prohibita spectat ad hæredes & familias quibus appropriata erant sepulcra, quæ nec venditione nec donatione nec alia alienationis specie aliis communicari poterant; ita ut alterius familiæ aut alterius hæredum deinde juris essent. Multæ sunt aliæ sepulcrales inscriptiones, nostræ similes, emptionem declarantes, prohibentesque alienationem; hoc est, ne jus in jis sepeliendi, ad alios transfer-

transferretur, præter illos à quibus monumenta condita erant: Quod observare est in variis epitaphiis, quale est hoc Ramnense.

D. M.

M. AVRELIUS ROMANUS
ET ANTISTIA CRISTINA UXOR EJUS
FECERUNT SIBI ET LIBERIS SUIS POSTERISQUE EORUM,
ITEM LIBERTIS LIBERTABUSQUE POSTERISQUE EORUM
MONUMENTUM CUM ÆDIFICIO
NON VENIET NEQUE DONABITUR
NEQUE PIGNORI OBLIGABITUR
SED NE ULLO MODO ALIENABITUR
NE DE NOMINE EXEAT FAMILIÆ SUÆ.

Item in alio,

HOS NEQUE DIVIDI NEQUE ABALIENARI VOLO.

ΑΠΟΤΕΙΣΕΙ. *Solvet*, seu *pro mulcta pendet*. Mulctabantur itaque qui sepulcrorum Domini contra conditoris voluntatem in ea alteriùs familiæ cadavera inferri patiebantur. Sed quis illam procurabat? Apud Romanos, curabant Pontifices; Hinc Arundellianum marmor CXIII. ARCÆ PONTIFICUM H-SXXX POENÆ NOMINE, Item & CXV. INFERET ARCE PONTIFICUM S-S CENTUM MILLIA NUMMUM. Apud Græcos, ut ærario publico debebatur, sic à fisci procuratoribus procurabatur. De hoc legatur inscriptio Arundelliana, CXXXVI. ΕΑΝ ΔΕ ΤΙΣ ΒΑΛΗ ΔΟΤΩ ΤΗ ΣΜΥΡΝΕΩΝ ΓΕΡΟΥΣΙΑ. Hoc est, *Si verò quis injiciat, solvat Smyrnæorum Senatui mille denarios*. Et Appendicis XVI. ΕΑΝ ΔΕ ΤΙΣ ΤΟΛΜΗΣΗ ΑΠΟΛΛΟΤΡΙΩΣΑΙ ΑΠΟΤΕΙΣΕΙ ΤΩ ΣΕΜΝΟΤΑΤΩ ΣΥΝΕΔΡΙΩ ΤΩΝ ΕΝ ΣΜΥΡΝΗ ΓΕΡΟΝΤΩΝ ΑΡΓΥΡΙΟΥ ΔΗΝΑΡΙΑ ΠΕΝΤΑΚΟΣΙΑ. Hoc est, *Si quis verò audeat alienare, solvet augustissimo consessui Senatorum in Smyrna, denariorum argenti duo millia & quingentos*. Et in inscriptione à Clarissimo Sponio Thyatiræ observata, impressaque in ejus itinere, *t. 3. p.* 129. ΩΣ ΕΑΝ ΤΟΛΜΗΣΗ Η ΠΟΙΗΣΗ ΠΑΡΑ ΤΑΥΤΑ ΔΩΣΟΙ ΕΙΣ ΜΕΝ ΤΗΝ ΠΟΛΙΝ ΤΗΝ ΘΥΑΤΕΙΡΗΝΩΝ ΑΡΓΥΡΙΟΥ ΔΗΝΑ-

ΡΙΑ ΧΕΙΛΙΑ ΠΕΝΤΑΚΟΣΙΑ: ΕΙΣ ΔΕ ΤΟ ΙΕΡΩΤΑΤΟΝ ΤΑΜΕΙΟΝ ΔΙΣ ΧΕΙΛΙΑ ΠΕΝΤΑΚΟΣΙΑ. Hoc est, *Ut si quis ausus fuerit & præstiterit contra hæc facere, solvat urbi Thyaterinorum, denariorum argentorum millia & quingentos, & sacratissimo ærario publico duo millia & quingentos*. Et in alia ab eodem etiam visa & relata, Itin. tom. 3. p. 163. Ο ΔΕ ΠΑΡΑ ΤΑΥΤΑ ΤΟΛΜΗΣΑΣ Η ΒΙΑΣΑΜΕΝΟΣ ΔΩΣΕΙ ΕΙΣ ΜΕΝ ΤΗΝ ΚΑΙΣΑΡΟΣ ΦΙΣΚΟΝ, κ̀ τὰ λ. Hoc est, *Et qui ausus fuerit cōtra hæc facere, cogatur solvere fisco Cæsaris* &c. In qua notanda venit vox illa φίσκος idem significans ac ταμεῖον in superiori.

ΜΗΤΡΙ ΘΕΩΝ ΣΙΠΥΛΗΝΗ. *Matri Deùm Sipylenæ*. Quantæ venerationis fuerit hoc Numen, explicat marmor Arundellianum inter Oxoniensia descriptum, pag. XI, in quo se fœdus observaturos jurantes Smyrnæi & Magnesii, conceptis verbis hæc declarabant. Ομνύω διὰ Γῆν, Ἥλιον, Ἄρη, Ἀθηνᾶν, Ἄρειαν, κ̀ τὴν Ταυροπόλον κ̀ τὴν ΜΗΤΕΡΑ ΤΗΝ ΣΙΠΥΛΗΝΗΝ, κ̀ τὰ λ. Hoc est, *Juro per Terram, Solem, Martem, Minervam, Martiam, Dianam, & MATREM SIPYLENEM* &c. A monte Sipylo dicta est, ut Berecynthia, Idæa, Phrygia, à locis cognominibus. Sancto ejus ærario applicabatur alienationis sepulcralis mulcta, si quando facta fuisset. Egregiam hujus Deæ inscriptionem Smyrnæ effossam ex Th. Reinesii Syntagmate vulgavimus, supra pag. 213. Nec mirandum est Deam hanc Sipylenem suscipiendæ mulctæ capacem fuisse, quæ etiam ab Ulpiano inter Numina hæreditatis capacia numeratur. Is quippe illa nominat quibus Principum constitutionibus facta hæc fuit potestas, non secus ac nostris temporibus, *l'Arca di S. Antonio*, ut Patavii vulgò dicitur, & sancti xenodochiorum aut monasteriorum aut confraternitatum protectores, & mulctis, & testatorum voluntate, & Magistratuum edictis, non exiguam bonorum copiam sibi vindicant. Hanc Deam à Smyrnæis olim cultam fuisse probat æreus hic nummus, de quo aliàs.

ΔΗΝΑΡΙΑ ΔΙΣ ΧΕΙΛΙΑ ΠΕΝΤΑΚΟΣΙΑ. *Denariorum duo millia & quingentos*. In Oxoniensi marmore CXXXVI, Amilla Metrei filia

filia prohibet ne quis in ſuum ſepulcrum inferatur: *Si verò quis injiciat, ſolvat Smyrnæorum Senatui mille denarios:* ΕΑΝ ΔΕ ΤΙΣ ΒΑΛΗ ΔΟΤΩ ΤΗ ΣΜΥΡΝΑΙΩΝ ΓΕΡΟΥΣΙΑ. Eadem porro denariorum ſumma in alio marmore pariter Oxonienſi deſcribitur, eamdem ob cauſam ſolvenda, *Denariorum argenti duo millia & quingenti*; ΑΡΓΥΡΙΟΥ ΔΙΣ ΧΕΙΛΙΑ ΠΕΝΤΑΚΟΣΙΑ. Atque inſcriptio alia producitur à Th. Reineſio, è marmore quod viſitur apud Bilegh in agro Eſſekiano, referente Seldeno, *l.* 1. *de Synedr. Ebr. c.* 14. *p.* 505. ΕΑΝ ΔΕ ΤΙΣ ΤΟΛΜΗΣΕΙ ΑΠΟΛΛΟΤΡΙΩΣΑΙ ΤΙ ΕΞ ΑΥΤΩΝ ΩΔΙΠΟΤΕ ΤΡΟΠΩ ΑΠΟΤΙΣΕΙ ΤΩ ΣΕΜΝΟΤΑΤΩ ΣΥΝΕΔΡΙΩ ΤΩΝ ΕΝ ΣΜΥΡΝΑ ΓΕΡΟΝΤΩΝ ΑΡΓΥΡΙΟΥ ΔΕΝΑΡΙΑ ΔΙΣ ΧΕΙΛΙΑ ΠΕΝΤΑΚΟΣΙΑ. Hoc eſt, *Si verò aliquis auſus fuerit alienare aliquid ex illis* (fundis ſcilicet ſepulcralibus ab Apollodoro donatis) *ullo modo, ſolvat honoratiſſimo conſeſſui Senatorum, ſive ſeniorum, qui Smyrnæ ſunt, argenti denarios bis mille quinquentos*. Denarius Romanus moneta eſt duabus lineis decuſſatim poſitis notata, prorſus ut littera X, quibus decem æreos nummos ſe valere ſignificaret. Καὶ τὸ δεκάχαλκον ἐκαλεῖτο δηνάριον, inquit Plutarchus. Notas ſuas arithmeticas ex litteris Græcis Græcos ſumpſiſſe, ut ex Romanis Romanos notiſſimum eſt.

ΤΑΥΤΗΣ ΤΗΣ ΕΠΙΓΡΑΦΗΣ. *Hujus inſcriptionis*. Eamdem habemus formulam paſſim in antiquis lapidibus. Marmor Oxonienſe, num. LXXIX. hic tranſcribendum curavimus, tum quod è Smyrna ad occidentales regiones delatum ſit, tum quod Inſcriptionem noſtram ſimili emptione, ſimilibuſque formulis illuſtret.

ΑΓΟΡΑΣΑΣ ΤΟ ΘΩΡΑΚΕΙΟΝ ΚΑΙ	*Emens hoc Thoraceum &*
ΤΑΣ ΕΠ ΑΥΤΩ ΣΟΡΟΥΣ ΤΡΕΙΣ ΚΑΙ	*tria in eo ſepulcra, &*
ΠΡΟΣΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΑΣ ΤΗΝ ΚΑΤ' ΑΥ	*inſuper exſtruens in eo*
ΤΟΥ ΚΑΜΑΡΑΝ ΝΕΙΛΩ ΟΙΚΟΝΟΜΩ	*Camaram Nilo, Oeconomo*
ΑΣΙΑΣ ΤΩ ΕΑΥΤΩ ΠΑΤΡΙ ΚΑΙ ΕΑΥ	*Aſiæ, patri ſuo, & ſibi*
ΤΩ ΚΑΙ ΓΥΝΑΙΚΙ ΚΑΙ ΤΕΚΝΟΙΣ ΚΑΙ	*& uxori, & filiis, &*
ΕΓΓΟΝΟΙΣ ΚΑΙ ΘΡΕΜΜΑΣΙΝ ΤΑΥ	*nepotibus, & alumnis.*
ΤΗΣ ΤΗΣ ΕΠΙΓΡΑΦΗΣ ΑΠΟΚΕΙΤΑΙ	*Hujus inſcriptionis reponitur*
ΕΞΣΦΡΑΓΙΣΜΑ ΕΙΣ ΤΟ ΕΝ ΣΜΥΡΝΗ	*tabula ſignata in Smyrnæ*
ΑΡΧΕΙΟΝ.	*Archivis*.

Inſcriptiones autem *ſepulcrorum quas hodie paſſim* ἐπιτάφια *vocant* inquit Cicero, *l. de ſen.* 81. Græcè dicuntur ἐπιγραφαὶ.

ΕΙΣ ΤΟ ΑΡΧΕΙΟΝ. *In Archivis*. Doctiſſimus marmorum Oxonienſium Interpretes conſtanter *in Archivis* traduxit, omiſſo ſingulari, fortè quòd ab eloquentiæ Parente uſurpatum non fuerit. Ita deſinit Appen-

dicis

dicis Inſcriptio, num. XVI. noſtræ ferè ſimilis, *Hujus ſcripti ſignata tabella reponitur in Archivis:* ΤΑΥΤΗΣ ΤΗΣ ΕΠΙΓΡΑΦΗΣ ΕΚΣΦΡΑΓΙΣΜΑ ΑΠΟΚΕΙΤΑΙ ΕΙΣ ΤΟ ΑΡΧΕΙΟΝ. Et ejuſdem Appendicis Inſcriptio XXV ita deſinit, *Scripti exemplar reponatur in Archivis:* ΑΝΤΙΓΡΑΦΟΝ ΑΠΟΤΕΘΗΣΕΤΑΙ ΕΙΣ ΤΟ ΑΡΧΕΙΟΝ. Sic deſinit alia ſepulcralis inſcriptio Smyrnæ reperta, & ab erud. Th. Reineſio relata, *in Syntagmate, p.* 503. ΤΗΣ ΕΠΙΓΡΑΦΗΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟΝ ΑΠΟΤΕΘΗΣΕΤΑΙ ΕΙΣ ΤΟ ΑΡΧΕΙΟΝ: Antiquitus erat *curia Magiſtratuum*, & *locus collegii colligendi* ἀπὸ τῆς ἀρχῆς *à principatu*. Helychio & Suidæ fuit χαρτοφυλάκιον, ἔνθα οἱ δημόσιοι χάρται κεῖνται, Servio *armarium & inſtrumentum publicum, in quo acta publica aſſervantur*. Erat idem τὸ ἄστειον χρεωφυλάκιον & γραμματοφυλάκιον locus in quo debitorum civitatis Syngraphæ adſervabantur. Item νομοφυλακεῖον &c. *Tabularium* paſſim à Cicerone nuncupatur, *Tabulæ publicæ Heracleinſium, quas Italico bello, incenſo tabulario interiiſſe ſcimus omnes,* pro Archia. Cur illud non fuerit, ut Athenis, in fano Matris Deorum, cui etiam mulcta pendebatur, in quo quidem leges, decreta, juramenta chartaſve publicas recondi & aſſeruari docent veteres: Εχρῶντο δὲ Αθηναῖοι τῷ Μητρῴῳ ἀρχείῳ καὶ νομοφυλακίῳ.

ΣΤΕΦΑΝΗΦΟΡΟΥ. *Stephanephori*. Coronam geſtantem vocabulum ἐπωνύμως ſignificat: Apud Græcos porrò dignitatem indicabat. STEPHANEPHORORUM genus duplex erat: Alii tam Magiſtratuum cenſuræ quàm Deorum ſacris, annis ſuis electi præerant: Alii exuta poſt elapſum annum dignitate profana, ſeu adminiſtratione civili, perpetuò tamen manebant Sacerdotes honorarii. Utrique autem STEPHANOPHORI nuncupati, quòd univerſis iiſque ſolis coronam lauream geſtare fas erat. In hanc dignitatem evectus fuit Themiſtocles, cùm ſedem haberet Magneſiæ, quam ut panem, ſicut alias Orientis urbes, ut vinum, obſonia, veſtes, & ſtragula ei ſubminiſtrarent dono à Xerxe, acceperat. Audiamus Athenæum, l. XII. c. VIII. Πόσις δ᾽ ἐν τρίτῳ Μαγνητικῶν, τὸν Θεμιστοκλέα φησὶν ἐν Μαγνησίᾳ τὴν ΣΤΕΦΑΝΟΦΟΡΟΝ ἀρχὴν ἀναλαβόντα θῦσαι Αθηνᾷ καὶ; τὴν ἑορτὴν Παναθήναια ὀνομάσαι. Hoc eſt, *Poſis libro tertio Magneſiorum, ait Themiſtoclem in Magneſia cùm STEPHANIPHORI dignitatem aſſumpſiſſet, Palladi ſacrificaſſe, feſtumque illum diem vocaſſe Panathenæa*. Tarſi eadem ΣΤΕΦΑΝΙΦΟΡΟΥ vox Herculis Sacerdotem denotabat, ut legitur, apud Athenæum, *l.* 5. *c.* 14. Καὶ Ταρσοῦ δὲ Επικούρειος φιλόσοφος ἐτυράννησε Λυσίας ὄνομα. Ος ὑπὸ τῆς πατρίδος ΣΤΕΦΑΝΗΦΟΡΟΣ αἱρεθεὶς, καὶ τὰ λ. στέφανον δάφνης χρυσῆς ἐστεμμένος. Hoc eſt, *Et Tarſi fuit tyrannus philoſophus, qui à conterraneis civibuſque ſuis creatus STEPHANEPHORUS* &c. *coronam lauream ex auro geſtans*. Scribit Philoſtratus temporibus M. Aurelii, Heraclidem, Sophiſtam *coronatam dignitatem* ſeu eam quæ STEPHANIPHORI

eſt,

eſt, *apud eos obtinuiſſe, à qua annis ſuis Smyrnæi nomina imponunt:* ΣΤΕΦΑΝΟΦΟΡΟΝ ἀρχὴν παρ' αὐτοῖς ἦρξεν, ἀφ' ἧς τοῖς τίθενται Σμυρναῖοι τὰ ὀνόματα. Ex quibus verbis illuſtrior evadit inſcriptio, ut pote in agro Smyrnæorum reperta, apud quos STEPHANIPHORI nomine annus ſignabatur. Inſigne deſcribitur marmor inter Oxonienſia, Smyrnæorum & Magnetum fœdus continens, cujus principium annum deſignat, his verbis: ΕΠΙ ΙΕΡΕΩΣ ΗΓΗΣΙΟΥ ΣΤΕΦΑΝΙΦΟΡΟΥ ΔΕ ΠΥΘΟΔΟΡΟΥ. Hoc eſt, *Pontifice Hegeſia, STEPHANOPHORO autem Pythodoro.* Legitur & ΘΕΥΔΙΑΝΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΦΟΡΟΣ *Theudianus STEPHANEPHORUS* in columna recenſente donaria ad gymnaſii, ut videtur, Smyrnenſis ornatum, pariter inter Arundelliana. Decretum expoſuit doctiſſimus Th. Reineſius, columnæ inſcriptum, Sardibuſque Lydiæ metropoli repertum, in honorem T.Claudii Quirinæ, Præfecti STEPHANEPHORI & Gymnaſiarchæ ΣΤΡΑΤΗΓΟΥ ΔΙΣ ΚΑΙ ΣΤΕΦΑΝΗΦΟΡΟΥ ΚΑΙ ΓΥΜΝΑΣΙΑΡΧΟΥ καὶ τὰ λ. Atque etiam ΣΤΕΦΑΝΗΦΟΡΟΥΝΤΟΣ Γ. ΠΟΡΚΙΟΥ ΔΟΜΙΤΙΟΥ, *Magiſtratuum gerentis*, in Inſcriptione Oxonienſi CXXIX. Erant ergo illi ut ſupremi Harmoſtæ & Judices in diverſis Aſiæ urbibus, Magneſia, Smyrna, Sardibus, Tarſo. Inſcriptionem Laodiceæ à ſe viſam ad hanc rem ſuppeditat doctiſſimus Sponius, *Itiner. tom. 3. p. 144.*

ΜΝΗΜΑ ΜΟΝΟΜΑΧΙΔΩΝ ΔΟΘΕΝΤΩΝ
ΥΠΟ ΑΡΧΙΕΡΕΩΣ ΚΑΙ ΣΤΕΦΑΝΙΦΟΡΟΥ
ΔΙΟΚΛΕΟΥΣ ΤΟΥ ΔΙΟΚΛΕΟΥΣ ΜΗΤΡΟΦΙΛΟΥ.

Hoc eſt, *Monumentum ob agones populo datos ſub Diocle Pontifice maximo & STEPHANEPHORO, Dioclis filio, Metrophili nepote.* Apud Thebanos, Sacerdos annuus Apollinis Iſmenii, puer natalibus forma & robore inſignis, ὁ Δαφνήφορος dictus eſt, ob lauream geſtam, ex Pauſania, *in Bœtic.* Sic apud Græcos, Flaminibus, ΣΤΕΦΑΝΗΦΟΡΟΙΣ nomen fuit, quibus ferre coronam & comam promiſſam proprium erat, qui etiam arma ſumere, aut Phocenſium agros invadere lege vetabantur. Cœterùm paſſim in Inſcriptionibus legitur ΣΤΕΦΑΝΗΦΟΡΟΣ & ΣΤΕΦΑΝΟΦΟΡΟΣ & apud Euripidem, *in Hippolito*, apud Pollucem, *in comm. Ariſtoph.* & Athenæum, *lib. XII.* pro coronato ſeu coronam geſtante, ut Στεφανήπλοκος apud Theopraſtum *l. 6. hiſt. plant. c. 6.* & Στεφανόπλοκος pro coronario ſeu nectente coronas, ſeu coronamentorum artifice. Qui differant ςέφανος & ςεφάνη, docet Caſaubonus, *in comm. Athenæi, l. V. c. VIII.* Explodatur tanta diſquiſitione viri cujuſdam docti opinio ΣΤΕΦΑΝΟΦΟΡΟΝ nomen eſſe familiæ aut cognomen ſibi perſuadentis.

ΜΗΝΟΣ ΤΡΙΤΟΥ. *Menſis tertii.* Difficillimum eſt qualis fuerit ille menſis certò aſſignare; neque enim Romani Græcis exactè correſpondent

qui,

qui, maximè Attici, à Solstitio æstivo annum inchoabant circa medium Junium: Sic itaque Augustus pro mense tertio intelligendus veniret. Alia deinde difficultas oritur, an Atheniensium mensis hic designetur: Horum enim menses plurimùm differebant à cœterorum Græcorum & Macedonum & Bythiniensium & Cappadocum & Cypriorum & Ægyptiorum & Hebræorum computandi ratione, qui omnes suos singulos & peculiares menses habebant. Boedromionem pro tertio Atheniensium interpretari liceret; sed hæc flocci sunt. Omnium nomina à Grammaticis amplissimè recensentur. Determinatum ullum mensem designari non autumo, ob appositum ΑΙΛΙΟΥ ΒΙΩΝΟΣ nomen: Quippe cùm tertius esse videatur à quo Ælius Bion creatus fuisset STEPHANEPHORUS. Ut enim Athenis solemni titulo, Archontum primi nomine, Fasti & acta publica signabantur, qui ob id ἐπώνυμος τῦ ἐνιαυτῦ dicebatur, & Romæ Consulum, sic talis erat Smyrnæ Stephanephori autoritas, ut dignitas vicem epochæ gereret, & inde periodus publica haberetur, quà Inscriptiones exararentur. Unde mensem illum tertium ab eo deducendum esse opinor, à quo Stephanephoream dignitatem suscepisset ille Ælius Bion.

Notas aliquot grammaticales mantissæ loco adjici non inutile arbitror, quippe quæ plus interdum tædii afferant & laboris, quàm mereantur; Jis itaque paucis φάρμακοις mederi conabor.

Quòd unita modò vocabula, modò separata sint, in imperiti cœlatoris seu quadratarii arbitrium aut imperitiam, atque etiam linearum calculum & proportionem rejiciendum est. Egregium est ad hanc rem Clarissimi Sponii testimonium, in Miscell. p. 51. *Omnes ferè Græcas Inscriptiones lapidibus insculptas sine ulla vocum distinctione in Antographis* se legisse profitentis, *è contra verò in Latinis*.

Maxima porrò lapidicidæ nostri observanda est diligentia, qui præterquamquod nullum planè errorem commisit, duobus nominibus non terminatis punctum triangulum apposuit, in prima scilicet & ultima linea, quibus ΑΥΡ. ΑΙΛ. designari ΑΥΡΙΛΙΑΝ. & ΑΙΛΙΟΥ indicaret; quod & in aliis Inscriptionibus antiquis observavimus.

Litera Ξ in vocabulis ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ & ΕΞΟΥΣΙΑΝ paululum à consueto more deflectit, verùm omnimodè in utroque similis est, ut in ære sculpta. Cujus rationem reddit Stephanus, *de Urbibus* in voce ΒΕΒΡΥΚΩΝ: ἔχει γὰρ οἰκειότητα τὸ σ πρὸς τὸ ξ. *Habet enim affinitatem* ς *pro* ξ, quod etiam de ζ potest affirmari. Animadvertit Gruterus, in notarum ac literarum singularum abbreviatione *ξ hodiernum pro antiquo Ξ repositum fuisse* in Herculis Inscriptione; vide ejus indicem. Ad quod spectat nummulorum nostrorum ἐπιγραφὴ scilicet dum ALEXSANDER per XS scriptus cernitur, & PAXS, quæquidem binæ litteræ latinæ pro interpre-

pretanda Græcorum Ξ aut Ζ & æquivalenda repositæ sunt: Sic etiam FELIXS antiquitus scribebatur in nummo & saxis: Atque etiam UXSOR in lapide vestibulum decorante ædium Mantuanarum, Patavii.

Δ semper trajicitur, non ima latera conjungendo ad trianguli formam, ut moris est, sed in media litera, quod certè maximam antiquitatem demonstrat.

Μ etiam maximam sapit antiquitatem, medio pede ad imam literam protracto, quo æqualis sint extremi & medius.

Litera Ν pro Γ bis monumento nostro inscripta est, scilicet dum vox ΑΝΓΕΙΟΝ iterata est: Nullum enim dubium est duplicem ΓΓ requiri sublata Ν.

Lineà XII, insolito modo scriptum est Α, unde antiquitatis maximè argumentum deducitur.

Linea penultima Ρ in Γ includitur, fortassis ne ob characterum in ea includendorum copiam, vitiaretur æqualitas, cœterarumque spatium & cancellos superare videretur.

Litera Π in plerisque antiquis Inscriptionibus & præcipuè Smyrnensibus, non integra cernitur, crure sinistro paululum imminuto: ex quo antiquiores æstimandæ sunt.

Litera Υ numquam pura legitur, ei constanter adjecta transversali sive ad latera adjunctis punctis .Υ.

Curiosa illa est τοῦ Ω pictura, antiquissimum denotans ævum.

Quæ duæ postremæ notulæ in formam QQ visuntur, ab Amico quodam meo existimabantur compendia, celeritati & excerptioni reperta, a quibus σημείοις Notarii latinè, græcè Σημειογράφοι dicti sunt, Plutarchus *in Catone:* Ουπω γὰρ ἤσκουν οὐδ' ἐκέκτηντο οὓς καλοῦσι σημειογράφους. Porro finales sunt termini à quadratariis suum opus exornantibus pro arbitrio effecti: Ita aliquando folia visuntur inversa vel recta & surgentia, & nonnulla ad cordis sagittà transfixi figuram delineata sunt, ut summi doloris hyeroglyphicum esse multi censuerint.

In voce ΧΕΙΛΙΑ, ΕΙ scribitur pro Ι, sic in ΑΠΟΤΕΙΣΕΙ pro ΑΠΟΤΙΣΕΙ; Hæc scribendi ratio vulgo occurrit in antiquis monumentis, & nonnulla exempla licuit observare in inscriptionibus quas ad illustrandum hunc lapidem congessimus.

FINIS PRIMÆ INSCRIPTIONIS.

SECVNDA INSCRIPTIO.

ΛΟ ΜΟΥΡΔΙΟC	L. MURDIUS
ΗΡΑΚΛΑC ΕΤΩΝ Κ'	HERACLAS, ANNORUM XX.
ΗΡΩC	HEROS.

PRæclarum lapidem insigni typo atque insolita inscriptione nobilem conspicientes, nos maxima hilaritate affecisse libenter fatemur, cujus ope ad aliquam antiquarum rerum reconditam eruditionem pervenire facilè speramus. Primùm itaque de titulo dicamus, dein ad cœtera lapidi insculpta, pergamus.

De more atque utilitate ἐπιγραμμάτων, ἐπιταφίων, & aliarum inscriptionum tumulis affixarum, dictum est supra, *pag.* 208. Qualis sit quam nunc intuemur, perpendamus.

In ipso limine, hæret aqua: An ΛΟΜΟΥΡΔΙΟC LOMURDIUS, uno nomine legendum? si ita sit, planè à nobis qualis ille fuerit, ignorari fatemur. Si in medio illud secetur, ΛΟΜΟΥΡ quidem pariter obscurum erit; verùm ΔΙΟC egregiè sequenti vocabulo conjungeretur, scilicet voci ΗΡΑΚΛΑC quæ Doricæ pro ΗΡΑΚΛΗΣ *Herculem* significat, & *Jovis filium*, & *Heroem* ab antiquis habitum. Si verò ΛΟ & ΜΟΥΡΔΙΟC disjungi patiantur, cur ΛΟυκιος ΜΟΥΡΔΙΟC Lucius MURDIUS non declararentur? abbreviato ut sæpè fiebat prænomine. Lucius equidem frequentissimè à Græcis Romanisque usurpabatur. MURDIUS nomen erat gentis variis nobilitatum cognominibus. Leguntur quippe apud Gruterum MURDII, *Demosthenes*, *Felix*, *Lalus*, *Maximus*, *Phœbus*, *Valens*, *Vitalis*: Et apud Reinesium, *Apollonius*, *Ampix*, *Diadumenus*, *Donatus*, *Eutyches*, *Justus*: Atque etiam MURDIÆ, scilicet *Clymena* & *Prisca*.

ΗΡΑΚΛΑC. Vulgaris Dorùm idiomatis, quam dialectum vocant, η in α convertere proprietas est generalis. Hinc pro σελήνην dicunt σελάναν: pro ἥλιον, ἅλιον: pro πύλην, πύλαν. Sic etiam potuit ΗΡΑΚΛΑC scribi pro ΗΡΑΚΛΗC, dum Herculem significarent. Atque iterum prodiret Doricismus, ε interdum elevans, Ηρακλῆς pro Ηρακλέης, quemadmodum ει convertebat in η, scribens ἰδῆν pro ἰδεῖν. Hoc nominis sortitum esse Herculem asserit Fulgentius, *Mythol. l.* 2. *c.* 5. quasi Ηρώων κλέος esset, *virorum fortium fama*. Ab ipso oraculo ipse nomen acceperat; ἥρα γὰρ ἀνθρώποισι φέρων κλέως ἄφθιτον ἕξεις. Ηράκλεις autem ut apud viros admirantis est & abominantis, quòd Hercules soleat in malis opitulari, ita fœminæ ami-

232a

ΛΟΜΟΥΡΔΙΟΣ
ΗΡΑΚΛΑΣ ΕΤΩΝ Κ
ΗΡΩC

amicam Venerem indicabant, ὦ φίλη Ἀφροδίτη. Conjectura est Lucium MURDIUM hunc nostrum ex Heraclidûm genere ortum fuisse, quique Ἡρακλεῖδαι apud Spartam regnaverant, teste Plutarcho, *in Licurgo*. Sic Hippocrates noster, Heraclidæ filius Ἡρακλείδου υἱός, à Sorano dictus est, qui ab Hercule vigesimus numerabatur, ἀφ' οὗ μὲν εἰκοστός.

Quin ΕΤΩΝ Κ. ætatem ANNORUM XX. significet, nullum est dubium; & ipsam Equitis nostri effigiei convenientem, plane heroicam. Juvat Plutarchi locus, *de consolatione ad Apollonium*, HEROUM excellentissimos ad senectutem nunquam perventos, quod ab Homero desumptum videtur, *Odissea* ω; Nequeunt senii supremum diem adire.

Passim HEROES Deorum filii nuncupati sunt, qui divinæ humanæque naturæ participes, ideo ἡμίθεοι ἄνδρες intelligebantur. Ita apud Hesiodum, Ἀνδρῶν Ἡρώων θεῖον γένος οἳ καλέονται ἡμίθεοι: Et apud Lucianum, *in Menippo* ἐξ ἀνθρώπου τι καὶ θεοῦ σύνθετον. Ut autem Dii censebantur φυσικοὶ καὶ ἀθάνατοι, sic Heroes quasi θνητοὶ θεοὶ habebantur; utpote qui egregiis facinoribus erecti, & supra hominum sortem positi, immortalitatem meruerant: ut Euripilus Herculis nepos, & Jul. Cæsar, in nummis; Hercules, Castor, Pollux, Cyzicus, Achilles, Hector, Ulysses, Memnon, Byzas, Tomus, Seleucus Nicator, Ptolemæus, cæterique urbium conditores, *qui hac de causa HEROES à posteris dicti sunt*, inquit Strabo. Ita Agamemnon suos hortari fingit Homerus,

Ω φίλοι Ἥρωες Δαναοὶ θεράποντες Ἄρηος.

O amici HEROES Græci, famuli Martis.

Longe vetustior est Ἡρωογονία ab Hesiodo descripta, seu HEROUM Natalia. Ejus argumentum tradit Maximus Tyrius, *Dissert. XVI.* Καθάπερ ὁ Ἡσίοδος χωρὶς μὲν τῶν Ἡρώων, ἀπὸ γυναικῶν, ἀρχόμενος, καταλέγων τὰ γένη, ὅστις ἐξ ἧς ἔφυ. Illas scilicet recensere quæ HEROES pepererissent.

Antiquissimo quidem ævo, HEROES tanquam σωτῆρες *Servatores*, & πατρώους & ἐγχωρίους vocaverunt Græci, ad quorum cultum, lege Draconis perpetuò tenebantur, quemque *Sacrosanctum* memorat Philostratus. HEROUM etiam ut Deorum in homines iræ timebantur: Ita Pausanias, *l*. 3. εἴη δ' ἂν καὶ τὰ μνήματα ἔκ τε ΗΡΩΩΝ ὁμοῦ καὶ Θεῶν ἐς τὸ αὐτὸ, καὶ τὰ λ. Temporis tractu, longè latèque ampliatus est, ut pincernæ unius ex Penelopes amatoribus apud Homerum, *Odyss*. Σ. traditus sit: πῖσεν δὲ κρητῆρα κεράσσατο Μύλιος ΗΡΩΣ ut catamitus Antinous, non in Ægypto solùm, sed & apud Græcos, Hadriani jussu consecratus sit. ΑΝΤΙΝΟΟΣ ΘΕΟΣ, ΑΝΤΙΝΟΟΣ ΗΡΩΣ, in nummis. *Antinous Deus*, *Antinous HEROS.*

Nonne Constantinum M. irridens Julianus ἄγαθον Ἡ΄ΡΩΑ nuncupavit? ΗΡΩΕC προνωπίοι leguntur apud Dion. Halicarnasseum, antiq. lib. IV. *Lares propitii* quibus in singulis Urbis compitis sacella exstrui jusserat Servius Tullius. Eos deinde in singulis ædibus coli Religio persuasit, quorum effictas imagines populus veneraretur. Eo more Imp. Alexander Severus *Lararium sibi exstruxit*, referente Lampridio, *in quo Christum, Abrahamum, Orpheum, Apollonium, Achillem, Alexandrum M., Ciceronem, Virgilium*, ut HEROES seu Semi-Deos colebat. Audiamus primum Poetam Christianum, *in Symm. l. 1.*

Et tot templa Deùm Romæ quot in urbe sepulcra
HEROUM numerare licet: quos fabula Manes
Nobilitat, noster populus veneratus adorat.

Ultimum porrò commemorat Pausanias, *l. VI. Apollinis oraculo.*

Ὕσατος ΗΡΩΩΝ Κλεομήδης Αστυπαλαιεὺς
Ὃν θυσίαις θιμᾶθ᾽ ὡς μηκέτι θνητὸν ἐόντα: Hoc est,

Ultimus HEROUM Cleomedes Astypalensis,
Quem jam immortalem superùm dignamini honore.

Præsertim verò ἀπὸ τῆς ἀρετῆς dicti sunt qui virtute præstantes, *supra cæterorum naturam & conditionem*, ut loquitur Aristoteles, l. 7. Ethic. *ad divinitatis excellentiam accedebant*, οἱ δ᾽ ἀρετῆς ὑπεροχὴν θεῖοι. Quare eadem id seu dignitatis seu cultus nomen peperit: Ἥ΄ΡΩΑ καὶ δαίμονα Homerum nuncupat Julianus, *Orat.* 3. talem à Pythio declaratum. Placet hic referre Arundellianum Marmor, in appendice vigesimum, ad Heroicæ dignitatis significationem multùm faciens.

Η ΚΡΑΤΗΣΤΗ ΘΥΑΤΕΙ	*Præstantissima Thyati*
ΡΗΝΩΝ ΒΟΥΛΗ ΚΛΩ	*renorum Senatus, Clo*
ΔΙΟΝ ΑΥΡ. ΠΡΟΚΛΟΝ	*dio Aurelio Proclo,*
ΗΡΩΑ ΑΝΔΡΑ ΕΥΓΕΝΗ	*HEROI, viro nobili,*
ΕΠΙ ΣΕΜΝΟΤΗΤΙ ΒΙΟΥ	*ob sanctitatem vitæ,*
ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡ	*& Magistratus & munera,*
ΓΙΑΙΣ ΠΑΣΑΙΣ ΔΙΑ ΤΕ ΑΥ	*publica, omnia gesta, & ab*
ΤΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΓΕΝΟΥΣ.	*eo & à familia illius.*

Elegans est Cl. Sponii interpretatio, qui hanc ipsam inscriptionem Thyatiræ observaverat. HEROIS enim vocem significare docet virum meritis clarum, factorumque laude illustrem, quem Galli dicunt, *une*

per-

perſonne de grand merite. Ita olim Pauſanias, *l. X. Xantippum* HEROEM *virum bello clarum* nuncupavit, τὸν δὲ ΗΡΩ τοῦτον Ξάντιππον οὐκ ἀφανῆ τὰ ἐς πόλεμον. Eo ſenſu ad Auguſtum canit Horatius, *od. XII.*

Quem virum aut HEROA, *lyræ vel acri*
Tibia ſumes celebrare, Clio?
Quem Deum?

Quæ quidem à Pindaro, adeo conveniunt, deſumpta videntur, *ode 2. Olympion*.

Ἀναξιφόρμιγγες ὕμνοι
Τίνα Θεὸν τὶν ΗΡΩΑ
Τὶν δ᾽ ἄνδρα κελαδήσομεν.

Sæpè etiam HEROS *defunctum* ſignificat κατ᾽ εὐφημισμὸν prorſus ut Græci dixerunt poſtea μακαρίτας *beatos*. Ita apud Phocydidem.

Ἔσσεαι ἀθάνατος, Θεὸς ἄμβροτος, οὐκέτι θνητός.

Eris immortalis, Deus perennis, nec amplius mortalis.

Conſentit Varro, mortuos omnes Deos, Manes exiſtimatos fuiſſe, unde frequens inſcriptio, D. M. Dis Manibus. Hinc legem emanaſſe conſtat, *Letho datos, Divos habeto*; quam interpretatur Cicero, *l. 2. de leg.* Ad eamdem refertur Plutarchi locus, in Solone, *Quoniam pium eſt defunctos exiſtimari ſacros ſivè ſanctos*, ἱερούς. Inde fortè Quintilianus, *Declam. X.* ipſos ſepulcri lapides *ſacratos morte* appellat. Diligentiſſimus Pauſanias, *l. 1.* docet *Marathonios honorem cunctis habere qui in pugna occubuiſſent*, HEROASQUE *illos appellatos*: Σέβονται δὲ οἱ Μαραθώνιοι, τούτους τε οἳ παρὰ τὴν μάχην ἀπέθανον, ΗΡΩΑΣ ὀνομάζοντες.

HEROUM autem multitudinem innuere videtur civitas Ægyptia, ad Arabici ſinus receſſum, ΗΡΩΩΝ ΠΟΛΙΣ dicta à Ptolomæo, *l. 4. c. 5.* Strabone, *l. 17.* & Herodoto, *l. 2.* Ut taceam *inſulas circa Britanniam deſertas, quarum nonnullæ*, autore Plutarcho, *Geniorum & HEROUM inſulæ dicuntur*. In Attica refert Pauſanias, *l. 1.* eſſe *Aras Deorum qui ignoti vocantur* & HEROUM: Βωμοὶ δὲ Θεῶν τε ὀνομαζομένων ἀγνώστων καὶ ΗΡΩΩΝ. Egregiè ſanè docet Joſeph, *Ant. Jud. l. 2. c. 12. Græcos ſuis* HEROIBUS *quos Semi-Deos nuncupant, inſulas fortunatas quas habitent, aſſignàſſe: impiorum animis æternùm apud Inferos vexatis, qualis cenſebantur Siſiphus, Tantalus, Ixion.*

Quin & *Heroicas ætates* nuncupat Cicero, *Ulyſſis, Nectoris &c. quibus ſcilicet* HEROES *vixerant*. Ἡρωΐδας etiam fuiſſe quas Heroinas, Heroides, & He-

& Heroissas, græcisantes Latini dicunt, nummi antiqui testantur. *Juliam Proclam Heroissam*, ΙΟΥΛ. ΠΡΩΚΛΑΝ ΗΡΩΙΔΑ gemini celebrant nummi Mytilenses, ut & ΝΑΥΣΙΚΑΑΝ ΗΡΩΙΔΑΝ *Nausicaam Heroissam*, Alcinoi Phœacum in Corcyra Regis filiam, de qua Homerus, *Odyss.* θ & post eum Athenæus, *l.* 1. δειπν. ταύτην δὲ μόνην τῶν Ἡρωΐδων Ὅμηρος παράγει σφαιρίζουσαν. Hoc est, *Solam autem ex Heroidibus*, Nausicaam *Homerus pila ludentem inducit*. Et apud Ovidium, *in Trist.*

Prima locum sanctas HEROIDAS inter habere.

Sed ad inscriptionem nostram revertamur, cui duas non multùm dissimiles adjungam. Alteram inter Marmora Oxoniensia, *Appendicis n°. VI.* cujus typus nostro maximè convenit.

. . . ΟΥΜΟC ΗΡΑ	. . . *Umus Hera*
ΚΛΕΙΔΙΑΝΟC	*clidianus*
ΕΤΩΝ ΙΗ ΗΡΩC	*annorum XVIII. Heros*
ΤΑΤΕ ΕΝΕΠΟΙΗΣΕ	*hæc fecit.*

Typum his verbis demonstrat eruditissimus ejus interpres Humpfridus Prideaux: *Infra, Figura incisa virilis nuda; sive equum ducens, sive frœna tenens, & arbor è cujus ramis prodit anguis.* Eamdem etiam vulgavit Th. Reinesius, *in suo syntagmate*, *p.* 624. adjungendo primæ lineæ ΠΟΣΤ, ut exurgeret Postumus, & pro ΤΑΤΕ substituendo ΤΑΤΗΝ, *alumnum*. Sed cur non ΠΟΣΘ? Posthumus enim apud Latinos dicitur qui ex ea quam pater gravidam reliquerat, natus est, idest, *post humatum patrem*.

Alteram Delphis descripsit amicissimus Sponius, quam in Iterario suo vulgavit, *tom.* 3.

ΧΡΗΣΤΟC ΠΡΩΤΟΥ	*Chrestus Primi filius*
ΘΕΣΣΑΛΟC ΛΑΡΕΙΣΑΙΟC	*Thessalus, Larissæus,*
ΠΕΛΑΣΓΙΩΤΗC ΕΤΩΝ ΙΗ	*Pelasgiotæ, annorum XVIII.*
ΗΡΩC	*HEROS*
ΧΡΗΣΤΕ ΧΑΙΡΕ.	*Chreste, Vale.*

Hactenus de inscriptis lapidi characteribus, & fortassis quàm par erat diffusiùs; crescentibus sub manu istis cultiorum Musarum fructibus: Jam ad typi interpretationem accedamus.

La-

Lapidis ſepulcralis mediam & nobiliorem partem occupat Eques tunicatus & chlamydatus, pateram dextrà tenens, coram ara quadrata accenſa, ad cupreſſum, cui intortus anguis, capite prominente ſacrificantem benignè excipere videtur. Hunc ſequitur puer tunicatus pallium gerens. Inter equi pedes, canis herum ſequitur. Quæ ſingulatim perpendere animus eſt.

An eques ille ſit HEROS lapidi inſcriptus, an alter HEROIS honores exequens, cuilibet, interpretari ſit licitum.

Volunt quidam hoc Equite denotari funebrem Decurſionem, quam περιδρομὴν vocabant Græci, in illuſtrium virorum ſeu HEROUM funeribus uſitatam. Ac fortè certamina illa equeſtria ab Hercule inſtituta, de quibus ita Dion. Halicarnaſſeus, l. 4. *Certamina quidem funebria in honorem clarorum virorum, gymnica & equeſtria, à neceſſariis facta tradunt, ut ab Achille in Patrocli, & multo antè ab Hercule in Pelopis funere.* Illorum ampliſſimam mentionem facit Homerus, *Iliad.* Ψ.

> Οἱ δὲ τρὶς περὶ νεκρὸν ἐΰτριχας ἤλασαν ἵππους
> Μυρόμενοι, καὶ τὰ λ. Hoc eſt,

Illi autem ter circa cadaver pulchrè crinitos egerunt equos, lugentes &c. Unde ſcripſit Poetarum Princeps, *Æneid. l.* 11.

> *Ter circum accenſos cincti fulgentibus armis*
> *Decurrere rogos, ter mæſtum funeris ignem*
> *Luſtravere in equis, ululatuque ore dedere.*

Quid ſit decurrere, docet Livius, *l. X. de bello Macedonico*, his verbis: *Mos erat, luſtrationis ſacro peracto, decurrere exercitum, & diviſas bifariam acies concurrere ad ſimulacrum pugnæ.* Unde A. Gellius, *l. VII. Ut in Decurſionibus ludicris aut ſimulacris præliorum voluptariis fieri videmus.* Funebres autem Decurſiones Imperatorum Romanorum plurimi autores commemorant, quas à Pœnis, Hiſpanis, Getiſque, in Principum & Illuſtrium ſuorum funeribus uſurpatas, non pauci tradunt. Eò refertur quod legimus in Fragmentis Cteſiæ medici, vetuſtiſſimi de rebus Perſicis autoris, *Zarinæ Sacarum in Perſia Reginæ colloſſeam effigiem ſuper buſtum erectam, & HEROICOS illi honores conſecratos*, τιμὰς ἡρωϊκὰς ἀπονέιμαι.

Relicta cuilibet arbitrii libertate, mallem de funebri ſacrificio lapidem hunc interpretari: HEROIBUS quippe parentari conſtat ex Ariſtotele, *de mundo*, Θεῶν τε θυσίαι, καὶ ΗΡΩΩΝ θεραπεῖαι, καὶ χοαὶ κεκμηκότων. *Diis ſacrificatur; Geniis miniſtratur; obitis, libatione perfunditur.* Ad cujus interpretationem maximè convenit Apulii traductio *Genios* pro HE-

ROI-

ROIBUS interpretantis. Audiamus Herodotum, *l. 7. c. 43.* Ξέρξης ἐς τὸ Πριάμου Πέργαμον ἀνέβη, ἵμερον ἔχων θεήσασθαι· Θεησάμενος δὲ καὶ πυθόμενος κείνων ἕκαστα, τῇ Ἀθηναίῃ τῇ Ἰλιάδι ἔθυσε βοῦς χιλίας· χοὰς δὲ οἱ Μάγοι τοῖσι ΗΡΩΣΙ ἐχέαντο. Hoc est, *Xerxes Priami Pergamum ascendit, loci visendi cupidus: Quod ubi contemplatus est, & singula quæque audivit, Minervæ Iliadi mille boves immolavit, quorum libamine Magi* HEROIBUS *parentaverunt.*

Huc referre confert priscorum hominem morem triplici modo mortuis parentantium, Inferiis scilicet, epulis & ludis: Inferiæ *sunt sacra mortuorum ab inferis dictæ*, ut docet Servius, *ad l. X. Æneid.* vel ab inferendo, *quòd mortuorum umbris inferantur*, ut vult Turnebus, *l. 4. Advers. c. 22.* Teste Festo, *Erant sacrificia quæ Diis Manibus inferebant.* Ita Suetonius, *in Caligula, c. 3.* de Germanico: *Si clarorum virorum sepulcra cognosceret, inferias Manibus dabat.* Eaque vel liquoribus, vel victimis. Illi autem maximè erant aqua, vinum, lac, sanguis, & unguentum, quorum omnium luculenta sunt apud classicos Autores testimonia. Vinum autem in patera contentum esse conjectura est, ex Festo: *Respersum vinum significat apud antiquos, quia in sacris Novemdialibus vino mortui sepulcrum spargebatur.* Erat autem hoc vinum plerumque merum, quo utebantur in libationibus, ut legitur apud Eustathium, & Virgilium, *l. V. Æneid.*

Hic duo rite mero libans carchesia Baccho,
Fundit humi.

Ita etiam Apulejus, *l. 4. Miles. Post illum sermonis terminum poculis aureis memoriæ defunctorum commilitonum vino mero libant.* Interdum lacte & sanguine litabant, ut legitur apud Virgilium, *l. 3. Æneid.*

Inferimus tepido spumantia cymbia lacte
Sanguinis & sacri pateras.

Commentatur Servius: *Ideo lactis & sanguinis mentio facta est, quia affirmantur animæ, lacte & sanguine delectari:* Et paulo post: *Benè animam lacte & sanguine dicit elicitam ad tumulum: Lacte namque nutritur corpus post animæ conjunctionem, & anima sine sanguine nusquam est, quo effuso recedit.*

Pateram quovis liquore plenam Eques dextrâ tenet, aræ effundere paratus. Erat illa *poculi genus latum ac patens quod simulacrorum porrectis manibus sustinebatur*, inquit Cicero, *de divin.* Et quod victimarum sanguinem etiam excipiebat. Gratè recordor talem mihi antiquam fuisse pateram integerrimam viridis coloris, seu Smaragdinæ æruginis, ab Italis nuncupatæ *di patina verde*, quam in Cæsareo Viennensi cimeliarchio collocasse glorior.

He-

Heroem nostrum aperto capite lapis exhibet, sed vestitum. Tunicam quidem inferior mihi esse videtur; superior ad Chlamydem περιβόλαιον, *Lænam*, χλαῖναν, & Lacernam, & Sagum, & Paludamentum potest revocari, quæ etsi aliquam habeant dissimilitudinem, in eo tamen conveniunt, ut cœteris superinjecta vestimentis, arcendo frigori, humeros tegant, & à summo pectore abduci queant. Chlamys de qua hìc præcipuè, *vestis erat militaris & regia*; ait Cicero, *Veterum HEROUM gestamen* inquit Ammonius, τετράγωνον ἱμάτιον, cui *formam terræ habitabilis* σχῆμα χλαμυδοειδὲς constituit Strabo, *l.* 1. Unde Macrobius: *Veteres omnem habitabilem terram extentæ chlamydi similem esse dixerunt*: Illam ita describit Plinius. *Orbe gyrato, dextra lævaque, anguloso procursu*; Laxa erat, ut retro facilè rejiceretur, & ideo fibula in summa sui parte nectebatur, ne decideret: Unde dicta etiam *fibulatoria*. A Rege Numa inventam scribit Suidas, dissimilem à Temeni Arcadis chlamyde, quam primus *hoc modo circumjecit &c.* Τοῦτον περιβάλετο τὸν τρόπον, inquit Ælianus, *lib.* 2. *c.* 3. Hanc Tunicæ injici, clarum est ex Homero, apud quem *HEROES primò Clænas, mox & Tunicas exuunt*. De hac non minùs acriter quàm doctè disputaverunt Oct. Ferrarius, Italus, & Alb. Rubenius, Belga. Porrò notatu dignum est, tum à Græcis tum à Romanis, Chlamydem primis temporibus nuncupatam fuisse Ἡρωϊκὸν φόρημα, *Heroicum gestamen*, quæ tandem in frequens militum indumentum abjit, ut videre est in variis Columnæ Trajanæ & Antoninianæ tabellis, Germanorum etiam Chlamydem repræsentantibus.

Interior vestis, χιτωνίσκον, χίτων, χιτώνιον & κολόβιον Græcis, Latinis *Tunica* dicebatur, interula, subucula, & indusium, nonnihil pro ratione temporum aut materiæ variantia; à quibus proculdubio amictus illi Galli derivantur, *chemisette*, *hocqueton*. Vestis erat brevis, ad poplites usque protensa, tunicis talaribus exceptis, & illa sine manicis. Duplex hujus erant species; aliæ manicatæ, Græcis χειριδῶτοι dictæ, quia χειρίδας sive manicas haberent; tales erant muliebres, tales etiam apud viros barbaros, Medos, Persas & Pœnos. Aliæ sine manicis, quales virorum Græcorum & Romanorum; ita breves ut ad cubitum non descenderent, cùm manuleatæ ad καρπὸν usque devenirent, à quo καρποτοὶ dictæ: At hæ apud Græcos Romanosve non sine probro gestabantur. Tunica plerumque alba erat, interdum purpurea, qualis matronarum, nonnunquam melina, hoc est inter album & flavum, atque etiam rutila, qui color erat Boeticæ lanæ. Duplex interdum erat, quarum inferior nunquam cingebatur, exterioris verò cinctus laxior (quo utebatur Cæsar) fecit ut audacior à Sylla judicaretur, de quo Plutarchus. Alia etiam erat tunica Senatoribus, alia Equitibus propria, ut non mirer ejus usum omnibus tandem etiam plebejis fuisse promiscuum. Tunicam inter & Colubrium parva erat differentia quæ ad nos non spectat.

Serpentes à Veteribus multarum rerum symbola fuere, de quibus præcipuè inter Tristanum à S. Amante Gallum, & ampl. Guevartium Antuerpiensem, controversum est. Ad propositum nostrum facit illos HEROIBUS consecratos, ut patet ex Plutarcho, *in Ag. & Cleom. Paucis post diebus, qui Cleomenis corpus cruci suffixum custodiebant, DRACONEM ingentem conspexerunt, qui caput illius circumplicabat, faciemque contegebat, ne avis carnivora eam ulla attingeret. Hinc superstitio incessit Regi trepidatioque aliarum expiationum mulieribus aditum præbens, quasi virum interfecissent divinum & humana sorte majorem. Alexandrini quoque excurrebant ad ipsum locum, ac HEROEM, Cleomenem, Deorumque filium appellabant.* ΗΡΩΑ Κλεομένην καὶ Θεῶν παῖδα. *Usque dum reflexerunt eos doctiores, qui docuerunt apes ex bobus, ex equis vespas putrescentibus germinare, scarabeos ex asinis, humana verò corpora tabe medullæ inter se compacta & concreta edere ANGUES. Qua re animadversa Veteres HEROIBUS DRACONEM consecrarunt.* Καὶ τοῦτο κατιδόντες οἱ παλαιοὶ, μάλιστα τῶν ζώων τὸν ΔΡΑΚΟΝΤΑ τοῖς ΗΡΩΣΙ συνῳκείωσαν.

Virgilius ultrò innuit serpentes esse loci Genios & HEROUM famulos: Hæc sunt ejus carmina, *l. V. Æneid.*

Dixerat hæc; adytis cùm lubricus anguis ab imo
Septem ingens gyros, septena volumina traxit,
Amplexus placidè tumulum, lapsusque per aras:
Cæruleæ cui terga notæ, maculosus & auro
Squamam incendebat fulgor, ceu nubibus arcus
Mille trahit varios adverso Sole colores.
Obstupuit visu Æneas: Ille agmine longo
Tandem inter pateras & levia pocula serpens
Libavitque dapes: rursusque innoxius imo
Successit tumulo, & depasta altaria liquit.
Hoc magis inceptos genitori instaurat honores,
Incertus Genium-ve loci, famulum-ne parentis
Esse putet.

Serpentum cultum à Christianis quibusdam Ophitis à Serpente dictis, docet S. Epiphanius, *l. 1. t. 3. c. 37. Absurda hi eructant, & velut à novo Dæmone decepti, serpentem colunt.* Paulo post; *Serpentem autem divina Scriptura vocat Diabolum, non quòd omnino talis sit formæ* &c. Et iterum: *Ridiculum est hoc dogma, itemque qui ipsi addicti serpentem velut Deum colunt.* Deinde: *Nam serpens apud ipsos se-ipsum Christum esse dixit.* Rursus: *Attribuunt Ophitæ huic serpenti omnem cognitionem, fabulosè introducentes ea quæ ab ipsi putantur mysteria.* Tandem: *Colunt igitur ipsum propter hanc cognitionem, & panem ipsi offerunt (habent enim naturalem serpentem*

tem quem in cysta quadam alunt) unde non solùm frangunt panes in quibus idem serpens obvolutus est, & accipientibus tradunt: Sed etiam unusquisque salutat serpentem, ac osculalatur ex ore: Adorant autem hunc, & mysteria sua perficiunt.

Idem ferè docet D. Augustinus, *l. de hæresibus, ad Quod vult Deum, hær. XVII. Ophitæ à colubro nominati sunt, coluber enim Græcè* ὄφις dicitur: *Hunc autem (colubrum qui decepit Adam & Evam) Christum arbitrantur; Sed habent etiam verum colubrum, quem nutriunt & venerantur. Qui & incantante Sacerdote egreditur de spelunca, & ascendit super altare innixum speluncæ, & oblationes eorum lambit, & involvens se circa eas, regreditur ad speluncam: Et ita confringunt oblationes in Eucharistiam, quasi à Serpente Christo, ut illi putant, sanctificatas.*

Hæc certè ab Ethnicis primùm desumpta, & sanctissimæ nostræ Religioni pro istorum hæreticorum mente accommadata videntur: A Serpentibus enim mira orta esse vulgo persuasum erat:

> *Magnus Alexander nec non Augustus habentur*
> *Concepti Serpente Deo,* Sidon. Apollinaris.

Sed de serpente finiamus, ad quem cypresso intortum pertinet illud Plinii, l. 24. c. 15. *Chamæcyparissam ex vino potam contra serpentium omnium venena, scorpionumque ictus pollere.* Pertinet etiam Inscriptio Gruteriana nona, paginæ DCLIX. in cujus ima parte insculptus est equus, cui viator seu venator insidet: Paulò inferiùs, aper est, & quercus. Typus nostro non multum absimilis est, minùs tamen verè, ut opinor, descriptus: Inscriptio autem talis est quæ Romæ visitur.

D. M.
CHRYSANTUS
TRYPHOSÆ
ALUMNÆ
MEMORIÆ CAUSA.

Herum sequi videtur Juvenis, quem ideo *ἱππάγον* lubenter dicerem, à quo Galli nobiles servos nuncupavere *Pages*, honorarios pueros. Interdum illi monumentis insculpti, hydriam tenent, unde ita Grammatici: ἔθος δὲ ἦν καὶ τοῖς ἀγάμοις ἀποθανοῦσι λουτροφορεῖν, καὶ ἐπὶ τὸ μνῆμα ἐφίστασθαι· Τοῦτο δὲ ἦν παῖς καὶ ὑδρίαν ἔχων. Hoc est, *Mos autem erat cœlibibus defunctis hydriam gestare, & mo-*

numento incidere; Hic erat puer hydriam tenens. Sed multò ante Demosthenes, ἐν τῷ πρὸς Λεοχάρην: Ηρρώστησεν ὁ Αρχιάδης, καὶ τελευτᾷ τὸν βίον ἀπόντος τοῦ Μειδυλίδου, ἄγαμος ὤν· Τι τούτου σημεῖον λουτροφόρος ἐφέστηκεν ἐπὶ τῷ Αρχιάδου τάφῳ. Hoc est, *Ægrotavit Archiades, & objit absente Midulida, cœlebs. Quale hujusce rei signum? Hydriam ferens stabat super Archiadis sepulcrum.* Cœterùm Juvenis noster tunicam etiam induit, vestem liberis ac servis, excepto colore, communem: Hinc *tunicatus populus, tunicata plebs.* Erant præterea servi apud Romanos sæpè lacernati, birrosque ac cucullos induti. Apud Græcos, præter tunicam, erant palliolati; ut enim Romanorum Toga, sic Græcorum Pallium gestamen fuit; unde apud Plautum, cùm se ad cursuram instituunt, *palliolum in collum jaciunt:* Et illud esse videtur quod Herois nostri Ephebus sinistrà gestat; ut expeditior esset. Gerebant interdum illi & Chlamydem, ita apud Plutarchum *in Catone min.* Ephebi in Chlamydibus; ἐν οἷς ἔφηβοι μὲν χωρὶς ἐν χλαμύσι καὶ τὰ λ. Tunicam ambit & ligat semi-cinctium, pro more servorum mensæ aliis-ve in locis ministrantium: Ita apud Suetonium, *lintea præcinctos instar ministrorum.* Subligaculi pars inferior cernitur: Tegumentum erat ab umbilico tegens ad mediam tibiam, *velandis præcipuè obcœnis,* inquit Cicero; *Scenicorum morem tantam habuit à vetere disciplina verecundiam, ut in scena sine subligaculo prodeat nemo.* Seruis apud Græcos comam nutrire nefas habebatur, hinc puero, pauci capilli.

De insculpta arbore dicamus, quam Cupressum esse nobis constat, metam in fastigium acuminatam ducentem, caudice glabro, comà semper virentem. Funesta censebatur illa domus in qua quis mortuus erat, quare illam ne quis imprudens introiret, indiciis monebatur, arboribus scilicet Picea aut Cupresso: Ita Plinius, *lib. XVI. cap. X. Picea montes amat atque frigora: Feralis arbor & funebri indicio ad fores posita, ac rogis virens.* Idem ib. *c. XXIII. Cupressus Diti sacra, & ideo funebri signo ad domos posita.* Optimè Servius, ad l. IV. Æneid. *Romæ moris fuit propter cæremonias sacrorum quibus Populus Romanus obstrictus erat, ut potissimum Cupressus, quæ excisa renasci non solet, in vestibulo poneretur.* Rationem reddit Festus, *Quia hujus generis arbor excisa non renascitur: Sicut ex mortuo jam nihil sperandum est, quam ob causam in tutela Ditis patris esse putatur.* Audiendus iterum est eximius Virgilii interpres Servius, cujus hæc sunt verba: *Varro dicit pyras idea Cupresso circundari solitas, propter gravem ustrinæ odorem, ne eo offendatur populi circumstantis corona, &c.* Hæc autem sunt Virgilii carmina:

Ingentem struxère pyram, cui frontibus atris
Intexunt latera, & ferales ante Cupressos
Constituunt.

Ali-

Alibi etiam Cupressum hac de causa *atram* nuncupat, *Æneid. 3.* Idem ferè canit Ovidius, *l. 3. Trist. Eleg. 13.*

Funeris ara mihi ferali cincta Cupresso
Convenit, & structis flamma parata rogis.

Atque Venusinus Poeta:

Linquenda tellus, & domus, & placens
Uxor, neque harum quas colis arborum
Te, præter invisam Cupressum,
Ulla brevem Dominum sequetur.

Cupressos etiam arbores adnotavit circum militares sepulturas emeritus Antiquitatis Mysta, P. Bellorius, in columna Trajana, *tabul. XLII.*

Hæc apud Romanos observabantur, proculdubio à Græcis accepta. Multa quippe hujus ritus Græca supersunt commenta, sive fabulæ sint, sive historiæ; Ut de Borea Celtarum Rege, quem primum commemorant in amissæ filiæ Cyparissæ tumulo consevisse novum genus hujus arboris: Tum etiam de lugubri Cyparissarum Eteoclis filiarum, in puteum prolapsu, quæ Telluris jussu in plantas proceritate sibi similes & cognomines conversæ sunt. Tum de Cyparisso ab Apolline in arborem commutato, Audiamus Ovidium, *metam. l. X.* *Lugebere nobis,*
Lugebisque alios, aderisque dolentibus, inquit.

Cupressus ideo mortuis consecratur, quòd *& fructu caret & semel cæsa nescit renasci*. Vnde ejus umbra *infausta* censebatur, *nec quidem gratiosa*. Memorat Thucidides *hist. 2.* arcas fuisse ex Cupresso, quibus mortuorum efferrentur ossa, qui in bello fuissent cæsi: Id solitum fieri διὰ τὸ ἄσηπτον εἶ, *quòd putredinem arbor nesciat*. Unde æternus est illis nitor: Ad duritiem etiam & siccitatem potest referi, quam Galenus commemorat, *l. 7. de simpl. medicam.* his verbis: *CUPRESSI folia, germina, pilulæ, recentes & molles, magno vulnera conglutinant in duris corporibus: Ex quo clarum est quòd resiccandi vim habeat.* Notat Mathiolus ad Dioscoridem, *CUPRESSOS apud Italos in cœmiteriis coli, cùm funebris arbor olim fuerit habita, plurimasque videri non longè Patavio in colle circa Eremitarum cœnobium.*

Observat vir summus Jos. Scaliger, non adeo vetustum, nec tam frequentem Cypressi usum in funeribus videri: *Non vetustum, quòd peregrina arbor fuerit, & serò Romam advecta, non multò ante ætatem Catonis,* de quo Plinius, *l. 16. c. 33.* *Non frequentem, quòd pauci initio in agris aut intra urbanas villas eam arborem instituerint. Atque ideo divitum tantùm,*

non omnium, *ædibus funestis illam propositam verisimile est*; teste Lucano,

Et non plebeios luctus testata Cupressus.

At ideo maximè HEROIBUS, viris hominum primariis, conveniebat.

Cupressi patria ac proprium natale solum, Creta insula est; nam inibi quocumque loco terra moveatur, subactaque sit, nisi serantur alia, hæc sua sponte gignitur: *In Idæis etiam montibus* qui ad Troadem spectant, *non appellato solo, Cupressus numerosa sponte prosilit*. Quod admiratione non vacat, alibi nonnisi tempore & perquam diligenti cultura proveniens, & cultorem maximè fastidiens. A re nostra minimè alienum est, Veteres non aliam ob causam ex cupressina materie simulacra sculpere, nisi quòd ad æternam diuturnitatem permansura putarentur, veluti *Romæ illud Ve-Jovis in arce, quod ab anno V. C. DLI. dicatum*, temporibus Plinii integrum erat: *Plin. l. 16. c. 40.*

Nulla phalerarum, habenarum atque frænorum vestigia supersunt, quæ temporis edacitate perjisse verisimile est: Suà enim exstantià atque tenuitate, primùm rumpi ac destrui conjicimus. Cujus exempla innumera præbent mirabiles illæ Romanæ columnæ, Trajana & Antoniniana. Certum est porrò frænis lupatisque equos vetustissimis temporibus domitos & coercitos fuisse; quorum inventores perhibentur Pelethronii Thessaliæ populi. De quo ita Virgilius, *l. 3. Georg.*

Fræna Pelethronii Lapithæ gyrosque dedere,
Impositi dorso, atque equitem docuere sub armis,
Insultare solo, & gressus glomerare superbos.

Ad rem faciunt hæc Plinii verba, *l. 7. c. 56. Quæ quis invenerit in vita. Equo vehi Bellerophontem: Frænos & strata equorum, Pelethronium: Pugnare ex equo, Thessalos qui Centauri appellati sunt*. Et l. 8. c. 42. *Equum indignatione, accensum domitis frænis, ne regi posset, præcipitem in abrupta isse*, legimus apud Horatium, od. 8. *Lupata fræna* ita opinor dicta, quòd luporum dentes illis aptarentur.

Aliud feratur judicium de stapedis, staffis, subicibus pedaneis seu equitantium adminiculis, quibus pedes inseruntur, jis quippe nec à Græcis nec à Romanis nomen inditum est, istius usus planè ignaris. Hujus lapidis elegantiam adauget Equitantis nostri integritas, cujus pedes stapedarum auxilio nullo modo sublevatos fuisse manifestò conspicitur. Ad cujus rei illustrationem nonnulla hic exponere concedatur.

Suetonius de Germanico verba faciens, *in Calig. c. 3.* hæc scribit; *For-*

mæ

mæ minus congruebat gracilitas crurum, sed ea quoque paulatim repleta, assidua equi vectatione post cibum. Hanc autem *crurum gracilitatem* docet *in ejus comm.* ὁ πανὺ Causaubonus, quod ex Galeno nostro didisceerat, *l. 5. & 6.* ὑγιεινῶν, *duobus potissimum modis sanari, dropace & convenientibus exercitationibus*: Atque hic fortassis ex Plinio scribente, *l. 27. c. 4. Equitatio stomacho & coxis utilissima*: Deinde, *l. 28. c. 15. Femina atteri adurique equitatu notum est*. Audiamus iterum Pergamenum, *l. 2. c. 10.* ὑγιεινῶν. *Nonnulli tamen motus planè mihi sunt, veluti equitatio: Non enim ut in vehiculis, præsertim in quibus stratus quiescas, ita etiam cùm equo insideas, ut à gestante tantùm agiteris, ipse nihil agas; quin spinam erectam sustinere, tum utrisque feminibus, equi costis firmiter hærere, & crura extendere oportet, etiam ante prospicere: In quo non modo visus exercetur, sed etiam collum laborare, præcipuè tamen viscera hoc genere agitantur*: ἔνιαι μέντοι κινήσεις εἰσὶ μικταὶ, καθάπερ καὶ ἱππασίαι, καὶ τὰ λ. Jam olim docuerat Hippocrates, *lib. de aere, loc. & aq. Scythas ad Venerem impotentiores, ex lassitudine oborta ab equitatione continua*. Καὶ ἔτι ὑπὸ τῶν ἵππων ἀεὶ κοπτόμενοι, ἀσθενεῖς γίγνονται ἐς τὴν μίξιν. *Et cap. XI.* rem ulteriùs explicavit: *Ab equitatione ipsa diuturni eos corripiunt articulorum dolores, nimirum propendentibus semper ex equis earum cruribus; deinde claudi fiunt, contrabunturque coxendices, quum invaluerit morbus*. Ὑπὸ τῆς ἱππασίας, καὶ τὰ λ. Et paulo post, *Ubi enim maximè & frequentissimè homines equitant, ibi plurimùm à diuturnis doloribus, articulorum coxendicumque, & maximè pedum corripiuntur, &c.* Οὗ κε γὰρ ἱππάζονται μάλιστα καὶ πυκνότατα, ἐκεῖ πλεῖσοι ὑπὸ κεδμάτων καὶ ἰσχιάδων καὶ ποδαγριῶν ἁλίσκονται, καὶ λαγνεύειν κάκισοί εἰσι. Quæ omnia faciunt ut mirer stapedarum usum nonnisi posterioribus sæculis inventum fuisse, cujus etiam origo nos latet: Certum est porrò Staffas subsellares ab Avicenna nuncupari, è sella pendentes. *Can.* 1. Florebat autem duodecimo à Reparata Salute sæculo.

Canis in ima lapidis parte ultra equum sculptus est, animal fidissimæ custodiæ, cui amor in Dominos φιλανθρώπου & φιλοδεσπότου cognomen dedit. Odium ejus in externos, incredibili ad vestigandum sagacitas narium, alacritasque in venando, celeberrimum faciunt. Canem huic lapidi insculptum explicare videntur tum Homerus tum vetustissimi alii Scriptores, qui passim HEROIBUS suis asseclas canes dederunt, ut in horum commendationem, Ulyssem post XX. annos redeuntem, è suo cane primùm agnotum fuisse retulerint.

Inter quadrupedes, canis fidelis:
Inter quadrupedes, canis, voluptas:
Inter quadrupedes, canis patronum
Cognoscit, veneratur, & tuetur, &c.

Hunc

Hunc autem ex gracili corpore, tibiis altis & oblongo capite, leporarium cursorem decumanum esse conjicimus, proculdubio ab hero in deliciis habitum.

Tria hæc animantia, homo, equus, & canis, mihi in mentem revocant quod docet Albertus Magnus, *de mort. & vita*, *trac.* 2. *Tres vitæ canis faciunt equi vitam, & tres vitæ equi faciunt vitam hominis*.

De Patera verbulum dicamus. Vas erat quod *simulacrorum porrectis manibus sustinebatur*, inquit Cicero, l. de divin. *In sacrificando Deis, Hoc poculo Magistratus dat Deo vinum*: Varro, lib. 4. *Mercurius è patera sanguinem visus est effundere*. Etiam apud Ciceronem, *Excipere sanguinem patera*. Et apud Horatium, *od. XIX*.

Bini cum patera meri,
Mactata veniet lenior hostia.

FINIS SECUNDÆ INSCRIPTIONIS.

TER-